ALEXANDRU MACEDONSKI

NOAPTE DE DECEMVRIE

§

RONDELURI

CUPRINS

POEZII (1882)

EXCELSIOR (1895-1897)

Psalmi moderni

Sub stele
Acșam dovalar
În răstriște
Plecare
La bestii
Naiada
Apolog
Noaptea de mai
Castele-n Spania
Orchestrare
Noaptea de martie
Zori roze (Imitație)
Prietenie apusa
Vaporul morții
Primăvara
Bucolica undă
Pe balta clară
Noaptea de februarie
Niponul
În noapte
Libelule
În atelier
Hora
Noaptea de ianuarie
Homo sum
Fântâna
Moise
Bătrâna stâncă
Epigraf
Ospățul lui Pentaur
Neron
Zi de iarnă
Avânt
Vânt de toamnă
Tu ce ești a naște
Se duce

Imn
Sentință
Amintiri
Nebunul din Golia
Te înțeleg, o! Țepeș
Cântec
Alea jacta est
Epoca
Naufragiu
Cântec voluptuos
Nimic, nici chiar speranța
Aripi
Palidă umbră
La visul profan
Suo tempore
Raze
Vânt de stepe (Cântec al slavului de sud)
Când toate trec și-mbătrânesc
Pe sânurile
Zadarnice sunt toate
De-aș ști
Apolog
Expoziția de la Ateneu
Sonetul din zări
Chitară
Epoda de aur
Romanța frunzei de chiparos
Sonetul nestematelor
Sonetul puterii

POSTUME

Tinerețea eternă
Romanța garoafei
M-am dus departe
Moartea este o minciună

Avântă-te, suflet, prin dulce cântare
Și spune la lume, când este trădare,
Ca s-o deșteptăm!
Căci dulcea-ne țară trădată greu este;
Române, la arme! Poetu-ți dă veste,
Cu toți să luptăm!
Învinge-vei oare? Nimic nu reține
Torentul ce curge și spre mare vine,
De însuși împins.
Zdrobește odată și lanțul sclaviei,
Iar după-aceea te dă bucuriei,
Când tu ai învins!
Vezi cine-n tăcere, pumnalu-și gătește!
Vezi sub aste roze c-aspida-și târăște
Un corp veninat,
D-aceea acuma, la arme, române!
Nimic decât lupta, alt nu-ți mai rămâne,
Când ești oprimat;
Când legea cea sanctă vedea-vei călcată...
O lege prin lupte ce fu proclamată!...
Nu! Nu vei tăcea;

Sub stindardul țării, cu toți ne vom strânge;
Călcătorii legii vor zace în sânge;
Ne vom răzbuna!

Române,-ți trebuie, spre a te conduce,
Un cap unde mintea, mai mult va străluce,
Și tu-l vei găsi!
Un om ce renunță la tot pentru țară,
Nu unul ce este o cumplită hiară
Când poate zdrobi!

Desperarea

Atâtea chinuri mă tot apasă,
Curând ca floarea voi veșteji!
Și spun la oameni, dar ce le pasă
Dac-a mea viață se va fini?
Nici consolare nu am în lume,
Chiar râd mulțime de cântul meu.
Stinge-te, viață, stinge-te, nume!
Suflete, zboară la Dumnezeu!

Crezui odată c-a mea durere
Ea se va stinge, dar eu mă sting!
Căci nu am voie, și n-am putere
Moartea ce vine ca să o resping.
O consolare de l-astă lume
Nu aflai încă la chinul meu.
Stinge-te, viață, stinge-te, nume,
Suflete, zboară la Dumnezeu!
În van vegheat-am fără-ncetare,
Scriind în versuri dulci lecțiuni.
Lumea-și râse d-a mea cântare,
Râse d-a mele lamentațiuni!
Și vai! nu este streina lume:
Patria-mi râse de chinul meu,
Stinge-te, viață, stinge-te, nume,
Suflete, zboară la Dumnezeu!

Al meu părinte servit-a însă,
Servit-a țara unde născu;
Putu să strângă, dar el nu strânse!
În sărăcie el petrecu!
Oh! și ce moarte îl luă din lume!...
Dar râdeți toți de cântul meu.
Stinge-te, viață, stinge-te, nume,
Suflete, zboară la Dumnezeu!

Văduvi avute, recompensate,

În aste timpuri sunt nencetat,
Cele sărace sunt delăsate...
Omul virtuții e insultat!
Așa ajunge a noastră lume...
Plânsul oprește cântecul meu.
Stinge-te, viață, stinge-te, nume,
Suflete, zboară la Dumnezeu!

Prin selbea-ntunecoasă

Îmi place, către seară, prin selbea-ntunecoasă,
Să șed lângă un arbor, să cânt și să privesc!
S-ascult a filomelei cântare-armonioasă,
Ș-a celorlalte paseri concertul îngeresc!

S-aud murmurul dulce al apei cristaline,
Ce printre flori și iarbă se scurge-ncetișor;
Să văd razele lunii plăcute, ș-argentine,
Venind să se reflecte în micul râușor;

Să-mi văd deasupra frunții plutind strălucitoare
A stelelor lumine, ici-colo peste cer,
Și-n juru-mi umbra nopții așa de-ncântătoare,
Ce-n lume răspândește tăcere și mister.

Atuncea cât îmi place să-mi uit d-această viață!
Chiar rătăcind prin selbe să-mi uit că eu respir!
Iar numai câteodată din creieri-mi pe față
Să se reflecte încă vrun dulce suvenir!

Și astfel să trec noaptea prin selbea-ntunecoasă,
Nutrindu-mă cu aerul îmbălsămit de flori,
Să-mi uit prezenta viață, atât de dureroasă,
Căci eu o voi relua-o în revărsat de zori!

POEZII (1882)

Ocnele

Guri deschise-n vârf de stâncă, galerii nemăsurate,
Bolți al căror arc se pierde într-un haos neguros,
Astfel se deschid sub munte ocnele înfricoșate,
Cel de pentru vecinicie loc de muncă fioros!

Aci fumurile lumii nu pot să se mai scoboare,
Și nici vaiete, nici lacrimi nu pot să reurce-afar',
Iar pe ceruri de-arde încă binefăcătorul soare,
Pentru cei ce sunt năuntru strălucește în zadar!

Scările în lungi spirale tremură ș-abia te poartă,
Pasul ți se-mpleticește, spiritul e-ncremenit;
De te uiți în jos pe gură, ca l-a Iadurilor poartă,
La privire ți s-arată un abis nemărginit!

Sute de lumânărele licăresc înnegurate,
Și din fundul ce-ngrozește străbătând, pare că-ți zic,
C-aci, una lângă alta, zac ființe vinovate,
Cu victime înfierate de destinul inamic!

Însă dacă chiar lumina până sus abia pătrunde,
Zgomotul abia s-aude ca un vuiet subteran,
Și multiplele ciocane căror stânca le răspunde
Cad p-al sării stei de piatră și recad c-un murmur van.

Eu m-am coborât în ele plin de-a lor imensă taină
Și ca într-un vis fantastic le-am parcurs și le-am văzut,
Catacombe îmbrăcate într-a negurilor haină,
Cum își prelungesc rețeaua pe sub muntele tăcut.

Zgomotul de voci confuze pare ș-azi că-l aud încă:
Câte inimi sfărâmate, Dumnezeule,-am văzut!
Câte chipuri sigilate de o suferință-adâncă,
Umbre searbăde și triste pe la ochi-mi n-au trecut!

Am văzut și tinerețea în deplina-i bărbăție,
Cu suavele ei forme și cu mușchii ei de fier,
Cu privirea ei în care arde-o stea de poezie,
Ridicând de disperare pumni nemernici către cer!

În zadar sunt însă toate. Cel ce intr-aci o dată,
Vinovat, sau poate numai, dus de un destin barbar,
Inimă, putere, viață, să-și zdrobească singur cată,
Și să lase-orice speranță pentru vecinicie-afar'!

Am văzut și bătrânețea de ani mulți în două frântă,
Cu o mână tremurândă ridicând greul ciocan
Cum își plimbă împrejuru-i ochii care te-nspăimântă.
Ochi în care nu mai arde nici-un simțământ uman!

Am văzut... și-n taină sfântă întrebatu-m-am atunce,
Ce sunt oare-acele umbre și de ce sunt ele-aci?
Într-a ocnelor urgie cine-n drept e să le-arunce?
Și pe-a răului cărare cin' le-a-mpins a rătăci?

Ce?... Se naște omu-ntr-însul cu a răului menire?
Merge el ca să omoare numai pentru-a omorî?
Ce?... Tâlhar te-ații la drumuri pentru gustul de răpire?
Ce?... N-aștepți până ce foamea vine a te doborî?

Ce?... Ești vinovat când iarna se coboară să te-nghețe,
Fără s-aibi o bucătură, tu, nici copilașii tăi?
Ce?... N-omori și-i lași să moară, pe când pot să se răsfețe
Într-a banului orgie bogătașii nătărăi?

Dar ce drept mai mult ca ție le-a dat Dumnezeu sub soare?
Pentru dânșii-a făcut numai ca pământul să dea rod?
Îmi iei pâinea, îmi iei viața, și îmi ceri să nu te-omoare?
Ești bogat, dar din spinarea bietului popor nerod!

Vai! Ce-am convenit cu toții a numi societate,
Mult mai demnă ca tâlharii e de-acest cumplit locaș!
Statul e o ficțiune, iar dreptatea, strâmbătate,
Care duce omenirea dintr-un hop într-un făgaș!

Am văzut... și taina sfântă ce deplin mă cuprinsese
Își luă spre ceruri zborul părăsindu-mă-ngrozit...
Bolțile lung vuvuiră, facla-n mâini mi se stinsese,
Farmecu-ncetă, ș-afară, fără veste, m-am trezit!

Formele (Satiră)

Forma-nghite astăzi fondul, ș-o justiție diformă
Trece-n fața lumii dreaptă, dac-a pus dreptatea-n formă!
Iar când sufletu-ți c-un altul fără preot s-a legat,
Faptul în concubinagiu este-ndată proclamat.
Trebuia în fața lumii să târăști acea ființă,
Coram populo, iubirea să-i aduci la cunoștință,
Și cu fruntea înclinată sub beteală, s-o expui
La surâse cu-nțelesuri și la poftele oricui!
Trebuia la ofițerul situației civile
S-o mai duci, ca să-și înscrie numele pe vreo trei file,
Și pe loc, după ce popa Isaiia ți-a cântat,
Mulțumit să pleci acasă spre a fi felicitat,
Să chemi lumea să mănânce ciocolată și cofeturi,
Să ai prânz de gală seară, ș-alte multe marafeturi,
Și la urmă comedia s-o pecetluiești c-un bal,
Ca să-ți joace toți mireasa în vârtejul infernal,
Iar când, unul câte unul, invitații mi te lasă,
Să rămâi cu mama-soacră, sfeșnic neclintit în casă;

Și s-o vezi cum la ureche îi șoptește-ncetinel,
Sub pretextul s-o scutească de surprinderi de-orice fel,
Vorbe multe și mărunte, care-o fac ca să roșească,
Veștejindu-i de pe frunte lămâița feciorească!

Singur când te vezi în fine, searbăd, rece, obosit,
„Te iubesc“ îi spui alene, pe trei sferturi adormit,
Și la rândul ei mireasa, l-acel glas sforăitor,
Fruntea-și pleacă și adoarme pe-adormitul tău amor!

Iată ce-nsemnează-ntocmai, legiuita cununie,
A societății de-astăzi principală temelie,
Formă ce nendeplinită face din copii bastarzi,
Din femei, prostituate ce-ar fi bune să le arzi,
Și din tații de familii, ce de forme s-au scutit,
Monștri de nerușinare, oameni de disprețuit!

Dacă treci la tribunale, spre-a lăsa căsătoria,
Găsești iar că și-n dreptate forma-și are-mpărăția,
Astfel că îți pierzi averea dac-o formă vei scăpa,
Sau de-a drept ajungi la ocnă între vii a te-ngropa!
În armată este formă, în dreptate este formă,
În biserică tot formă, și-n gazetării reformă.
Formă în căsătorie, în virtute formă iar...
Forma este-n fruntea legii, fondul este la dosar!
Trebuie să naști în formă, dacă vrei să porți un nume;
Trebuie să mori cu formă, dacă vrei să pleci din lume;

La intrarea ta în viață, trebuie ca să-ți plătești
Toate taxele intrării, că de nu, te păcălești.
La ieșirea ta de-asemeni, fără formă nu se iese,
Că ș-acolo ai de plată atestate de decese!
Însuși eu, poet prin suflet, înșirând aici aceste,
Fără ca să cuget, poate, jertfesc formelor funeste,
Și umblând pe-a lui orbită, globul nostru vagabond

Poartă astfel în spinare forme de-oameni fără fond.

Noaptea de aprilie

Mai ții oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?...
Un moment! și-n el o viață de un secol am trăit!
Pentru tine ce-am fost însă? Tot ce-ai fost și pentru mine.
Un capriciu de o clipă pe-ale inimii ruine!
Iată tot. Fără-ndoială, noaptea, c-o vei fi uitat
Și te miri de întrebare precum însumi sunt mirat;
Unul ș-altul, de atuncea, multe nopți avem de-acele
Ca să ne-amintim de toate, este foarte-adevărat!
Dar secretul întrebării, cunoscut inimii mele,
Nu e-al meu să-l dau pe față, și-ți rămâne a ghici
Pentru ce aceste vorbe vin pe buze-a-mi rătăci:
„Mai ții oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?...
Un moment!... și-n el o viață de un secol am trăit!“

Eram tineri deopotrivă, visători ca Poezia,
Grațioși ca Tinerețea, dulci ca două sărutări
Care-aprind pe buze rumeni ale dragostei-mbătări!
Tu în arte, eu în versuri, ne-ncepuserăm solia,
Viitoru-n fața noastră surâdea, și între noi
Sta capriciul molatic; iar deschis pentru-amândoi
Se afla Musset pe masă. Mai ții minte, spune-mi, oare,
Frazele armonioase din poema-ncântătoare,
Când perdelele alcovei tresăreau? Când Rolla, mut,
În beția cea din urmă sta cu sufletul pierdut!
Marion, pe-ale lui brațe, o copilă! cumpărată
Pe preț d-aur, de la mă-sa, se zbătea nevinovată!...
O! De ce n-am fost ca Rolla și ca el să fi făcut
A-mi fi noaptea cea din urmă noaptea ce-am păstrat în minte?...
Câte suferințe astfel nu mi-aș fi cruțat, și cât
N-aș dormi acum de bine printre mutele morminte,
Unde scapi de scârba lumii și de-al traiului urât!

Spune-mi, draga mea... Mă iartă că era să-ți zic pe nume!...
Poți să fii cu o femeie, dar de ești un om de lume,
Trebuie după aceea, doamnă, ca să-i zici, și eu,
Care fac din lume parte, ca un om cu manieră,
Pot să sar pe ici, pe colo, câte-un gard din drumul meu...
Însăși le-ai sărit adesea... Să sar însă-o barieră...
Nu e-n gustul dumitale și nu poate fi-ntr-al meu!...
Doamna mea, dar. Mai ții minte?... Eu nu uit nimic...
Încât Focul ce ardea în sobă parcă-l văd. Tușeai p-atunce
Și credeai că Moartea, grabnic, are-n groapă să te-arunce:
Ea luă amorul nostru și se mulțumi pe-atât!
Este-adevărat, desigur: Nu făcusem jurăminte
Ca să ne iubim o viață cum se face-obicinuit!
Un capriciu de o noapte are altfel de cuvinte
Și, cu toate-aceste, o clipă cât un secol ne-am iubit!
Luna nu era în ceruri ca s-o am de mărturie,
Și-nchizându-și somnoroase ochii lor pătrunzători,
Stelele nenumărate de pe bolta azurie
Dormeau duse prin văzduhuri sub o grea manta de nori!
Ușa chiar era-ncuiată. Iar pe ulița deșeartă
Câțiva nătărăi de frunte se luaseră la ceartă,
Atrăgând de la fereastră pe un curios gardist,
Care, strâns la cataramă, în mundiru-i de cazarmă,
Dup-o lungă sărutare, auzise-n casă larmă...
Precum vezi, n-am nici un martor, și e lucru foarte trist!...
Lemnele trosneau sub flăcări și se-ncovoiau în două,
Însă în cenușă mută de atunci s-au prefăcut,
Că de-ar ști ca să vorbească revenind la viața nouă,
Multe-ar mai putea să spună ele, care ne-au văzut!

A! de n-ai uita nimica din momentele trecute,
Dacă noaptea de aprile ți-a rămas în suvenir,
Vino, vom sorbi din cupa fericirilor pierdute.
Zilele vor curge line după-al nopților delir!
Sunt atât de tânăr încă, inima mi-e-atât de plină,
Buzele-mi șoptind un nume după dragoste suspină!

E ciudat, fără-ndoială, că sunt ani întregi de zile
Să-mi reamintesc de-o noapte printre nopțile de-aprile,
Și cu gândul dus la tine, visător, să mă trezesc
Cu o patimă în suflet și în inimă c-un nume
Ca să-mi fluture pe buze și să-mi spuie că iubesc!
E ciudat, și n-am ce zice, dar ciudat așa cum este,
Face parte integrantă din a dragostei poveste:
Inima este-o enigmă și iubirea un mister,
Le urmez, și iată totul: să le înțeleg nu cer!
De e scris însă departe unde te-afli-acuma, doamnă,
Să uiți nopțile de-aprile pentru nopțile de toamnă
Și să râzi de-aceste versuri ale sufletului meu,
Uită-le, dar lasă-mi dreptul ca să nu le uit și eu,
Și să-mi zic ca mângâiere pentr-o patimă adâncă:
„Mai ții oare încă minte noaptea-n care ne-am iubit?
O mai ții tu minte încă?...
Într-o clipă trecătoare cât un secol am trăit!“

Accente intime

În zilele aceste când inima expiră,
Când egoismu-n aer ca molimă planează,
Când florile simțirii din piepturi se retează,
Când bunul trai e ținta la care se aspiră,
Când orice este nobil ne lasă reci și muți,
Când fruntea și-o ridică toți oamenii căzuți,
De ce nu e putință s-adormi pe neașteptate
Și tocmai peste-un secol, nembătrânit d-etate,
Să te deștepți prin farmec la viață și lumină,
Călcând într-un nou secol pe-a vechiului ruină!

Nu plâng pe-o soartă crudă ce-n veci mă urmărește:
O inimă ce simte o dată se zdrobește!...
De mic Fatalitatea în cartea ei m-a-nscris
Să trec prin astă lume cum trece un proscris,

Dar plâng că nu văd cerul ce-n ochi se oglindește
Prin ochiul Omenirii la inime transmis!
De câte ori în taină, creând o lume-ntreagă,
Distrug pe cea reală, rup lanțul ce mă leagă,
Și pentru alte zile mă simt că sunt născut:
Familii, țări, fruntarii, le șterg prin cugetare,
Și ridicând pe tronu-i familia cea mare,
În patrie comună văd globul prefăcut!
Simțiri mici și înguste din epocile noastre,
Destule generații în scutecele voastre
Le-ați înfășat, și ele, tot prunce au rămas:
Al secolului nostru cu secolul din urmă
Voi sunteți compromisul spre-a face un nou pas;...
Făcutu-l-ați?... Răspundeți, căci secolul se curmă
Și celălalt de-acuma ridică al său glas!
Ah! inima de lacrimi mi-o simt atât de plină;...
În locu-vă, răspunsul, sunt ele care-l dau!
Mai mult ca totdeauna povara ne înclină
Și se refuză pâine acelor care n-au!
Mai mult ca totdeauna pământu-acesta mare
Nu poate să hrănească pe toți câți a născut,
Mai mult ca totdeauna, nimic e-o cugetare,
Ș-o frunză e poetul de crivățe bătut!
Săracul și bogatul n-au loc l-aceeași masă
Ș-aceeași atmosferă pe univers apasă,
Schimbarea nu există decât în proceduri;
De sunt zâmbiri pe buze, în suflete sunt uri;
Disprețul covârșește pe-acela ce nu știe
Că lumea este-o casă de joc de stosărie
În care se despoaie prin orișice mijloc
Și că se-ngăduiește să aibi prin pozunare
Cărți bine măsluite spre-a face bancul mare,
Destul să nu te prindă vreun altul mai excroc!

Eu nu visasem lumea, desigur, precum este,
Și când mă deștept astăzi ș-o văd fără de veste,

Îmi vine câteodată să mă ascund, să fug,
Sau singur, fără milă, smintit, să mă distrug,
Să nu mai văd lumina din cerul plin de soare,
Și haina vieții-n zdrențe s-o lepăd la picioare!

Sărmani copii ce încă la sân de scumpe mume
Zâmbiți acestui soare, neștiutori de lume,
Voi, care-aveți un suflet umplut de bunătate
Și care-aveți să pierdeți acea virginitate
De cugete-aurite din inimi inocente,
Nențelegători încă de-aceste lungi lamente,
Cu frunți mult mai senine c-al cerului azur,
Cu suflete curate ca focul cel mai pur,
De e ș-a voastră soartă ca să intrați ca mine
În cercul unui haos de inimi în ruine,
Închideți ochii voștri; ...Muriți; nu mai intrați;
Veniți curați în lume, ieșiți din ea curați!

Ce?... Plânsul mă îneacă și nu mai am putere
Să-năbușesc în mine accentul de durere
Când mumele m-ascultă c-o tristă-ncremenire,
Privindu-și copilașii cu inima-n privire!
Ce?... Dragile ființe să moară?... Înapoi!
Mori tu, poete searbăd, cu drojdii amărâte,
Din care pornești lumii neîmpăcat război!

Să mor!... Zilele mele sunt astăzi hotărâte...
Nenorocite mume, e prea târziu să mor!
Dar dac-acea femeie ce-n pântecile sale,
În zilele-i frumoase de glorii triumfale,
Când supunea destinul c-un zâmbet răpitor,
Ursită-a fost să poarte pe bietul visător,
O! dac-acea femeie ar fi putut să știe
Ce soartă pregătindu-și îmi pregătește mie,
Nu ar fi fost mai bine cu mâini nendurătoare
Să mă omoare-ndată și-apoi să se omoare?

Societate crudă, acuzatoare vecinic,
Sunt mulți care lumina cerând-o l-al tău sfeșnic
S-au ars, ș-ale lor inimi ca niște urne sfinte
Păstrează-abia cenușa din mii de simțăminte,
Sunt mulți care-n mijlocu-ți și-aduseră junețea,
Ca să-ți împrospăteze cu dânsa bătrânețea:
Tu, absorbind degrabă prinoasele pe rând,
Te-ai folosit de ele și i-ai privit căzând,
Și-n loc ca să-ntinzi mâna victimelor simțirii,
Ai râs. Fatale timpuri! Când plânsul nu excită
Decât râsul ironic sau mila ipocrită.
Asupră-vă: planeze blestemul Omenirii!

Poeții

De ce ca norii cei de iarnă
Ce vin pe câmpuri ca s-aștearnă
Lungi strate de zăpadă,
Se strâng pe unele frunți june
Nori viforoși, sumbre furtune
Ce se-mbulzesc grămadă?

Ori nu mai este-n ceruri soare,
Și-n lume viață râzătoare
Misteruri și amoruri?
Ce patime-i însuflețește?
Vrun vis nebun îi urmărește
Cu vecinicile-i doruri?

De sunt nebuni, voiesc să-i apăr,
Că-n ochi au fulgere ce scapăr'
Scântei de poezie,
Și nu e rar să se întâmple
Să poarte-o lume între tâmple

Pe care să n-o știe!
Cu ei vorbesc frunzele-n cale,
Cu ei și apele pe vale,
Și bolțile albastre!
Iar dacă au un corp de tină,
Cu sufletele în lumină
Plutesc mai sus de astre!

De suferinți, ei sunt exemple,
Când mor li se ridică temple
Și falnice statuie!
În viață însă duc o cruce
Pe care toți se-ntrec s-apuce
Să-i răstignească-n cuie!

și nu e-n stare suferire
Ca să-ntrerupă-a lor menire
Și nobilă, și sfântă!
Lor nu le pasă de năpastii;
Zâmbesc pe margini de prăpastii;
Iubesc, mângâie, cântă!

Câștigă pâinea lor prin trude;
Nenorociții le sunt rude,
Copii, le sunt orfanii;
Îi recunoști fiindcă-i latră
Toți câinii ce-au hrănit în vatră,
Toți câinii, toți dușmanii!

Cu cerul care le zâmbește,
Sunt curcubeul ce unește
Sărmana noastră lume!
„Poeți“, în valea cea de plângeri
Lor li se zice, însă, „îngeri“
E-n ceruri al lor nume!

Noaptea de septembrie (La muză)

Atunci când după zile de lungă așteptare
Îmi apăruși deodată zâmbind, sufletul meu,
Crezui că ești un înger, de pace și scăpare,
Trimis să mă rentoarcă la bunul Dumnezeu.

Tu nu erai un înger, cerească nălucire,
Dar cugetu-mi atuncea la pace se-nvoi...
Ți-am dat a mea junie, mi-ai dat a ta iubire
Și scepticul îndată de cer nu se-ndoi!

Mi-ai zis: Poetul are o misiune sfântă...
El trebuie să creadă și n-am mai cercetat.
Poetul e o harpă: nu cugetă, ci cântă
Chiar el nu se-nțelege, dar este ascultat!

Prin lumile luminii se-ntraripă să zboare
Și-n urma sa deșiră frumoși mărgăritari,
Pământu-n depărtare îl lasă sub picioare
Și-mbrățișează totul cu aripile-i mari!

Și m-am suit atuncea în cerurile mute,
Și cerurile mute atuncea mi-au vorbit,
Eternul în tot locul vibra pe întrecute,
Iubită nălucire, de ce m-ai părăsit?
În sufletu-mi de tânăr era-ntuneric mare,
Eram ca și o barcă lipsită de cârmaci,
Veniși, făcuși lumină! Suflași, și c-o suflare
Făcuși să-ntindă pânze vâslașul nedibaci!

Prin funii, făcuși vântul să treacă-n armonie,
și fiecare notă zbura pe câte-un val,
Priveam... și fermecată, cereasca Poezie
Îmi surâdea voioasă șezând pe-un verde mal!

În jurul bărcii mele, un stol de nereide
Venea ca să se joace cu părul râurând,
Aș fi putut chiar cerul atuncea a-l desfide,
Cu cerul eram însă, și cerul mi-era blând!

Zâmbeam la orice rază venea să mă mângâie,
Eram senin și vesel și Orient și-Apus,
și sufletu-mi întocmai ca fumul de tămâie
Pe-o notă de-armonie se ridica în sus!

Furtuna de atuncea gemu trecând pe mare,
Catartele de trăsnet cu zgomot s-au zdrobit...
În voia soartei mele lovind cu nendurare,
Cerească nălucire, de ce m-ai părăsit?

M-a dus desigur vântul la maluri și pe mine,
Dar inima din pieptu-mi de stânci s-a sfâșiat,
Și nu mai cred acuma în rău, și nici în bine...
În portul disperării furtuna m-a băgat!

În lume de-am fost, însă, ursit de-o crudă soartă,
Să am sfârșitu-acesta, de-aș face orișice,
Mai bine-ar fi fost poate să-mi lași simțirea moartă...
Când poți vorbi cu vorba, cu inima de ce?

Ai dat tu oare viață la inima-mi copilă
Spre a putea mai bine să sufere-ntr-o zi,
La nimenea să n-afle nici crezământ,
Nici milă, și-n van de suferințe să-ncerc a o păzi?

I-ai dat tu oare viață, dintr-însa spre a face
Femeia cea de uliți ce n-are vrun secret,
Prostituata vilă, ce plânge pentru-a place,
Bacanta despletită l-al traiului banchet?

Și facla unor gânduri atâta de funebre,
Pe loc ce se aprinse de ce să n-o fi stins?
Căci lacrimile-aceste, de-ar rămânea celebre,
Și tot era mai bine în groapa rece-ntins!

Încai de-aveam pe lume vreo altfel de menire,
Încai de-aș putea zice și eu că am trăit!
Dar nu; n-am trăit încă, și-n scurta-mi viețuire,
Abia mi-e dat a zice, atâta: „Am iubit!“

O! Muză, vezi acuma cum viața mă doboară!
O! Muză, ai fost crudă favoarea ta să-mi dai!
Ai zâmbet de sirenă și sărutări ce-omoară,
Pe când, nici imortale de-ajuns, pentru morți n-ai.

Noaptea de iunie

Musset a cugetat-o sorbind a ei răcoare
Și stelele de aur din cerul luminos,
Și tainica natură în falnica-i splendoare,
Și tot ce se-ntrevede în haos, sus și jos,
Și tot ce este-n suflet ca sfântă inspirare,
Și tot ce este-n creier ca vis sau cugetare,
Și tot ce este-n inimi ca patimi ori simțiri,
Pe când, pe rând, veniră cu dulci însuflețiri
S-alunece pe harpă-i, încet, ca o suflare
Ce-mprăștie prin aer parfum de trandafiri;
Musset a cugetat-o, dar el n-a scris-o. Oare
Voi-va astăzi Muza din ceruri să coboare,
În mantia-i eternă de aur și de-azur,
Și tocmai de la Sena, ce curge maiestoasă,
La Dâmbovița noastră, îngustă și tinoasă,
Să facă să revibre divinul ei murmur?

Și noi avem desigur un cer curat și-albastru

Și inime voioase și inime-n dezastru,
Și noi avem în aer parfum și melodii;
Avem pe Heliade; Alecsandri, un astru;
Avem Bolintinenii cu sfinte rapsodii;
Avem Depărățenii, precum și Franța soră,
Avut-atâtea genii apuse-n auroră,
Dar ce n-avem, desigur, sunt suflete să salte,
Sunt limbi ca să vorbească cu vocile înalte,
De-aceia care cântă și mor necunoscuți,
Pierduți pentru-omenire și țara lor, pierduți!
A! Tu plângeai amarnic, poete al durerii,
Atunci când a ta voce invidii provoca,
Dar tu aveai cu tine lăstarele puterii,
Căci mândra tinerime mereu te invoca.
Cu tine n-aveai tronul, indiferent la toate;
Un Ludovic cel mare în Franța nu domnea;
Dar tu aveai aceea ce nimeni n-are poate:
Amici care să plângă când sufletu-ți plângea!
Femeia răspunsese la sacra ta iubire,
Bărbatul răspunsese la amicia ta,
Și cântecele tale zburau la nemurire,
Și nimeni nu le uită și nu le va uita!

Tu n-ai murit de foame în trista ta cădere,
Și n-ai văzut în lacrimi pe mumă-ta-n durere,
Prin cântecele tale născuși neatârnat,
Și Muza ta duioasă poet te-a consacrat,
Dar ea totdeodată nu zise: „Mergi, poete,
Să fii numai ca martor l-a zilelor banchete
Și-o viață dureroasă în lume să târăști“...
Iar când voia să fie de lauri coronată,
În taină să se-ncline pe fruntea-ți inspirată,
Puteai în candelabre s-aprinzi ca s-o primești,
Făclii nenumărate, sub care să pălești,
Cu tâmpla rezemată de mâini, o-ntreagă noapte,
Și până despre ziuă s-asculți ale ei șoapte,

Ș-apoi s-adormi de somnul ființelor cerești!

Puteai, după voință, s-alergi în lumea mare,
Veneția să-ți cânte o dulce inspirare,
Prin sălile dogale voios să rătăcești,
Să zbori până la Lido în neagra ta gondolă,
Cu fruntea luminată de-o sfântă-aureolă,
Și plin de o iubire eternă, să iubești!
Să-ți pierzi orice iluzii, ș-amorul să-ți rămâie
Spre cer ca să se-nalțe ca fumul de tămâie,
Și-n nopți melodioase de august ori de mai,
Nou înger, pe-aripi late, să zbori până la rai!

Puteai lângă Rachela, cu inimă deșartă,
Dar nobilă prin suflet și nobilă prin artă,
Să uiți a ta durere și vocea să-i asculți,
Și mult mai sus de secol, râzând de calomnie,
Să te ridici deodată pe brațe de adulți,
Vărsând în a ta urmă torente de-armonie,
La care să se-nchine dușmanii cât de mulți!
Puteai, râzând de versuri la front aliniate,
Să țeși o nouă pânză de rime zdruncinate,
Și-ntr-însa să amesteci real cu ideal,
Făcând pe a ta Muză în clipă să creeze
Taverna-n care vinul să curgă ca un val,
Alături cu palatul în care să viseze
În mijlocul orgiei vrun nou Sardanapal!

Pe Malibran, în care vibra melodioasă,
A îngerilor voce din doma radioasă,
Puteai s-o faci celebră, cântând pe-al ei mormânt,
Și-n Rolla, de la ceruri, să cazi pân’ la pământ,
Iar fata să-și deșire cu mâna ei roz-albă
Monedele de aur cuprinse într-o salbă,
Și dându-le lui Rolla, acelui desfrânat,
Să-i zică: „Ia-le, du-te, și joacă-le, căci poate,

Norocul să se schimbe precum se schimbă toate!“
Dar Rolla să-și golească paharu-nveninat,
Să-și dea a lui suflare cu ziua ce se-ngână,
Și înger, ca și demon, prin nume să rămână!

Sublim poet, ca mine tu n-ai trăit în lume,
Să simți indiferența cum vine să sugrume
Din inimile noastre, cerescul simțământ,
Ce sparge închisoarea-i de humă, ca să zboare
Spre tot ce este rază, scântei, parfum, splendoare,
Spre tot ce te ridică în cer de pe pământ!
Ai suferit, desigur, dar niciodată încă,
Oriunde te conduse destinul tău incert,
Tu n-ai murit de foame, ca palidul Gilbert,
și patria-ți, ingrată fiind, ți-a zis: „Mănâncă!“
Cântași cu toate-acestea un imn de-amărăciune,
Sarcasmele rânjinde pe buze-ți se-ntâlnesc,
Dar spune-mi oare-atuncea, izvor de goliciune,
Ce trebuie să facă acei ce flămânzesc?
Când iunie surâde cu nopțile-nstelate,
Să cânte sau să moară, când tu și n-ai cântat?
Să plângă, sau să râdă, cu buze descleștate,
Când ție, și condeiul din mână ți-a picat?
Să cânte?... Pentru cine?... Să moară?... Pentru cine?...
Și cine știe, oare, în moarte de e bine?...
Să plângă?... Însă plânsul provoacă râsul azi...
Pe cât ai să verși lacrimi, pe-atâta ai să cazi!
Să râdă?... Dar tot omul o rană are-ntr-însul...
Să râdă însă! Râsul provoacă singur plânsul!

Vioristul

Nu l-ați cunoscut! Prin lume a trecut ca o nălucă,
Înclinat pe-a sa vioară cu un dor nespus de ducă!...
Într-o noapte viforoasă sub fereastră-i m-am oprit,

De-armonii cerești răpit,
Și zărindu-i chipul palid la lumina unei lampe,
Chipul îmi aduse-aminte serafimi din biblici stampe,
Ș-ascultai zburând prin vifor cântecu-i expirător,
Ca un freamăt lung de aripi dintr-al îngerilor zbor;

M-atrăgea o simpatie tainică spre a-l cunoaște,
Și păstrându-i amintirea printre alte scumpe moaște,
Întâmplarea vru odată să cunosc pe viorist,
Să-i strâng mâna de artist!
Se plângea adeseaoare c-a născut strein pe lume:
Fruntea sa nu se-nclinase pe-albul sân al unei mume!
Muma sa era vioara și amanta sa, tot ea,
Pe-amândouă prin arcușu-i le plângea și se plângea!

Dorul ca să aibi o mumă trebuie să fie mare
Dacă locul să i-l ție însăși arta nu e-n stare.
Într-o zi pe-a sa vioară îl găsiră mort; mereu
Cât l-am plâns știu numai eu,
Și pe piatra funerară, după ultima-i voință,
S-a înscris: „E trist în lume ca să n-aibi nici o ființă,
Nici un suflet să-ți asculte cântecul expirător,
Nici un freamăt lin de aripi dintr-al îngerilor zbor!“

Hinov

Sfărâmături de urne oriunde
lespezi de marmoră mari
sub care zac atâți legionari,
iată Hinovul; în el s-ascunde
potopul de secoli ce-a curs.

Călcând această țărână mută,
văd ce nu vedeți voi:
umbrele-acelor eroi

ai căror urmași suntem noi;
Și stând în valea tăcută,
îmi râd de ritm
Și de-orice reguli îmi râd;
ritmul meu e zgomotul
ce-l fac cu zalele lor.

Îi văd... s-arată: sculatu-s-au toți
de sub pietre...
Trec
Trec sute; iată-i: de-oțel le e coiful,
lat era romanul în spete,-ondulat
avea părul; puternic brațul.

Roma veche întreagă
se-nșiră pe dinaintea mea:
Consuli,
proconsuli,
matroane, copile, liberți
Roma veche întreagă:
pontifeci, apoi, și vestale,
flamini,
saturnale.
Salutare, eternă stea,
pe-aceste țărmuri pribeagă.
Tăceți, o! versuri deșerte...
și tu, la pământ, poete;
trec Cezarii
sărută pământul acesta:
e sfânt.

Calul arabului

Arabul căzuse în aspră robie,
Mușchioasele-i brațe legate era...

El n-o să-și mai vadă nici cort, nici soție,
Nici larga pustie
Ce-n veci treiera!

Și turcii-l vor duce cu dânșii-n cetate,
Și sclav ca să fie va fi destinat,
Și până ce-n pieptu-i un suflet va bate,
De-un dor ce abate
Va fi dominat!

Iar calul său falnic, ușoară nălucă,
Ce-n fugă se-ntrece cu paserea-n zbor,
Și ce, la săgeată, nainte apucă,
În dar o să-l ducă
Sultanului lor!
L-această gândire, de lacrimi pâraie
Revarsă-a lor undă pe negru-i obraz!...
Toți dorm; numai luna plutește bălaie,
Scăldată-n văpaie
Pe-un nor de atlaz!

Lumina-l ajută și calu-și zărește,
Dar trist, la o parte, ședea priponit,
Cu ochiul său negru părea că-i vorbește,
Părea că-l jelește
În dor adâncit!

Arabul atuncea, pătruns de simțire,
Pe brânci se târăște s-ajungă la el;
Mișcat de-o înaltă și dulce gândire,
Spre-a lui mântuire
Lucrează cu zel!

Cu dinții apucă priponul cel tare,
Îl mușcă, îl roade și-l rupe,-n sfârșit:
Deschisă îi este pustia cea mare,

Cu albă cărare,
Cu sân împietrit!

Dar calul atuncea, de brânele-i late,
Cu gura-l ridică, mișcat de-al său dor,
Prin noapte, cu dânsul, fantastic străbate,
Nimic nu-l abate
Din falnicu-i zbor.
Și-n tropotul mare, trei zile gonește,
Când, iată că-n zare albește un cort,
Arabul e-n viață, și calul sosește,
Dar vai, când s-oprește,
S-abate jos mort!

Templul bogăției

Colos enorm de piatră, maiestuos, splendid,
Cu zece porți înalte, ce-n fața-i se deschid,
Ai crede că încape printr-însele oricine,
Și-n grabă ca să intre o-ntreagă lume vine,
Dar când ajungi la scara palatului de morți,
În găuri se preschimbă înaltele lui porți,
și intră numai omul ce-ndoaie-a sa spinare,
Având să se târască mai multă-ndemânare!

La suflet

O! Suflet, sparge-odată îngusta-ți închisoare
Și scutură-te-odată de lutul pământesc,
Ce-ți pasă dacă-n valea de vecinică plânsoare
Mai sunt și mai trăiesc?

Ce-ți pasă dacă sufăr lovit de-o crudă soartă?...
Ce-ți pasă de injurii la cari sunt supus?...

Ce-ți pasă ca pe-o frunză răstriștea de mă poartă?
Tu ești și rămâi sus!

Lupta și toate sunetele ei
(Armonie imitativă)

Țip trâmbițe. Țepeni pe cai, cavalerii
Răriră-ale rânduri. Redeșteptat-a
Titanica frunte a munților antici
Sunetul repede. Tobe bat; tabăra
Arboră flamure splendide! Soarele
Póleie armele-armatelor. Zgomotul
Urcă, semnalul de luptă, lovitura
Tunului dându-l. Pe loc fac foc flintele;
Trapăt scadroanele și se amestecă.
Gloanțele ciuruie-n piepturi și sabia
Șuieră. Piepturi de piepturi se sfărâmă,
Coifuri de coifuri se țandără. Inima
Bate pe inimă, și-mbrățișările
Nu se dezlănțuie până ce sufletul
Zboară printr-însele. Stânga vrăjmașilor
Fuge-n dezordine. Steagul pe Grivița
Fâlfâie. Tunetul tunului duduie...
Bun drum, obuzelor!... Drum bun victoriei!
Tunetu-obuzelor este: Renașterea!

Destinul

Se zice că Destinul stă-n mâna omenească...
Aștearnă-și fiecare de vrea să s-odihnească...
Medaliile, însă, au vers, ca și revers...
Muncești și mori de foame... Stai trântor, faci palate...
Numească-l muritorii, Noroc, Fatalitate,
Cu tălpile-i gigantici apasă-n Univers!

În cale ne stă vecinic privind la orișicare...
Și-n clipă, de voiește, te face mic sau mare...
Puternic fii ca Cezar, că el te face mic;
Fii mic, că te ridică să fii atotputernic;
El singur este mare, iar omul e nemernic,
Nemernic și nimic!

Precum se duce fulgul oriunde vântu-l duce,
Oriunde hotărăște, acolo ne conduce!...
Să râdem sau să plângem rămâne neschimbat,
E surd și nu ne-aude; e orb și merge-orbește,
Zburând pe dibuite, înalță, fericește,
Coboară nencetat!

Așteaptă-l cu răbdare sau tremură de frică,
De vrea, el te scufundă, de vrea, el te ridică!
Vârtej fatal, te bagă în cercu-i de oțel,
Și, facă-ți fericirea, sau chiar să ți-o sugrume,
Pe față puie-ți râsul, sau dorul s-o consume,
Te ține-nchis în el!

Întemeiază tronuri și pe-altele sfărâmă:
Un fulg e omenirea în mâinile-i de-aramă!
Cu regi și cu popoare se joacă nemilos!
Adeseori ridică la culmile de stimă
Un suflet fără aripi, un corp mânjit de crimă,
Și-adeseori Virtutea rămâne tristă jos!
În cartea sa fatală pe toți înscriși ne are:
Pe cerșetorul gârbov și pe-mpăratul mare!
și toți deopotrivă în fața lui rămân!
Dar el, de sapă-adesea și drepților mormântul,
Încai au și monarhii ce stăpânesc pământul,
Într-însul un stăpân!

La harpă

I

Precum în gol un sunet nu dă nici o vibrare,
Astfel și de pe harpă zburând a mea cântare
Nu poate-n acest secol să afle un ecou;
Dar tu, de tainici versuri, o! harpă dezmierdată,
Urmează-ți al tău cântec, căci dânsul în veci cată
A fi pentru alți secoli melodios și nou!

II

Șoptească vântu-n frunze c-ajunge pentru tine,
Agațe-se iedera de ziduri în ruine,
Murmure valul mării c-un zgomotos tumult,
Sau tremure pe crinuri mărgăritari de rouă
Și trestia plăpândă mlădie-se în două,...
Tovarășă iubită, ce trebuie mai mult?

III

A dimineții rază cu florile-i de aur
Nu prețuiește oare mai mult ca un tezaur?
Și vântul cel de seară cu freamătul său lin
Nu este armonia din cornul nemuririi,
Ce vine să vibreze ca vocea fericirii
Oprind pe buze-un geamăt și-n suflet un suspin?

IV

A! Nouă nu ne pasă de inime-mpietrite,
De epoce perverse, de suflete-njosite,
De secolii în cari ne naștem și trăim!
Planăm mai sus de lume, căci noi, umblând prin tină,
Cu sufletele suntem în raze și lumină

Și ne începem viața atuncea când murim!

V

Să fie pe cer soare, ori trăsnet și furtună,
Și-n ziua cea mai sumbră și-n noaptea fără lună
Alunecă pe harpe suflări dumnezeiești,
Tresare-n valuri marea și vântul le îngână
Și scuturând de pe-aripi a traiului țărână
Călcăm peste oricare necazuri pământești.

VI

Ați auzit vreodată șoptind printre ruine
Acele voci multiple ce nasc de taină pline
Ciocnindu-se de bolta arcadelor sonori,
Aci tihnite-ntocmai ca unda liniștită,
Ș-aci răzbumbătoare ca marea înăsprită
Izbindu-se-n mânie, cu creștetul, de nori?

VII

C-acele voci multiple sunt coarde inspirate
Ce fac ca să tresară la tonuri cadențate
Chiar firele de iarbă din văile adânci!...
Accente, cari noaptea, trecând ca o suflare
Produc acel lung freamăt vuind din depărtare
Prin scorburile sumbre căscate printre stânci!

VIII

O! Sunete sublime, pătrundeți pân’ la mine,
Șoptiți-mi fericirea din zilele senine,
Să renflorească încă junețea-mi apunând;...
Și azi sunt flori pe ramuri și-n ceruri mai e soare,
Cascade-armonioase și dulci privighetoare

Și tei care se scutur-în vânturi tremurând!

IX

Și astăzi mai sunt fluturi cu aripi luminoase
Scăldate-n praf de aur și-n pietre prețioase,
Ce dau ocol luminii din lampe de cristal;
Și astăzi cerul varsă pe frunzele pălite
Dulci picături de rouă în soare poleite
Când ziua își deșiră colanu-i de opal!

X

Văzut-ați către seară o tainică fântână
Atuncea pe când ziua cu noaptea se îngână,
Pe când, molatic, doarme pârâu-ntr-al său val,
Încât de-abia se-aude un lin susur de apă
Și zgomotul ce naște din picături ce scapă
Întocmai ca atâtea mărgele care cad?

XI

Asemenea și viața, trecând se scurge-ntruna,
Și zilele frumoase cad una câte una
Într-al eternității abis nețărmurit;
Colanul poeziei tot astfel se deșiră,
Poetul naște, cântă, iubește, se inspiră,
Și harpa coronează mormântu-i înnegrit!

XII

Răsună a mea harpă să zbor în alte sfere,
Să las departe-n urmă plăcerile-efemere,
Să mă ridic deasupra acelor nori de-atlaz,
Să merg până-n eterul cu lacrime din stele,
Și să-ntâlnesc în cale-mi cometele rebele,

Iar raze purpuroase să-mi puie pe obraz!

XIII

Nou înger, de-ai vrea aripi să-mi dai, eu aș străbate
Cu tine împreună mai sus d-Eternitate!
Aș înhăma la caru-mi planetele pe rând,
Mi-aș râde și de oameni și de dumnezeire,
Aș fi mai rău ca Iadul, mai bun ca o zâmbire,
Ș-aș face-o lume nouă din tainicul meu gând!

Focul sacru...

Dacă primăvara vine, toți încep a lor cântare
Prin a ne vorbi de rouă și de-a vântului suflare,
Sau punând privighetoarea ca să cânte-ntr-un dafin,
O rimează foarte lesne c-un melodios suspin;
Fluturii vin mai la urmă, legănați pe aripioare;
Văile sunt însmălțate, câmpurile,-ncântătoare;
Vântul cu dulceață suflă, paserile ciripesc:
Mii de șoapte, mii de cânturi, mii de flori ce-mbălsămesc!...
Pretutindeni sunt parfume, crini suavi sau roze dalbe,
Vorbă ce-a fost născocită ca o rimă pentru albe,
Și spre culme-a poeziei, ne vorbesc de câte-un dor,
Ca să bată astfel câmpii puțintel și în amor!
Dacă vine apoi seara, dânșii scot ca din cutie
Stelele nenumărate, plus o lună argintie,
Plus un cer senin, și-n fine, un zefir armonios
Îngânându-și a lui voce cu pârâul tânguios!
Iarbă verde! Aer dulce! Cer senin! Biată natură,
Iată tot ce văd în tine! Focul sacru nu se fură!

Tinerețea

Iubesc frumoasa Tinereţe,
Cu anii săi de flori,
Cu zâmbete pe a sa faţă,
Cu ochi scânteietori;

Îmi place fruntea-i coronată
De poezii ș-amor,
De dulci iluzii care iute
Se nasc şi iute mor.

Cortegiul său e din speranţe,
Din vecinice izbânzi,
Şi pulbere de aur poartă
Pe aripe plăpânzi.

Adesea e cutezătoare
Întocmai ca Icar,
Şi pân' la soare se înalţă
În zboru-i temerar!

În totul e însufleţită
De-al geniului foc,
Şi egoismul nu găseşte
În sufletul său loc!

Pe-oriunde trece, răspândeşte,
Ca foi de trandafiri,
Cu mâinile-i îmbelşugate,
Idei şi dulci simţiri!

Să-i zică orişicum, bătrânii
Pătrunşi de reci fiori,
Ce dragă este tinereţea
Cu anii săi de flori!

Odă la condeiul meu

O! condei, în astă lume
Unde sufăr nencetat,
Unde mic și fără nume
Eu cu tine am intrat,
Din pruncie, cu credință,
Până astăzi m-ai servit,
Neajuns ori suferință
A ta voce mi-a-mblânzit;
Neavând altă putere,
Aste versuri îți dedic,
Căci mi-ești singura avere
Și mi-ești singurul amic!

Eu de tine niciodată
Pân-acuma n-am roșit;
De o viață nepătată
Împreună am trăit!
Persecuții, calomnie,
În picioare le-ai călcat,
Și lovind în tiranie,
Steagul sfânt l-ai ridicat!
Mi-ai dat zile și putere,
Și, crescându-mă de mic,
Mi-ai fost singura avere,
Mi-ai fost singurul amic!

În întreaga-ți carieră
Ai rămas neatârnat,
Și oricare barieră
Înaintea ta n-a stat!
Pentru drept și libertate
Astăzi viu să te dezgrop:
Ca deviză ai: „Dreptate“,
„Libertate“ ai de scop!

Rennoind a ta putere,
Fă-te mare din nimic,
Căci mi-ești singura avere
Și mi-ești singurul amic!

Calea ta este spinoasă,
Dar învinși dacă vom fi,
Într-o moarte glorioasă
Amândoi ne vom jertfi,
Vei scri ultima-ți cântare
Și apoi, învins de dor,
Te voi rupe cu-ntristare
Și mă voi culca să mor!
Însă nu... S-avem putere,
O! tovarășe unic;
Tu mi-ești singura avere,
Tu mi-ești singurul amic!

Dumnezeu din cer te vede...
Știe scopul tău dorit,
În dreptatea lui te-ncrede
Și vei fi nebiruit!
Dacă-l chemi, el nu te lasă:
El lovește în mârșavi
și-n mișeii ce apasă
Pe popoarele de bravi!
Scrie, luptă cu putere,
Fără teamă de nimic;
Tu mi-ești singura avere,
Tu mi-ești singurul amic!

Scopul tău e sfânt și mare:
A-mblânzi, a lumina,
A-nfrăți pe orișicare,
Orice frunți a-nsenina;
A plivi din piepturi ura

Și în inime-a sădi
Tot ce are bun natura,
Om cu om spre-a se-ngrădi!...
Înainte!... și putere
Aibi, tovarășe unic,...
Tu mi-ești singura avere,
Tu mi-ești singurul amic!

Lupta este începută:
Mergi, și nu te turbura!
Dumnezeu din cer ajută
Rău-n vânt a-l spulbera!...
Fără milă, fără teamă,
Să urmăm al nostru zbor!...
Până când oare să geamă
Împilatul muritor?
Până când?... S-avem putere!...
Focul naște din nimic...
Tu mi-ești singura avere,
Tu mi-ești singurul amic!

N-auzi groaznic cum răsună
Tunetul ascuns în nori?...
Nu vestește vreo furtună
Acel tunet trăsnitor?...
E furtună mare, mare,
Carnefici! Îngenuncheați!
E poporul în turbare;
E dreptatea... Tremurați!
Scumpă armă, cu putere,
Azi, în fine, te ridic,
Dar rămâi a mea avere,
Și rămâi al meu amic!

Filozofia morții (Toast purtat la un banchet)

Eu nu voi zice Morții c-o voce nențeleaptă:
„Din mersul tău o clipă mai stai și mă așteaptă!“
Să-mi dau a mea suflare, oricând, sunt pregătit!
În ea e libertatea, și-n viață, e robia...
Cu brațele deschise ne-așteaptă Vecinicia...
Reintri iar în sânul din care ai ieșit!

Ea nu e-ngrozitoare cum unii vor să fie;
Privirea sa e lină ca bolta albăstrie.
În ea se oglindește întregul Nenceput!
Pe granița lumească e-o poartă triumfală,
Și flacăra din preajma-i de patime ne spală,
Iar sufletele noastre le curăță de lut!

De s-află vreun spirit lipsit de-a ei credință!
Atunci e demn de viață și demn de suferință!
A nu mai fi-nsemnează a nu mai suferi!
Pe legea mea! Mi-e silă să dorm, să beau și iară
Să-ncep același lucru din zi și până-n seară,
Să pot trăi, nu însă, să pot a și muri!
Dar ce e după moarte?... Mai este altă viață
Când sângele s-oprește de frigul ce-l îngheață?...
Un Nu ca să rostească ce om ar îndrăzni?...
Și moartea ce e oare?... Un somn de-odihnă sfântă,
În care, lutul nostru, prin lut iar se frământă,
Suprema preschimbare să-și poată înlesni!

Hârtia dacă arde, cenușă este-o parte,
În fum ușor pe dată cealaltă se desparte;
Așa și corpul nostru din două e-ntocmit:
La lut, rămâne lutul, de flori ca să-l brăzdeze,
Iar gazele prin aer se duc să-nvioreze
Aceleași elemente din care au ieșit!

Sfintelor umbre care-ați trecut,

Nu, voi prin moarte nu ați murit,
Trăiți în totul ce e văzut
Din nevăzutul unde-ați pierit;
Al vostru suflet este-n tot locul,
Zboară cu vântul, arde cu focul,
Se aflä-n frunza care-nverzește,
Șoptește-n apa ce șerpuiește,
Respiră-n floarea ce-mbălsămește,
În noi trăiește, trăim într-însu.
Mume cernite, ștergeți-vă plânsu,
Copiii voștri sunt tot cu voi!

Nu, nu se pierde-n lume nimic,
Nimic nu trece, totul e viu:
Firul de iarbă oricât de mic
Ca și țărâna care-o să fiu!
Zadarnic piatra cea mormântală
Ne țintuiește sub umezeală;
Paseri pe dânsa vin de s-adapă;
Vântu-o izbește, ploaia o sapă!
Mușchiul o roade, timpul o crapă;
Cade-n rugină lacăt și toarte:
Soldați ai țării, mergeți la moarte,
Veți fi-n tot locul, veți fi și-n noi!

Nu mă voi duce-n iad ca să cat
Pe câți din lume nălucă pier,
și-n rai îmi pare prea depărtat,
Că-i lungă scara până la cer!
Ci-n două vițe tânăr unite
Voi afla inimi îndrăgostite,
Iar în răchite lăcrămătoare,
Poeți cu harpe dezmierdătoare,
Amante june în orice floare!
Mume,-ntr-acele tulpini puternici,
Și în stejarii de munți eroi!

De moarte să se teamă ființa mărginită
Ce pune, ca să scape de-o vecinică ispită,
Sfârșitul veciniciei l-al traiului hotar;
Dar dincolo de groapă acei ce pot să vadă,
De-ar fi pe-ale ei margini și gata ca să cadă,
Ca mine, pentru Moarte, deșerte-acest pahar!

Albaspina

Creștea un stuf de albaspină
Ce înflorea voios la soare,
Umbrind o cruce în ruină
Pe valea Grecii răpitoare!

În drum, trăsura ni s-oprise,
Ș-apropiindu-ne de cruce,
Din florile ce-mbobocise
Și ce aveau să se usuce,

Rupsei o ramură-nflorită,
Și cugetai, că chiar în groapă,
Speranța de-om nedespărțită
Cu omu-odată nu se-ngroapă,

Că de-nsoțește albaspină
Pe om, și-n moarte cu constanță,
Emblema ei de farmec plină
Nu strigă celor vii: „Speranță?“...

Reîntoarcerea

„Fie pâinea cât de rea,
Tot mai bună-n țara mea!“

G. Crețeanu

Soarta care mă gonește
Crucea poate c-o să-mi dea,
Însă dea-mi-o cât de iute...
Voi purta-o-n țara mea!

Salutare, cer albastru,
Văi și dealuri, aer viu!...
Salutare, Românie!...
Mână, mână, surugiu!

Pribegind în țări străine,
Ani întregi am suspinat,
Și din trista-mi depărtare
Sufletu-mi întraripat

Către Dunărea cea lată
Mă făcea ca să reviu;...
Dunărea mă readuse...
Mână, mână, surugiu!

Recunosc orice potecă,
Orice ramuri, orice flori...
Patria-mi își desfășoară
Câmpii vecinic roditori!

Iată punțile de bârne,...
Morile, izvorul viu...
Iată crucile vopsite...
Mână, mână, surugiu!

Colo-n zare se ivește
O clopotniță lucind
și pe culmea depărtată

Vezi o casă înălbind...

Acea culme înverzită
O revăd precum o știu...
Mi-a văzut copilăria...
Mână, mână, surugiu!

Dacă, însă, moartea crudă
Ca să-mi iasă-n drum ar vrea,
Facă-și pofta cât îi place...
Voi muri în țara mea!

Iar pe culmea înverzită
Mă vor duce, mort sau viu...
Salutare, locuri sfinte...
Mână, mână, surugiu!

Răspuns la câțiva critici (Fragment)

Nu pot să zbor cu voi pe-o rază...
Mi-e frică luna să nu cază,
Să ne turtească împreună,
Că-n Iadul cel de grozăvie
Am merge în tovărășie,
ș-atuncea: Noapte bună!

Dar dintr-a mea junie dusă
În întristarea mea nespusă
Mai am pe neașteptate
Ca să-mpletesc încă ghirlante
Pe fruntea sfintelor amante
Un șir de foi uscate!

Voi preferați în lăcrămioare
Ca într-o baie răcoritoare

Să v-afundați până la gât,
Ș-astfel din apa lor căldicică
Să dați afară o cărticică
Bună de leacuri și de urât.

Ei! Zău!... Voi poate c-aveți dreptate
Și puteți plânge, în libertate,
Dureri pe care nu le-ați simțit!
Le puteți pune și pe hârtie...
Lumii ce-i pasă?... Ce-mi pasă mie?...
Nu vă voi spune ce-am suferit!

Marturi zadarnici nu vă voi face
A suferinții care-n piept zace,
Adevărata durere tace!
și-ascunde fața și plânge-n umbră,
O știe numai noaptea cea sumbră,
Care-o-nvelește ca-ntr-o manta!

Încât de visuri, vă cer iertare,
Nu pot să umblu pe nori călare
Când pot la dânșii a mă uita!
Ca să bat câmpii, cum fac nebunii,
Nu se mai poate ca să mă-nvăț...
Alții să umble călări pe băț...

Genul meu este al Rațiunii!
Rima din urmă mi-aduce-aminte
C-am pus pe iune de trei silabe;
De la pășune venind pe labe
Un critic, însă, mă cam dezminte;
Urmeze-și treaba, că-i fac hatârul...

De-o vrea pășunea să-și prelungească,
Nimenea n-are ca să-l oprească,
Și cal de astăzi va fi catârul!

Aici desigur că este vreme
A-mi lua seama și a mă teme
C-am început-o cu foi uscate
Și le pui toate amestecate;

N-am spus nimica despre delire,
Și n-am în versuri nici o simțire,
Ba chiar și șchioape, când isprăvesc,
Cu foarte multe mă pomenesc.

Nu e-ndoială, până la ceruri
Nici de-astă dată nu m-am urcat:
N-am pus enigme de dezlegat!
În poezie nu am misteruri...
Tot ce-am scris este raționat!

Proză rimată, curată proză,
Că-n cer aș face stranie poză!
Calea de mijloc iar n-am ținut
Dacă-n văzduhuri nu m-am pierdut,
ș-ar fi fost bine, barem pe-o stea
Ca să-mi iau zborul până la ea.

Ș-ajuns acolo, să bat în cer
Un cui de aur sau chiar de fier,
Ca să-mi leg sacul și să mă leagăn;
Închis într-însul ca într-un leagăn,
Să văd pământul stând la picioare
Și dând târcoale pe lângă soare,
Iar între soare și-ntre pământ
Să stau să cânt!

Vânturi turbate găseam destule,
Câte și-n lume ființe nule!
Raze de stele lesne găseam:

Puteam prea bine să iau un dram!
Praful de aur, oricum, nu strică,
În cantitate mare sau mică!

Destul s-ajungă să poleiască,
Că treci chiar marfă dobitocească;
Găseam, în fine, un dram sau două
Din aurora cu buzi de rouă,
și chiar acele comete antici
Care se plimbă cu cozi gigantici
Puteau prea bine ca să-mi dea mie
Dintr-a lor coadă portocalie
Măcar un petic, să-mi înfășor
Gândul meu vecinic rătăcitor!
. . . .

EXCELSIOR (1895-1897)

Valțul rozelor

Pe verdea margine de șanț
Creștea măceșul singuratic,
Dar vântul serii nebunatic
Pofti-ntr-o zi pe flori la danț.

Întâi pătrunse printre foi,
Și le vorbi cu voce lină,
De dorul lui le spuse-apoi,
Și suspină cum se suspină...
Și suspină cum se suspină...

Albeața lor de trandafiri,
Zâmbind prin roua primăverii,
La mângâierile-adierii

A tresărit cu dulci simțiri.

Păreau năluci de carnaval
Cum se mișcau catifelate,
Gătite toate-n rochi de bal,
De vântul serii sărutate,
De vântul serii sărutate.

Scăldate-n razele de sus,
Muiate în argintul lunii,
S-au dat în brațele minciunii,
Și rând pe rând în vânt s-au dus.

Iar vântul dulce le șoptea,
Luându-le pe fiecare,
Ș-un valț nebun se învârtea,
Un valț din ce în ce mai tare,
Un valț din ce în ce mai tare.

Excelsior

Sub luna plină,
Cu farmecul ce-n jos se lasă,
Oricare coperiș de casă
E baltă de lumină.

Albastra noapte
E toată ploaie argintie,
Un vis de-naltă poezie,
De cântec și de șoapte.

Din lumi astrale
Magia înfășurătoare
Cuprinde în a ei splendoare
A plângerilor vale.

Sub pulberi de aur,
Sub stele, flori scânteietoare,
Ce griji pot fi predomnitoare,
și ce destin, balaur?
O! cer, natură,
O! Dumnezeu, mister albastru,
M-ai ridicat peste dezastru,
Peste blestem și ură.

Stepa

I

În zadar, asupritoare, omenirea-naintează,
Stepa largă e și astăzi un domen necucerit;
N-o despintecă nici pluguri, nici orașe n-o brăzdează.
Pe sub iarba mătăsoasă, cu talaz nețărmurit,
Se revarsă, fără margini, printre locuri mlăștinoase,

Și de ceruri se izbește alergând spre răsărit.
În acea sălbăticie de pustiuri onduloase,
În picioare calc trecutul, corp și suflet mă cufund,
Uit o viață amărâtă de ultragii sângeroase,
O renaștere întreagă într-un vis tot mai profund.

II

Și sub aripa ciudată ce mi-o simt trecând pe frunte,
Mă revăd băiatul tânăr cu superbe-nsuflețiri,
Blond copil, care cutează preursirile să-nfrunte.
Liberat de-orășenismul subțiatelor simțiri,
Diezată nu mai țipă nici o voce pătimașă,
Stepa, stepa se îmbracă cu solare răzlățiri.
Verdea papură vuiește pe câmpia uriașă:

Flori albastre și flori roșii, libelulă și țânțar,
Scânteiază ca-ntr-un cântec de idilă drăgălașă,
Și întinderea sclipește, și sunt singurul ei țar.

III

Părul meu aprins de soare este tot o scânteiere...
Caldul sânge prin artere năvălește, întețit...
Pentru calul strâns în pulpe sunt sălbatică durere.
De-o năprasnică putere mă resimt însuflețit...
Pe potrivnica fecioară aș turba-o sub plăcere,
Și dușmanul, dintr-o dată, l-aș înfige sub cuțit.

Pe-armăsarul meu de stepă, ca nălucă orbitoare,
Trec, vârtej de aur roșu, de nisip înfășurat,
Și când luna stoarce lapte peste iarba șoptitoare,
Stele clare veghează cortul meu nemăsurat.

IV

La mânerul unei spade peruzeaua când zâmbește,
Radiază o poemă, gând pe suflet domnitor,
Când joci calul în boestru sau când pintenu-l iuțește.
Într-o magică splendoare zbori de lume uitător,
Nici săgeata nu te-ntrece și te-avânți fără-ncetare,
Sub un farmec de himeră, după ea urmăritor.
Din real ieșit afară nu mai ești ca orișicare,...
Te-nzestrezi cu mâneci roșii la tunică de satin,
Chipeș, nalt, cu stemă-n frunte, pleci pe visul tău călare,
Și se uită, și se uită mizerabilul destin.

V

Înainte! este șoapta ce din toate se ridică...
Printre smârcuri se deșiră caravana ce pândești,
Ș-a mongolilor escortă e o stavilă prea mică;

Mai avută va fi prada decât singur te gândești...
Melancolică te-așteaptă fidanțata pe confine...
Că purtată fu în suflet vei putea să-i dovedești...

Înstela-vei părul negru cu o spuză de rubine,
Strecura-vei, între sânuri, diamantul sugestiv,
Pe grumazurile albe lăcrăma-vei perle fine...
Fericirea este, poate, într-un zâmbet fugitiv.

VI

Înarmat cu bărbăția ce-nseta pe Michel-Angel,
Nimicită o vei ține sub triumful masculin,
Vis în care te va crede o-ntrupare de arhangel.
Nentocmind decât un suflet, căci a ta va fi deplin,
Într-o noapte o vei smulge și de mamă și de țară,
Alba lună, după dealuri, când alunecă-n declin.
Fericită, o vei duce sub un cer de primăvară,
Iar pe ierburile stepei, un palat miraculos,
Îl vei face, ca prin farmec, dintr-o dată să răsară,
Întinzându-și umbra-n veacuri enigmaticul colos.

VII

Dar un crivăț năpustește viscolirea lui brutală...
Inspirarea exalează un suspin automnal,
și pustia înghețată se desfășură fatală.
Viața însă nu-ncetează cursul ei fenomenal,
Din cenușa cea mai rece, izbucnește înfocată,
Se va-ntoarce, se va-ntoarce, strălucitul Germinal.

Și mi-e inima, zadarnic, de răstriște încercată:
Pentru veci, sub deznădejde, nu se poate mormânta...
E tot raiul de-altădată, e tot cuibul de-altădată...
Ce-a-nflorit, reînflorește, ce-a cântat, va mai cânta.

Cu morții

Cu viii nu mai am de-a face
De mult,
și foarte des, când totul tace,
Chemând pe morți, ce dorm în pace,
I-ascult.
Din gropi ei vin și mă-nconjoară,
Ei vin,
Când liliacu-n noapte zboară,
Când dealu-n umbră se-nfășoară
Deplin.

Din lumea lor necunoscută,
Răsar,
Și când șoptesc cu voce mută
Poema cea nepricepută
Tresar.

Îi simt pe loc ce au să vie,
Căci sunt
Ca un parfum de vecinicie
Sau ca o floare-albăstrie
În vânt.

Pe zidul alb de la odaie,
Urcând,
Zăresc ușoara lor văpaie
Verzuie, oacheșă, bălaie,
Pe rând.

Cu totul osebiți de lume,
Ușori,
Dorinți, nici griji n-au să-i consume,
Suavi ca niște dulci parfume

De flori.

Sunt din atome nevăzute
Țesuți,
Ș-amestecați pe întrecute,
Resimt plăceri necunoscute,
Tăcuți.

Iubind simțirea ce mă poartă
Spre ei,
Sunt însetat de-aceeași soartă,
Căci nu se află-n lumea moartă
Mișei.

O! morți frumoși, veniți întruna...
Cu voi
Nu vine ura, nici minciuna
Să răscolească iar furtuna
Din noi.

Vis de mai

Spre munți să merg,
În zbor alerg
Cu gândul,
și trec prin văi,
Pe tainici căi,
De-a rândul.

Prin râpe-adânci,
Pe nalte stânci,
Prin sate,
Degrab' zidesc
Să locuiesc Palate.

Dar tot cu zor
Le și dobor, și-n urmă,
Ca Stan ori Bran,
Mă fac cioban
De turmă.

Iar sub alun
M-apuc să sun
Din bucium.
Înalții munți,
Din tălpi, la frunți,
Îi zbucium.

Îndrăgostesc
De-nnebunesc
Pe Rada,
Iar flori, panglici,
I-aduc de-aici
Cu lada.

Întinerit
Mă văd, uimit,
În ciuturi:
Am păr bălai,
E zi de mai,
Sunt fluturi.

Adese iar
Un armăsar,
În pripă,
Mi-aleg pe plac,
Și-n pulpe-l fac
De țipă.

Iar când pe cer
S-aprind și pier

Rubine,
Să fugă-l las,
Fără popas,
Cu mine.

Căci să tot zbor
Un tainic dor
M-apucă,
Neîncetat,
Uitând, uitat,
Nălucă.

Psalmi moderni

I
Oh! Doamne

Oh! Doamne, rău m-ai urgisit,
În soarta mea m-am împietrit:
Rămân ca marmura de rece...
Să plâng, să sufăr, am uitat.
Am fost un cântec care trece,
Și sunt un cântec încetat:
Rămân ca marmura de rece...
Uscat e tot ce-a înflorit,
Entuziasmul a murit,
Și a mea inimă a-nghețat...
Am fost un cântec care trece

Și sunt un cântec încetat.

II
Țărână

Țărână suntem toți țărână,

E de prisos orice trufie...
Ce-a fost, în veci are să fie...
Din noi nimic n-o să rămână.
Zadarnic falnice palate
Sunt în pământ rădăcinate:
Nici o pieire nu s-amână.
Despoți, cu frunți încoronate,
Poeți, cu harpe coronate,
Filozofi, oameni de știință,
Păgâni, vestiți prin necredință,
Nici o pieire nu s-amână...

Țărână, suntem toți țărână.

III
Iertare

Iertare! Sunt ca orice om:
M-am îndoit de-a ta putere,
Am râs de sfintele mistere
Ce sunt în fiecare-atom...
Iertare! Sunt ca orice om.
Sunt ticălosul peste care
Dacă se lasă o-ntristare
De toți se crede prigonit,
Dar, Doamne, nu m-ai părăsit...

Sunt om ca orice om iertare.

IV
Dușmanii

Dușmanii mei se înmulțesc
Și nedreptatea mă-nfășoară...
Abia mai pot să mai trăiesc
De cine n-am lăsat să moară,

Aleargă toți și mă-nnegresc,

Ah! Viața nu este ușoară.

V
Zburam

Zburam pe aripi strălucite...
Copilul cel de altădată
Nevinovat ca și o fată
Neveștejită de ispite,
E azi mocirla noroioasă
Cu adâncime-ntunecoasă
Și cu miasme otrăvite.
Sunt eu de vină, sau nu sunt,
Oh! Dumnezeule preasfânt,
Auzi-mi glasul pocăinței,
Redă-mi puterea biruinței,
Refă-mă omul care-am fost
Sau dă-mi obștescul adăpost...

Zburam pe aripi strălucite.

VI
Și-au zis...

Și-au zis: e singur e pierdut:
Asupra mea se năpustiră...
Onoarea mea o nimiciră,
Am sângerat, dar am tăcut.
Mă înjosiră, mă loviră,
Cu mici, cu mari mă răstigniră;
Din inimă nu mi-au lăsat
Un singur colț nesfâșiat.
Frați, rude, toți mă dușmăniră,
Pe cât plângeam, pe-atât rânjiră,

O țară-ntreagă s-a-ntrecut
Să-mi dea venin și l-am băut.

Dar, Doamne, nu te biruiră.

VII
Cât am trudit...

Cât am trudit, cât am muncit,
Și cum nimic n-am folosit,
În lume nu este răsplată...
Dreptatea este blestemată,
Și omul bun nesocotit.
Pe fruntea mea n-am nici o pată
Zadarnic! sunt un osândit,
În lume nu este răsplată.

Cât am trudit, cât am muncit.

VIII
Eram

Eram puternic împărat:
Prin sufletească poezie,
Prin tinerețe, prin mândrie,
Prin chip de înger întrupat.
Mi se-mplinea orice dorință,
Era o lege-a mea voință;
Râdeam de orice dușmănie...
Prin sufletească poezie,
Domneam de soartă nencercat.

Eram puternic împărat.

IX
N-am în ceruri

N-am în ceruri nici o stea...
Soarta mea e soarta rea,
Am pierdut orice credință
Înecată-n suferință,
Am pierdut orice putere
Nimicită de durere;
Însă viața nu-mi blestem
și nici moartea nu mi-o chem;
Fără scop trăiesc în lume:
Nu mai sunt decât un nume,
Nu mai plâng, nici nu mai gem,
Iar cuprins de griji amare,
Nu mai sunt decât răbdare...

N-am în ceruri nici o stea.

X
Doamne, toate...

Doamne, toate sunt prin tine:
Și averea, și puterea,
Fericirea, mângâierea:
Ce ne trebuie știi bine.
Dai cu dreaptă socotință
Mulțumiri și suferință:
Lui Isus i-ai dat o cruce
Căci știai c-o poate duce;
Când dureri ne dai și nouă,
Ne dai plânsul ca o rouă;
Când dai marilor putere,
Nu le dai nici o plăcere,
Când dai răilor cruzime,
Dai blândețe la victime.
Ești puterea înțeleaptă
și justiția cea dreaptă;

Fă oricând ce vrei din mine.

Doamne, toate sunt prin tine...

XI
M-am uitat

M-am uitat la fericiți...
I-am văzut nemulțumiți:
E orice zădărnicie.
Cei pe care-i vezi în slăvi
Adăpați sunt cu otrăvi;
Cei trăiți în sărăcie
Plâng pe-a lor nemernicie;
Cei mai mândri împărați
Sunt de chinuri zbuciumați:
E orice zădărnicie.
Vai, născut ești să trăiești,
Nencetat să pătimești:
Fii frumos, fii sănătos,
Ești de-același vierme ros;
Traiul crud și nempăcat
Te sfărâmă nencetat,
Să te soarbă are pripă,
Nu-ți dă pace de o clipă.
Bogăție, sărăcie,
E orice zădărnicie.
Sănătate, tinerețe,
Minte, suflet, frumusețe,
Tot ce-a fost, ce-are să fie,
E orice zădărnicie.
Fiți, trăiți, dar nu doriți...

M-am uitat la fericiți.

Noaptea de noiembrie

To die is landing on some silent shore
Where billows never beat, not tempests roar.

GARTH

Deunăzi către ziuă visasem că murisem...
Zăceam sub crini și roze, suflare nu aveam,
Și mumă, frați, prieteni, și toți pe câți iubisem,
Cuprinși de-o jale-adâncă plângându-mă-i vedeam.
Intrau în curte cioclii cu fața uscățivă;...
Călări intrau în treapăt și doi sau trei ostași;...
Veneau la urmă popii, ca buturii de grași,
Cu pântece rotunde umflate de colivă.
În albe sovonite sub flori de lămâițe,
Vin fete-nchiriate să-mi țină de panglici;
Apoi o-ntreagă ciurdă de-orbeți și de lelițe...
Pomană când se face, se aflã și calici!
Dar muzica e gata și popii s-aflã gata,
Și toți vor să mă ducă mai iute lângă tata
Ce doarme-n uniformă, gătit ca pentru bal,
Alăturea cu spada de-ostaș și general.
Ziarele, chiar ele! unindu-se, mă rog,
Pe pagina a treia mi-au pus un necrolog.
Discursuri, de-altă parte, turnatu-s-au mai multe,
Și pare c-o să fie și lume să le-asculte...
„Sărmanul Macedonski, s-a dus, ca o clipire,
Ca rază, ca scânteie, ca vis, et caetera .
O moarte nendurată a vrut a-l secera
Și muzele vor plânge, rămase-n văduvire."
Parada, cum se vede, e bine întocmită...
Am popi, jandarmi și fete, iar poarta e cernită,
Spre gloria-mi cea mare, de sus și până jos,
Și nu-mi lipsesc discursuri ș-anunțuri prin gazete...
Iar moartea-mi o să facă chiar cioclii să se-mbete,

Spre-a viei propășire ș-al cârciumii folos.
Sunt mulți ce zic că moartea e lege foarte crudă,
Eu însă, milostivă, aș crede s-o numim:
În contul ei atâția trăiesc fără de trudă...
Și ce s-ar face popii de-ar fi să nu murim?
Dar doctorii?... Dar cioclii?... Dar inima dușmană?
Dar cei câți ne mănâncă cu poftă din pomană?...
Femeia ce ne scaldă?... Dricarul și trocarul?...
Dar mulți pe care-n seamă aproape că nu-i bagi?
Orfanii ce ne-mbracă jiletce și nădragi?
Dar baba cu tămâia?... Groparul?... Colivarul?...
Dar Raiul, și chiar Iadul, căzând în faliment
Și depunând bilanțul din lipsă de-aliment?
Dar faptul că dădaca, chemată să ne crească,
Zadarnic cu strigoii ar vrea să ne-ngrozească?
Dar câte și mai câte pe care le-am uitat
Venind să ne deschidă al morților palat?

Coșciugul meu în fine e dat în jos pe scară...
O muzică-l primește cu jalnica-i fanfară;
În urmă-i se aude suspinul năbușit
Al scumpelor ființe ce-n lume m-au iubit.
În negru, și în lacrimi, prietenii-mi s-arată,
Iar mumă-mea-ntre dânșii apare leșinată,
Pe când pornește dricul ș-al lui întreg convoi,
Cu doi jandarmi nainte, cu doi jandarmi napoi.
Și ce?... E cu putință?... Paradă și onoare
Pe când aveam speranța să mor într-un spital?
Și ce?... Se plânge încă acela care moare
Și nu mai este viața un comic carnaval?
Și ce?... N-au să mă ducă pe masa de disecții?
Și ce?... N-au să-mi împartă cadavrul meu în secții,
Și n-au să-mi pună oare nici creieru-n cântar,
Luând apoi pretextul de lacrimi și de-afecții,
Pe groapă au să-mi toarne pietroiul tumular?
Dar ce-am fost oare-n lume?... Ce cugete sublime

Veniră să mă-nalțe trecând pe harpa mea?...
Cioplind mereu la versuri, cioplind mereu la rime,
Făcut-am ca să plângă pe cine mă citea?
Umblat-am printre stele?... Urcat-am prin văzduhuri?
Chemat-am împrejuru-mi năprasnicile duhuri?...
Și fost-am prins, vreodată, furând precum se fură
Din perlele ce vecinic se cer pentru dantură?...
Sau premii academici căzură-asupra mea
Cu gloria lor falsă și suma lor mai grea?
Cântat-am, la ocazii, așa precum se cântă,
Măriri de contrabandă sub masca lui Caton,
Și-n cele două taberi ce zilnic se frământă
Jertfit-am vreodată la glorii de carton?
Fundat-am oare-n țară Republici dintre-acele
Prin care-ajung, atâția! dinastice proptele;
Făcut-am oare-n lume ceva ca să fiu demn
De astă-ngropăciune, cu muzici triumfale?...
Sau poate am prieteni la Bănci naționale,
Și popii-nfățișează al dragostelor semn?
Nimic din toate aceste... Nimic, din fericire!
Prietenii ce lasă ai soartei prigoniți
Avuți dacă se află sunt numai prin simțire,
Și mor deopotrivă de plânși și de iubiți.

Parada însă trece pe Podul Mogoșoaie
Și-ncepe ca să pice o burniță de ploaie...
Dau fuga trecătorii... efectul e stricat
și mumă-mea scontase al pensiei mandat
Jertfind o lună-ntreagă din zilnica ei hrană,
Nevrând ca să mă-ngroape orașul de pomană.
Dar iată că prin geamuri, privind din cafenele,
Pe când își beau în tihnă știutele cafele,
Samsarii se întreabă să afle de-a murit
Vrun negustor de bursă or vrun lipscan falit?...
Pe loc ce li se spune de mine, își urmează
Vorbirea ce-ntr-un singur cuvânt se însumează:

Câștigul!... Epopee de-atâtea mii de ani,
Divină Comedie având ca titlu: Bani!
Poemă ce cuprinde amor, dureri, plăcere,
Cu Raiul în urcare, cu Iadul în cădere;
Câștigul, ce se-nalță pe-același piedestal,
Moral întotdeauna și vecinic imoral;
Câștigul, ce-n picioare călcând virtute, lege,
Trufaș înaintează spre tronul său de rege,
Și-n templul Bogăției intrând, triumfător,
În hohotul monedei sub bolte se așează,
Iar galben ca metalul din care se formează
Apasă-asupra lumii ș-o ține sub picior.
Mulțimea, fermecată de falșa maiestate,
Se-nchină umilită l-această zeitate,
Iar sufletul în care pătrunde ars, și trist,
Din cerurile nalte, trăsnit e prin noroaie,
Căci aripa-i semeață deodată se-ncovoaie...
Se face grea ca plumbul purtând pe Antichrist.

Parada ajunsese în Strada Franțuzească...
O doamnă din caretă văzând-o-n drumul său,
Uitând că e supusă la legea cea obștească,
A pus a-ntoarce caii, zicând că e semn rău,
Iar alții, în credința că ortu l-am dat popii
Din oftică sau tifos, batistele scoteau
Și, dându-se-ntr-o parte, la nas și le puneau,
Crezând că-i molipsește mirosurile gropii.
Când însă Bucureștii, în care-am suferit,
Rămase-n urma noastră în ceață învelit,
Cu turnuri de biserici, cu teatre și palate,
Cu-ntreaga lui satiră de lux și de păcate,
Cu oameni ce declamă strigând: Patriotism,
Împinși de-aceleași patimi ș-același egoism,
Cu corpuri fără inimi și țeste fără creieri,
Sub care cântă-atâția stigleți, ș-atâția greieri;
Oraș în care zilnic, Dreptatea, în genunchi,

De corbii sugrumării e roasă la rărunchi;
Prăpastie în care virtutea este-o crimă,
Și crima cea mai neagră, virtute mai sublimă,
Gomoră renăscută, ce poartă-n al ei sân
Pe lângă-a ei pieire pe-a neamului român;
Când el rămase-n urmă, zăcând în jos pe vale
Cu falșa-i bucurie mai tristă ca o jale,
Și când, încet, urcarăm costișul înverzit
Lăsând pe mâna dreaptă clădirea afumată
Din care-n lumea largă pornisem altădată
Atât de tânăr încă și-atât de fericit,
Pe marginea șoselei doi oameni s-arătară,
Era un copilandru, era un biet moșneag:
Copilul plin de viață bătrânul în toiag,
Și dricul ajungându-i căciulile-și luară.
Țăranii nu știu carte, dar dânșii-n drumul meu
Din inimă șoptiră: „Să-l ierte Dumnezeu!“

Era-n apusul zilei și „Stâlpii“ se citise...
Deschisă ședea groapa, coșciugul sta deschis,
Și soarele o rază de-adio îmi trimise,
Spărgând o clipă norii din naltul său abis;
O rază înmuiată în cerurile-albastre,
Ce-n cale adunase tot focul de prin astre,
Și care-n cimitirul, cuprins încet de seară,
Căzuse luminoasă pe chipul meu de ceară.
Dar plânsetul răsună: Momentul e solemn;
Pe brațe se ridică coșciugul meu de lemn,
Și-n raza ce apune, și-n vântul ce șoptește,
Și-n jalea ce pe fețe adânc se-ntipărește,
La marginile groapei mă poartă mă depun...
Pe țărmii veciniciei cu brațe-ncrucișate
Aștept ca să m-arunce prăpastiei căscate
Din care, cine știe? voi naște mult mai bun.
Un popă, ce uitase pe piept a-mi pune cruce,
Se uită împrejuru-i, o cere, și s-aduce...

Aș vrea să-i pot a-i spune că nu voiesc s-o port,
Că-n viață am purtat-o pe umerii-mi legată,
Ducându-mi tinerețea sub dânsa-ncovoiată
Dar crucea te urmează oriunde viu sau mort.
Alături cu coșciugul zăcea un sac de oase...
Era un Babel groaznic de craniuri hidoase
Pe care stau șuvițe de păr închărânat;
Iar unul dintre ele, zdrobit de-al vremii dinte,
În lume îmi zâmbise cu fața-i de părinte,
Lăsând deschisă ușa l-al inimii palat.
Deșertăciune-a lumii!... O mumă ce-l născuse,
O soră ce pe brațe-i în cântece crescuse,
Cu cerul și cu raiul în ochii ei de-azur,
Alăturați prin moarte, femur lângă femur,
Și țeastă lângă țeastă, un sac îi încăpuse.
'Napoi Manfred și Faust, adânci cugetători,
Fantasme ce-n veghere ședeați până la zori,
Problema urmărită lăsarăți tot problemă,
și voi v-ați pus pe frunte o falsă diademă.
Ați invocat pe oameni, ați invocat pe zei,
Urcatu-v-ați prin lumea de umbre și de vise,
Servitu-v-ați de cuget ca punte peste-abise,
Dar groapa vă sfidează, rânjind din fundul ei.
Priviți-o, și răspundeți, de-aveți ce ne răspunde...
Pătrundeți nepătrunsul și spuneți-ne, unde
Ne ducem când mormântul asupra-ne s-a-nchis?
Un vis e oare moartea? sau viața e un vis?
Tăceți?... Voi nu răspundeți?... Rămași fără cuvânt,
Pe buze v-au scris viermii răspunsul în mormânt.

Detot se înnoptase și lumea cu grăbire
Pe-acasă se-ntorsese pătrunsă de uimire...
Uimire trecătoare că iată-mă-ngropat
și omul care cade e repede uitat...
Furtuna când pe aripi de vânturi se aduce
Ce-i pasă unei frunze de frunza ce se duce?

E oare mai puțină verdeață în păduri
Sau umbră mai puțină sub bolți de frunzături?...
O floare dacă naște și-ndată dacă moare,
Se face în grădină un gol pentru o floare?
O stea dacă lucește stingându-se pe loc,
Sunt stele mai puține în cerul plin de foc?
Natura-și urmărește sorțirea nencetată,
și steaua ce se stinge și frunza cea uscată,
Verdeață, flori, insecte, și tot ce este viu
Se duc fără să lase o lipsă cât de mică...
Un om dacă dispare, un altul se ridică,
și-n cartea vieții nume se șterg sau se înscriu.

Orașul sta pe vale culcat cu nepăsare...
Pe uliți s-aprinsese lumini de felinare...
Trufia în trăsură, Mizeria pe jos,
Lărgea prin tot orașul un haos zgomotos...
Șampanie la Capșa beau mulți făcând paradă
De golul cel din creieri, de plinul cel din ladă...
Dar ușile la teatru deschise se aflau,
Pe scenă Mușchetarii cu zgomot se jucau...
Ce vreți?... Pe-atuncea vremea era înapoiată,
Cohorte fără număr n-aveam stejari și brazi...
De scrieri, sărăcia era neasemănată...
Aveam un Odobescu n-aveam pe cei de azi...
Directorul, în lipsă de iepuri, ca să-mpuște,
Din loje, cu mândrie, făcea vânat de muște;
Sion, Ventura, ș-alții, alături dormitau;
Urechiă-și da silințe tihnit la loc să șeadă...
Vedea cu ochelarii, și tot nu vrea să creadă...
Coriștii, și artiștii, ca fiarele urlau...
Era un demn spectacol de teatru, pentru care
Luptaseră atâția jertfindu-și a lor stare,
Voind să se înalțe un templu literar
Cu piesele române cusute la dosar.
Era un demn spectacol de-a țării propășire

Să vezi că galeria aplaudă-n uimire
La-ntâia detunare de pușcă sau pistol,
La-ntâiul semn de patos, la-ntâia sforăire,
Înscrise sau nenscrise în fiecare rol.
Cortina cade. Piesa e foarte-aplaudată...
Dar lojile sunt goale sau date fără plată...
Director peste teatru fiind un vânător,
Mă rog, de ce n-am pune și piese de obor?
Părerea mea desigur că este-mpărtășită,
Scânteia de talente fiind înăbușită,
și publicul urmându-și să fie, tot ce-a fost:
Făptură nențeleasă nici om de duh, nici prost.
Privind cu nepăsare la tot ce se petrece,
Mai rece e ca mine în groapa mea cea rece,
Și-ndată ce s-arată prin el câte-un smintit
Ce-ar vrea ca să ridice o voce revoltată,
Povara calomniei, s-o poarte, ca răsplată,
I-o pune în spinare, și totul s-a sfârșit.
Mergi, tristă Românie, pe calea începută,
Și voi, iubiți prieteni, petreceți sau cântați,
Lăsați-mi însă mie odihna cea tăcută,
Lăsați-mi visul morții și nu mă deșteptați.
Ce-mi pasă dacă lumea a fost și e tot lume?...
Ce-mi pasă de rămâne cum e, și cum a fost?...
Ce-mi pasă de se-ntreabă sau nu de al meu nume?...
Prin moarte câștigat-am obștescul adăpost.
Și iată... O suflare ce ramurile-atinge
Se pare că închide la zgomot orice porți,
Și luna se ascunde, și candela se stinge
Pe pietrele-nvechite, pe crucile de morți.
Tăcere!... Este ceasul de negură și taină...
Se-mbracă cimitirul în noapte ca-ntr-o haină...
O rază nu se vede în cer nici pe pământ...
Aștept cu nerăbdare ca morții să se scoale,
Lăsând să le rămână coșciugurile goale,
Dar mut îmi e mormântul, și mut orice mormânt.

Și ce?... Nimica încă?... Nimica decât noapte?
Nici ciocnete de oase, nici rânjete, nici șoapte?
Dar oare ce fac morții? Să vină! Voi să știu.

Gândind aceste vorbe, vederile-mi senine
Zăreau din fundul gropii, târându-se spre mine,
Un șir de viermi oribili cu corpul cenușiu;
Cu toții, pe coșciugu-mi, se urcă sau s-agață...
S-apropie minutul cu dânșii să dau față...
Puterea îmi lipsește să-i calc și să-i zdrobesc,
Și ei, rozând capacul coșciugului, vorbesc:
„A! iată, zice unul, e omul ș-a lui falã...,
Priviți-i slăbiciunea sub piatra mormântală,
Și el a fost în lume întâiul dobitoc!
Mânca pe celelalte ca lupul într-o turmă...
Mâncat va fi acuma de cele de pe urmă;
Loc viermilor să intre!"și viermii-avură loc...
Intrară câte unul prin scândurile roase...
Pe talpa cizmei mele urcau, urcau mereu,
Sudoarea într-o clipă m-ajunse pân' la oase,
Voii să strig... Dar somnul cel vecinic este greu.
Mârșav, deodată, unul, pe buze mi se prinse,
Înfig doi alții-n pulpe mandibulele lor,
Pleoapele la urmă de-un roi îmi sunt atinse...
În ochi îmi intră zece... Era îngrozitor.
Simții atunci în mine o repede schimbare...
Părea că mă duc îngeri pe-o dulce legănare...
Lăsându-mi învelișul la viermii din mormânt,
Pluteam prin al meu suflet, mai sus de-acest pământ.
Eram împins de-o forță și tainică și mare,
Și aripe de vultur răpindu-mă în zbor,
Purtat pe-o rază-albastră, ca raza de ușor,
În casa părintească, muiat în foc de stele,
Intrai pe o fereastră, prin aer tremurai,
Trecui ca o suflare prin părul maicii mele,
Lucii în două lacrimi, și calea mi-o urmai.

Era un zbor fantastic, un zbor fără de nume,
Ca zborul lui Mazeppa pe calul său legat,
Și treieram pe vânturi, și colindam prin lume,
Purtat pe unde corpul odată mi-a călcat.
Câmpiile întinse păreau niște năluce,
Și Dunărea un șarpe dormind peste câmpii,
Tot omul o furnică ce naște și se duce,
Iar munții cei gigantici abia niște copii;
O pată cenușie în josul meu s-arată,
E marea care vecinic cu pânze e-ncărcată
Și dincolo pe țărmul ce-a fost de zei iubit
Pe care-l încunună naramzul înflorit...

Italie iubită, primește-o salutare
Cu tainica scânteie a sufletului meu...
În ceață piere apa și sânul tău mi-apare:
Florența, Roma, Neapol culcat pe lângă mare,
Molatic lazarone dormind visând mereu.
Vezuviul în aer împinge zi și noapte
Coloana sa de flăcări, coloana sa de fum...
Sorento scaldă-n valuri naramzii plini de șoapte,
Pompeii lăcrămează la colțul unui drum.
Și-n vecinică lumină mă duc fără-ncetare,
Trec mările albastre și nu mai am hotare...
Munți, dealuri, văi și câmpuri străbat neobosit
Purtat de-aceeași rază, ușor și fericit.
Orașele sub ochii-mi le văd zăcând de-a rândul,
Și unul după altul, mai repede ca gândul,
Ce zboară ca un fulger pe-o harpă de poet,
Se șterg, fără să-mi lase vreo urmă de regret.
Văzând aceiași oameni, văzând aceeași lume,
Urcau până la mine aproape-aceleași nume,
Și când, la urma urmei, acasă m-am întors,
Asupră-mi începuse uitarea ca să treacă,
Se uită totdeauna acela care pleacă,
Și firul amintirii se rupe, de s-a tors.

În inimă nu este nici rană, nici durere,
Ca zilnic să păstreze întâia ei putere,
Și nimeni nu rămâne a fi nemângâiat.
Tot omul află-n viață, în vreme, sau în sine
Puterea ce e-n stare durerea să-i aline...
E lege naturală când mori să fii uitat.
În groapă, corpul șubred abia îmi putrezise
Și chipul meu cu totul în inimi s-ofilise,
Iar mumă-mea chiar dânsa! mai rareori plângea...
Uitare, cât mai iute, mângâi-o și pe ea!
Din viața pieritoare, trecând în altă lume,
În viața fără moarte mă duc să strălucesc,
și făr-a mă-nțelege, și fără s-am vreun nume,
Mă simt cu totul altul și-ncep ca să trăiesc.
Dar cum deschis sta cerul, atuncea, deodată,
Din visul meu de-o noapte un zgomot m-a trezit...
Eram tot om, tot formă, tot lucru pipăit...
Privii către fereastră... Era o zi-nnorată...
Născândele ei raze pieziș se strecurau...
Părea că e-n zăbranic natura îmbrăcată,
Și frunzele la vânturi, gemând, se scuturau.

Sub stele

În noaptea naltă
Ce s-a lăsat peste natură
Se-ntrezăresc prin frunzătură
Stelare-adâncuri ce tresaltă.
Întregi sisteme
De nebuloase siderale
Răsar din lumile spectrale
Ca ofilite crizanteme.

În sus spre ele
A gândului mitraliare

C-o uriașă cutezare
Străbate țintă printre stele,
Dar noaptea naltă,
Ce stăpânește neclintită,
Se duce vecinic negrăbită
De la o lume la cealaltă.

Acșam dovalar

În Kars, sub cer cu fund de aur,
Pe când e soarele-n apus,
Încolăcit ca un balaur
Pe după deal aproape dus;

S-arată-n galbenul ce scade,
Topindu-și fața în azur,
O minaretă cu arcade
Ce predomnește împrejur.

O vezi cu alba-i siluetă,
Ca o fantasmă sub iașmac,
Ce-ascunde forma ei cochetă
Și niște ochi ce nu mai tac.

În micul ei pridvor de scânduri
Apar doi hogi în relief,
Din care unul stă pe gânduri,
Privind în zarea de sidef.

Celalt purtând pe cap turbanul
Țesut din verde ibrișim,
Psalmodiază Alcoranul:
„Alah akbar! Alah kerim!“

În răstriște

Firește, sunt un biet nebun...
Când lumea e ce este
Trăiesc ca în poveste
Și la nimica nu sunt bun...
Firește, sunt un biet nebun.

Zadarnic am copii și casă...
Mă simt tot omul de-altădată,
Iubesc pe loc, urăsc îndată...
Fatalitatea mă apasă...
Zadarnic am copii și casă.

Dar orice sunt, așa cum sunt,
Tot am o mângâiere:
E tainica plăcere
De-a ști că merg către mormânt,
Și sunt acela care sunt.

Plecare

Întindeți pânzele, băieți,...
Un vânt subțire se ridică,
Albastra mare se despică,
Pe cer alunecă nori creți...
Întindeți pânzele, băieți,
Un vânt subțire se ridică.

Urcați în vârfuri de catarg
Și puneți steagul de plecare:
Durerea mea dacă e mare,
Pământu-acesta este larg...
Urcați în vârfuri de catarg
Și puneți steagul de plecare.

De unde sunt și cine sunt
Voiesc să uit pe vecinicie...
Ah! de-ar sufla o vijelie
În valuri s-aflu un mormânt...
De unde sunt și cine sunt
Voiesc să uit pe vecinicie.

La bestii

Aveam o pasăre sărmană
Și-ndată ce-i duceam de hrană
Să cânte începea:
Părea
Că pasărea-mi vorbea,
Părea
Atunci că-mi mulțumea.

Aveam în curte un biet câine,
Îl îngrijisem și-i dam pâine,
Și el, cum mă vedea,
Părea
Cu ochii că-mi vorbea,
Părea
Duios că-mi mulțumea.

Aveam în casă o pisică,
Era sălbatică de mică,
Dar uneori, și ea,
Părea
Cu ochii că-mi vorbea,
Părea
Că nu mai este rea.

Iubite bestii ce-am avut,

Vă prețuiesc când v-am pierdut,
Și-nduioșarea mă uimește
Căci în natură nencetat
Din tot ce moare și trăiește
E numai omul un ingrat.

Naiada

Printre verdeața smălțuită
De flori cu vesele culori
Se scurge apa încrețită
De-ai zorilor fiori.

Iar lângă țărmul cu răchite
Răsare goală până-n brâu,
Cu sânuri albe și-mpietrite,
Naiada limpedelui râu.

Și pe când vântul o sărută
Cu șiretlic de vagabond,
Ea zâmbitoare și tăcută
Își stoarce părul blond.

Apolog

Semănătorul printre brazde lăsa sămânța lui să cadă
Ș-o parte i-o lua furtuna și paserilor o da-n pradă,
O parte s-așternea pe stâncă și să rodească nu putea.
Și altă parte pe sub iarba ce repede o-năbușea,
Dar partea ce s-oprea-ntre brazde, c-o însutită rodnicie
Îl răsplătea puțin la urmă... A semăna e datorie.

Noaptea de mai

Astfel: fiindcă apogeul la care sufletul atinge
Când poartă cântece-ntre aripi dă naștere la răzvrătiri,
Se poate crede că vreodată ce e foc sacru se va stinge
Și muzele că vor rămâne amăgitoare năluciri?
Vestalelor, când în picioare altarul vostru s-află încă,
Și primăvara când se-ntoarce și astăzi ca și alte dăți,
Și preschimbat când nu se află pământul falnic într-o stâncă,
De ce v-ați reurca în sfera abstractelor seninătăți?
Închisă dacă vă e lumea, recoborâți-vă-ntre roze.
Parfumele din mai înalță reînnoite-apoteoze,
Și-n noaptea blondă ce se culcă pe câmpenești virginități
Este fioru-mpreunării dintre natura renăscută
Ș-atotputerea Veciniciei de om abia întrevăzută.
Veniți: privighetoarea cântă, și liliacul e-nflorit;
Cântați: nimic din ce e nobil, suav și dulce n-a murit.
Simțirea, ca și bunătatea, deopotrivă pot să piară
Din inima îmbătrânită, din omul reajuns o fiară,
Dar dintre flori și dintre stele nimica nu va fi clintit,
Veniți: privighetoarea cântă și liliacul e-nflorit.

Se poate crede că vreodată ce e foc sacru se va stinge,
Când frunza ca și mai nainte șoptește frunzei ce atinge?
Când stea cu stea vorbește-n culmea diamantatului abis,
Izvorul când s-argintuiește de alba lună care-l ninge,
Când zboară freamăte de aripi în fundul cerului deschis?...
Vestalelor, dacă-ntre oameni sunt numai jalnice nevroze,
E cerul încă plin de stele, și câmpul încă plin de roze,
Și până astăzi din natură nimica n-a îmbătrânit...
Iubirea, și prietenia, dacă-au ajuns zădărnicie,
Și dacă ura și trădarea vor predomni în vecinicie...
Veniți: privighetoarea cântă, și liliacul e-nflorit.

Vestalelor, dacă-ntre oameni sunt numai jalnice nevroze,
Pământ și spațiu își urmează sublimele metamorfoze,
Răsare câte-o nouă floare, apare câte-un astru nou,

Se face mai albastru-adâncul, și codrul mai adânc se face,
Mai dulce sunetul de fluier, mai leneșă a nopții pace,
Mai răcoroasă adierea, mai viu al stâncilor ecou;
Mucigăitul smârc al văii cu poezie se vestmântă,
Pe prefiratele lui ape plutește albul nenufar...
O mică stea e licuriciul, și steaua este un mic far,
În aer e parfum de roze. Veniți: privighetoarea cântă.

Posomorârea fără margini a nopților de altădată,
Când sufletul pentru sarcasme sau deznădejde sta deschis,
Cu focul stins, cu soba rece, rămase-n urmă ca un vis.
E mai și încă mă simt tânăr sub înălțimea înstelată.
Trecu talazul dușmăniei cu groaza lui de nedescris,
La fund se duse iar gunoiul ce înălțase o secundă
și stânca tot rămase stâncă, și unda tot rămase undă...
Se lumină întinsa noapte cu poleieli mângâietoare,
și astăzi e parfum de roze și cântec de privighetoare.

Vestalelor, numai o noapte de fericire vă mai cer.
Pe jgheabul verde al cișmelei un faun rustic c-o naiadă
S-au prins de vorbe și de glume sub licăririle din cer;
Columbe albe bat din aripi și visurile vin grămadă,
Iar picăturile urmează pe piatra lucie să cadă...
Băsmesc de vremile bătrâne, când zânele se coborau
Din limpezimile albastre, și-n apa clară se scăldau...
Reînviază ca prin farmec idilele patriarcale
Cu feți-frumoși culcați pe iarbă izbindu-se cu portocale;
Pe dealuri clasice s-arată fecioare în cămăși de in,
Ce-n mâini cu amforele goale își umplu ochii de senin,
Și printre-a serii lăcrămare de ametiste și opale,
Anacreon re-nalță vocea, dialoghează Theocrit...
Veniți: privighetoarea cântă în aerul îmbălsămit.

E mai și încă mă simt tânăr sub înălțimea înstelată...
Halucinat când este-auzul, vederea este fermecată;
Aud ce spune firul ierbii, și văd un cer de aripi plin,

M-așez privind în clarul lunii sub transparența atmosferei
Și-n aeru-mbătat de roze sfidez atingerea durerei
Cu cântece nălucitoare cum sunt candorile de crin.
O! feerie a naturii, desfășură-te în splendoare,
Regret suprem al fiecărui în tainicul minut când moare,
Fiindcă tu ești pentru suflet repaos dulce și suprem.
O! feerie a naturii, vindecătoare de nevroze,
Ce ne-mbunești fără știință și ne mângâi fără să vrem,
Regret suprem al fiecărui, desfășură-te în splendoare
În aer cu parfum de roze și cântec de privighetoare.
Veniți, privighetoarea cântă în aeru-mbătat de roze.

Voind să uit că sunt din lume, voiesc să cred că sunt din cer...
Vestalelor, numai o noapte de fericire vă mai cer,
și-această noapte fericită la gâtul ei cu sălbi de astre
S-a coborât pe flori roz-albe și pe pădurile albastre,
A-ntins subțirile-i zăbranic și peste câmp și peste văi,
A-nsăilat nemărginirea cu raze de argint și aur
Și o cusu cu mii de fluturi și o brăzdă cu mii de căi;
A revărsat peste tot locul dumnezeiescul ei tezaur,
În atmosfera străvezie împăciuirea și-a întins,
Făcu să sune glas de bucium la focul stânelor aprins,
Făcu izvorul să-l îngâne, pădurea să se-nveselească,
Orice durere să-nceteze, și poezia să vorbească.
Pe om în leagănul ei magic îl adormi și el uită
Cu clarobscur mască urâtul și șterse formele prea bruște,
Făcu să tacă zbârnâirea adunăturilor de muște,
Și zise dealului să cânte, și dealul nu mai pregetă,
Și zise văilor să cânte, și văile se ridicară,
Cu voci de frunze și de ape, cu șoapte ce s-armonizară,
Și zise paserei să cânte, și la porunca uimitoare,
Se înălță parfum de roze și cântec de privighetoare...
Iar când și mie-mi zise: „Cântă!“, c-un singur semn mă deșteptă,
Spre înălțimi neturburate mă reurcă pe-o scară sfântă...
În aeru-mbătat de roze, veniți: privighetoarea cântă.

Castele-n Spania

De-ar vrea norocul să-mi zâmbească
Și să câștig la loterie,
Aș duce-o viață-mpărătească,
Ascuns să nu mai mă găsească
În timpi de ani, ființă vie.

N-aș vrea să am măriri deșerte,
N-am nici-o sete de renume,
Aș înălța mereu concerte
La adăpost de griji și certe,
La adăpost de om și lume.
În colț tăcut de vreo Sahară,
Castel aș pune să-mi zidească,
Și scuturat de-orice povară,
Aș ridica spre ceruri scară,
De-ar vrea norocul să-mi zâmbească.

Ca-n basme masa mi s-ar pune
Și s-ar deșterne tot ca-n basme,
Bucatele cele mai bune
Ar apărea ca prin minune
Pe tăvi aduse de fantasme.

Prin vase de-aur și prin cupe
De cornalină și agată,
De silfi ușori, gentile trupe,
Ar tot turna zburând în grupe
O ambrozie delicată.

De pe-o terasă înflorită
Privirea mea s-ar pierde-n cale
Sub frunzătura-nchipuită
De soare vesel strălucită

Și scânteind de portocale.

Fântâni de ape săritoare,
Ar răcori-o-n orice clipă
Cu picături nălucitoare
Ce-n urmă-n limpede izvoare
S-ar scurge leneș sau în pripă.

Iar împrejur de-acea grădină
Nimic, nimic decât pustie...
Pustia de nisipuri plină
Precum e cerul de lumină,
De-aș câștiga la loterie.

Dar viața în singurătate
Mi s-ar urî și ea la vreme
Și mi-aș clădi atunci palate
Pe lângă țărmuri populate
De-ale amorului poeme.

Pe lângă Neapol am de știre,
Că e un cuib între verdeață,
Eu l-am văzut în părăsire
Ș-am fost cuprins l-acea privire
De melancolica-i dulceață.

Acolo corpul mi l-aș duce,...
Ruina trage la ruină...
Aș vrea ca moartea să m-apuce
Purtându-mi viața ca o cruce
Pe-un țărm frumos de mare lină.

Dar câștigând la loterie,
M-aș face ca și alții poate,
Și preschimbat prin avuție
N-aș mai căta o vizunie,

Ci aș voi să gust din toate.

Atuncea poate-n gând mi-ar trece
Să țin în lume tren și casă,
Să am bufoni cu tivge sece
În contul căror se petrece
Și paraziți să am la masă.

Să treier podul în trăsură,
Să-mi râd de suferințe grele,
Iubindu-mi singura făptură,
Pentru stomac și pentru gură
Să fie ținta vieții mele.

Oh! simt, oh! simt că avuția
Pe om îl face rău să fie,
De-mi cântă-n suflet poezia,
Să cânte-o face sărăcia...
N-am câștigat la loterie.

Orchestrare

Superbe note din pian
Ca o fanfară se revarsă...
Ah! arsă, inima mi-e arsă
De soare etiopian.

De pe viori fiori încet
Prin aer torc mătase fină...
Ah! plină, inima mi-e plină
De-o suferință de poet.

Dar cobza sună înfocat;
Divini țigani cu ochii galbeni,
Cântați, căci încă mai am galbeni
Să uit ce încă n-am uitat.

Noaptea de martie

Trebuia într-acea noapte ca să sufle vântul rece,
Ca să viscolească-afară, ca și azi, neapărat,
Iar copacii printre crivăț la pământ să se aplece
Când mă-mpinse-n astă lume pântecul ce m-a purtat.
Maica-mea, de-a lungu-ntinsă, de abia scăpă cu zile...
Moartea groaznică, ce-n umbră mulțumirea și-o rânjea,
Înghețată sărutare-și-aplecase peste ea
Și pe-obraz îi scuturase flori de vinete zambile.

Doctorul, care-o scăpase, în acea învălmășeală,
Vrând să șeadă pe un scaun, doborât de oboseală,
Ca pe-o minge de nimica mă turtea nemijlocit,
Dacă doica ce, prin leafă, se afla interesată,
Nu sărea ca o leoaică să-l oprească deodată
Printr-un țipăt ascuțit.

Toți îmi fură împotrivă, numai doctorul, săracu'!
Se-ncercase, făr' să știe, să mă scape de nevoi,
Doctore, primi-te-ar sfântul, și pe tine, doică, dracu',
Că mă nasc fără de voie nu puteați ghici și voi?
Voi puteați băga de seamă, când cuprinși de turburare,
Că de voie nu se iese încleștat de două fiare,
și-mi făcusem datoria de-a voi să nu mă nasc...
Poate că trăisem încă într-această lume mare
Ce mă face ca să sufăr, ca să râd sau ca să casc.
Poate-mi aduceam aminte chiar de viețile-mi trecute,
Care, bune ca și rele, nu-mi fuseseră plăcute.
Poate cunoșteam ce este a trăi și a muri,
Poate nu mai vream să intru și să ies pe-aceeași poartă,
Poate că fugeam de viață, poate că-mi fugeam de soartă,
Poate vream în neființă, o problemă-a urmări,
Poate n-adunasem încă de pe câmpul veciniciei

Toată iarba-nțelepciunii, toată floarea poeziei,
Poate nu-mi sosise timpul pe pământ să reapar,
Poate vream să nasc vreun rege, poate vreun bandit vulgar,
Poate vream târând în urmă o armată numeroasă
Ca să trag peste popoare brazda mea cea sângeroasă
Și să renvieze-n mine Alexandru sau Cezar.
Poate vream să fiu vreun Neron peste-o altă Romă nouă,
Ca s-apar posterității cum și el ne-apare nouă
Și să-i las ca o enigmă caracterul meu bizar.
Poate vream să fiu, din contra, un cioban-nnegrit de soare,
Cu cămașa desfăcută peste pieptu-i de atlet,
Și să stau, cântând din bucium, într-a codrului răcoare
Pe când apele la vale, vorba lor și-o spun încet.
Poate vream ca să fiu umbră, poate vream să fiu lumină,
Trăsnet care mistuiește, aer, apă, fum, scântei,
Sau o floare ce pe țărmuri de pâraie se înclină
Și dă vântului, ce-i este amorez, parfumul ei.
Poate vream să fiu de toate sau nimica să fiu poate,
Poate chiar că niciodată să fiu om nu m-am gândit,
Să m-adun de pe tot locul, să fiu unul strâns din toate
Și să-mi las nemărginirea ca să intru-n mărginit.
Și ce luptă trebuiește din ce sunt să fiu iar visul,
Și ce crude suferințe până ce să trec abisul
Ce desparte vecinicia de un trai și lung și mic;
Până ce uitând de lupta ce-o dusei cu nenorocul,
Să-ncetez să mai fiu timpul și să nu mai fiu nici locul,
Și să pot să fiu din toate fără ca să fiu nimic.
Părul meu de așteptare o s-albească sau să cadă,
Ochii mei au să privească câte n-ar voi să vadă,
Pieptul meu are să geamă sub atingeri de dureri,
Corpul meu o să se plece cu încetul în ruine,
Mintea mea n-o să mai pună graniți între rău și bine,
Și veninu-amărăciunei îl voi bea chiar din plăceri.
Cel puțin de-am ști ursita ce îndeplinim în lume,
De-am ști golul care-l umplem c-o făptură și c-un nume,
Sau de-am ști de ce ne ducem, sau de-am ști de ce venim

Naștem oare pentru-a naște, și trăim ca să trăim?
Sau tot scopul nostru este să lăsăm mereu în urmă,
Prin copiii care-i naștem, alte umbre ca și noi
Ce-n pustiurile vieții, însemnează câte-o urmă
Ștearsă de furtuna vremii sau de alte urme noi?

Toți îmi fură împotrivă într-acea fatală noapte,
Și zdrobit de-mpotrivire m-am născut și am trăit;
Dar nici Muzele pe-atuncea, legănându-mă în șoapte,
Nu puteau ca să prevadă c-am să fiu un urgisit.
Muzicile răsunară la botezul meu cu fală,
Și părea că intru-n viață pe o poartă triumfală
Iar purtat între dantele, de-ofițeri muiați în fir,
Mă plimbam din brațe-n brațe, fraged ca un trandafir.
Pare că fusese-o lume destinată să m-aștepte,
Și că am de moștenire tronuri pe-ale căror trepte
Pun coroane seculare toți feciorii de-mpărați.
A! batjocură amară!... Eu eram din condamnați,
Făceam parte din ocnașii ce pe șubrede picioare
Își târăsc ale lor zile ca ghiulele-obositoare,
Și de-aveam să urc, cu timpul, pe vreo culme radioasă
Ca și eu să-mi aflu tronul, era tocmai pe Calvar,
Noapte, blestemată noapte, clipă rea și nemiloasă,
Înfiereze-te azi plânsul ca și râsul meu amar.

Zori roze
(Imitație)

Pe sub migdali și pe sub roze
S-au dus în umbră zâmbitori;
Curgeau lumini din ceruri roze,
Vocalizau privighetori.

Curgeau lumini din ceruri roze,
Erau copii fermecători,

Și coronați de-apoteoze
Se socoteau nemuritori.

Și coronați de-apoteoze
Treceau-nainte șoptitori;
Pe sub migdali și pe sub roze
S-au dus în umbră zâmbitori.

Prietenie apusa

I

Moara ta zăcea-ntr-o vale liniștită printre ulmi
Pitorească o zărirăm printre plante urcătoare,
Și era prietenie între noi, și zi cu soare,
Zi de vară-apunătoare spre poeticele culmi.

Într-o vale liniștită moara ta dormea în pace
Și pârâul fără zgomot o scălda și se ducea,
Nici o șoaptă omenească adierea n-aducea,
Ci abia ieșea un freamăt de sub frunzele opace.

Moara ta zăcea-ntr-o vale liniștită printre ulmi,
Și era pârâul neted ca un luciu de oglindă;
Însă soarele de vară își sfârșise-a lui colindă...
Se-nnopta prietenia și poeticele culmi.
Moara ta zăcea-ntr-o vale liniștită printre ulmi.

II

Casa ta privea-ntr-o stradă luminoasă și voioasă...
Avea dafini la intrare și năuntrul ei cânta
Visul clar al poeziei, voce-n veci armonioasă,
Când e-n taină-nsuflețită de-o simțire ca a ta.

Luminoasă și voioasă ți-era casa părintească...
La intrare verzii dafini o-nfloreau fermecători,
Avea aer împrejuru-i, soare cald s-o poleiască
Casa ta ce-adăpostise anii tăi surâzători.

Casa ta privea-ntr-o stradă luminoasă și voioasă,
Și puteai să dormi năuntru de restriște neatins;
Însă, soarta e pe bunuri pământești invidioasă...
Când un vis ne nălucește, strălucește, și s-a stins:
Casa ta privea-ntr-o stradă luminoasă și voioasă.

III

Inspirarea te-aripase să atingi înalte culmi,
M-ai chemat să-ți fiu prieten frați de cruce ne legasem,
O simțire și un cuget să ne turbure jurasem;
Moara ta zăcea devale, liniștită printre ulmi.

Către culmile înalte inspirarea te-aripase:
Pentru mine erai zeul unui vis olimpian,
Visătoarea armonie ce răsare pe pian
Și de care al meu suflet iubitor, s-amorezase.

Te-aripase inspirarea să atingi înalte culmi,
Și pornisem, mână-n mână printre-a vieții mișelie,
Învrăjbiți ne ducem astăzi în fatala vijelie...
Moara ta zăcea devale, liniștită printre ulmi
Te-aripase inspirarea să atingi înalte culmi.

Vaporul morții

Între nori și între apă se ducea fără-ncetare
Rătăcit din orice cale sub trăsnitul lui catart;
Valuri-valuri dând năvală și smucindu-l tot mai tare
Îl făceau să șovăiască peste pântecul cel spart.

Vântu-n funii șuierându-și uriașa simfonie
Alerga săpând prăpastii în adâncul guraliv,
Răspândind în largul mării o-ndârjită ironie
Printre urlete grozave de dușman nemilostiv.

Noaptea neagră de pe valuri îl vedea ca o nălucă
Punct mai negru pe cerneala orizontului rotund,
Fără om ca să-i dea suflet, fără minte să-l conducă
Peste unda lătrătoare de la creștet pân-la fund.

Călătorii și matrozii putrezeau pe puntea rece,
Frunți albastre, buze vineți, pumni închiși și ochi sticliți,
Toți muriseră de-a rândul; cinci și șase, opt și zece,
Și zăceau, mormane-nalte, galben-verde muceziți.

Repezi fulgere prin noapte albăstreau de răutate,
Spintecând în larg văzduhul sub tăiușul lor de foc,
Și-n zigzaguri ce iau văzul prin colori amestecate
Se stingeau șuierătoare într-al valurilor joc.

Câte-un chip ieșea deodată pentr-o clipă în lumină
Când de om trăit pe mare sub un vânt argăsitor,
Când de tânăr cu păr galben și cu buze de vergină
Înghețate înainte de-a-și șopti poema lor.

Și prin iadul de-ntuneric se ducea vaporul morții,
Pe un pântec sau pe altul aplecând al lui schelet,
Dimineața-ncremenită sta în cer pe pragul porții
Și muia cu lacrimi negre nuanțatul ei buchet.

Primăvara

Sub flori de măr
Ce mi se scutură în păr

Se umple sufletul de soare;
Pe orice frunți suferitoare,
Oh! ningeți, albe flori de măr.

Sub liliac
Sunt paseri dulci ce nu mai tac,
Concert de voci mângâietoare:
Sărmani cu inimi gemătoare,
Uitați, dormiți sub liliac.

Pe sub cais
Din aripi bate albul vis
De-o inocență răpitoare:
Amanți cu inimi arzătoare,
E fericirea sub cais.

Sub nucul lat
Te afli însă izolat
și-n umbra lui îmbătătoare
Trecutul naște ca o floare:
Ah! de-aș muri sub nucul lat.

Bucolica undă

Bucolica undă adoarme în tihna de salcii pletoase
Ici-colo trăsnite cu aur de-a soarelui apoteoză,
Când, fragezi păstori, în penumbră, albesc ca idile frumoase,
Și goi izbucnesc dintre salcii eglogă lactee și roză.

Bucolica undă-i primește molatică și-nfiorată,
Sub blonzii cu plastice forme se simte schimbată-n femeie,
Prelinsă pe nudele corpuri ea tremură, și purpurată
O scutură cinic dar dulce mișcări onduloase de-almeie.

Pe balta clară

Pe balta clară barca molatică plutea...
Albeți neprihănite curgeau din cer; voioase
Zâmbeau în fundul apei răsfrângeri argintoase;
Oh! alba dimineață, și visul ce șoptea,
Și norii albi și crinii suavi și balta clară,
Și sufletul curatul argint de-odinioară
Oh! sufletul! curatul argint de-odinioară.

Noaptea de februarie

I

Mi s-a părut întotdeauna un ce scârbos și crud
Ca după-o noapte de orgie, pe buze încă de vin ud
Să te cobori în acea ocnă la care s-află condamnate
Nenorocitele ființe ce se numesc: prostituate.
Mi s-a părut întotdeauna că este-o crudă profanare
Să uiți că mumă ți-e femeia și că în pântec te-a purtat,
Nepăsător să pui pe buze o fioroasă sărutare
Precum se pune un stigmat.

Și câtă osebire este între amor și infamie,
Între cădere și cădere, sau sărutări, și sărutări...
De-o parte, tainică plăcere ce se-nfășoară-n poezie,
De alta, bestialitatea unei reci înflăcărări.
O! și cât am plâns pe soarta bietelor nenorocite
Care nu pot ca să aibă nici voință de-un minut,
Cu blestemele pe buze de-alte buze-năbușite,
Cu palpite pentru-oricine cunoscut necunoscut;
Seara este-o îngrozire pentru unele din ele,
Nededate încă bine cu mârșavul povârniș;
Altele, mai decăzute, mai deprinse, sau mai rele,
Râd de cele care-au lacrimi sub al genelor umbriș...

Lacrimi?... Nu mai știu să plângă de o vreme-ndelungată...
Lacrimi?... Au vărsat destule ele, care nu mai plâng...
Lacrimile nu dau pâine, și nici jimbla cea uscată
Nu se cumpără cu ele, dacă pică sau se strâng.
A! Civilizare! Secol de progres și industrie,
Ai mașini de aburi duse, și cu trăsnetul te joci,
Secol plin de prevedere, secol de filantropie,
Tu ai întrecut desigur ale Romei vechi epoci,
Împărat atotputernic, pe uscat ca și pe valuri,
Îți îndeplinești menirea și nu am de zis nimic,
Dai femeilor calvaruri și poeților spitaluri,
Secol de filantropie, cine zice că ești mic?

II

Viscolea cumplit afară și era o noapte sumbră,
Se ghiceau, plutind prin colțuri, bestiale năzuinți,
Ș-arătând ale lui clape, un clavir zâmbea din umbră
Ca o tânără femeie ce-și arată albii dinți.
Scaune și canapele având droturi sfărâmate
Prin zgâita lor damască de un verde spălăcit,
Dau afară-n șomâldoace, dintre pânteci scufundate,
Câlțul obosit de slujba unui loc neodihnit.
În pereți, vreo două cadre de femei în pielea goală,
Ca în piepturi să deștepte a dorințelor răscoală,
Iar pe scaune, trântite, câteva cadavre vii,
Mute între ele, însă, vorbărețe dacă vii...
Ele toate poartă-n față ca pecetie cumplită
Sufleteasca prăvălire pentru veci întipărită...

O femeie mai bătrână le dezmiardă părintește
Lina este deocamdată mai frumoasă, ș-o iubește
Deocamdată, dintre toate, într-un chip deosebit...
Însă nu disprețuiește nici pe Mimi o nebună
Ce știind ca să-ndrăgească, de nimica nu e bună...
Nici pe Liza, nici pe Mița, nici pe Ana unguroaică

Care poartă sânge roșu sub o piele de nemțoaică.
Toate fetele sunt bune, și a cărnii exploatare
Să-nzecească capitalul într-un singur an e-n stare.

III

Zoe fată mai brunetă la fereastră alergase...
Ea, pesemne, c-auzise sunetul de clopoței,
Căci o sanie în curte pe zăpadă-alunecase,
Și intrară în odaie câțiva tineri derbedei:
Erau patru între care, un vlăjgan scăpat de școală,
Care încă nu-nsemnase pe a vieții sale coală
Cu condeiul voluptății vorba magică „Amor".
Mai frumos ca sfântul Gheorghe, își da aere viteje...
Ele repede ghicindu-l, se-ncercau să-l prindă-n mreje,
El, roșind ca o cireașă, se făcea-ntreprinzător,
Și cu vinul ce băuse, ca turtit să fie bine,
Și cu ochii mari și negri ce cătau în ochii lui,
Îi părea cum că odaia se-nvârtește, și, în fine,
Lesne poți să mergi la vale, dar cu greu la deal te sui.
Unul câte unul, dânșii, câte patru, dispărură
În odăile de-alături cufundate-n umbră sură,
Făr-a număra cadavrul ce-l avea fieștecare
Ca mecanic să palpite sub a buzei sărutare.
Câte patru, și sunt tineri! Câte patru, și din ei
Ce-și prostituie junețea la pierdutele femei,
Cangrenându-și corp și suflet cu o minte neînțeleaptă,
Se va naște viitorul, și posteritatea dreaptă.

IV

Dar din trei, uitate-n jețuri, cea mai tânără-adormise,
Însă somnu-nseninase chipul veșted și-ncruntat,
Scuturând pe alba frunte umbra jalnicelor vise,
Când copilul dinăuntru ieși palid, dar bărbat...
O mândrie triumfală corona frumoasa-i față,

Și din ochii lui în cearcăn care veseli dau ocol,
S-ar fi zis, de orișicine, preursirea că-l răsfață
Și că este dintre-aceia care-ajung la Capitol,
Că degrabă câștigat-a vreo victorie-nsemnată,
Că de groaza lui dușmanii au dosit-o ca mișei...
Nu! Victoria cea mare, bătălia câștigată
Nu este decât podoaba tinereții, dezbrăcată
Pe un corp ce i se dase pe-o monedă de cinci lei.

Mai veni puțin la urmă un bătrân uitat de vreme,
Rămășița lui de zile ca să-și dea mai iute-n jaf
Pătrundea, voios și sprinten, fără s-aibă a se teme,
Căci izbânda bărbăției și-o găsise într-un praf.
Mai veni și o ființă cu privirile în ceață,
Ce intra, precum se intră în oricare cafenea,
Ca să-ți iei cu nepăsare lingurița de dulceață
Și să pleci trântind în tavă gologanii pentru ea.

Mai veniră... nesfârșită ar putea ca să ajungă
Lista celor care intră, lista celor care ies...
Primăvara, ziua crește, însă noaptea e tot lungă
Pentru carnea ce se vinde palpitând sub interes.
O! și cugetând că, poate, înjositele ființe,
Dacă n-ar fi fost în lipsa ticălosului metal,
Ar fi mame, coronate cu speranțe și credințe,
Iar nu frunze tăvălite într-al uliței canal.
O! și cugetând că, poate, dacă-ar fi avut în lume
Inimi pline de iubire să le țină loc de mume,
Sprijinul vreunui frate, care vine când îl chemi,
Sau mângâietoarea voce a prieteniei sfinte,
Cu povețile-nțelepte din risipa-i de cuvinte,
Spuneți-mi, e cu putință să te-oprești să nu blestemi?

V

Lumânările scăzute șovăiau și prin odaie

Focul ce murea în sobă c-o albastră vâlvătaie
Flutură, trecând pe chipul unei searbăde femei.
Singură mai rămăsese dintre celelalte toate...
Însă, din minut în altul, rândul o să-i vie poate
Și va trebui, atuncea, ca să-și facă rândul ei.
Încă-n floarea vieții sale, ea ce este mai trecută,
Este însă osândită ca să fie mai pierdută,
Să se plece, mai supusă, la un semn la un cuvânt...
O țineau de milă, poate, sub acel coperământ,
Și când aspra sărăcie zilnic se însărcinează,
Pe tăblițele pierzării să înscrie nume noi,
Mila, într-o dimineață, te căiește, și oftează,
Dar te ia frumos de mână, și te-aruncă în noroi.
Ea știa prea bine aceasta, și supusă la poruncă
Își urma osânda vieții într-a vițiului muncă,
Iar Frineie, despletită, își făcea un piedestal
Dintr-a corpului osândă, dintr-a vorbei degradare,
Și din tot ce îngrozește, și din tot ce e în stare
Ca să smulgă trandafirii dintr-un suflet virginal,
Sau să facă să tresară patimile-n amorțire
Dintr-un suflet peste care, ca un vânt de pustiire,
A trecut desfrâul rece cu instinctu-i bestial.
Însăși fetele pieirei o priveau cu îngrozire,
Sau cu scârbă, de la dânsa, întorceau a lor privire,
Nevorbindu-i timp de ore, și de zile, și de luni;
Ea-nfrunta cu nepăsare revoltatele furtuni...
Trăsnetul putea să cadă, c-ar fi râs și-atuncea încă...
Inima i se schimbase în prăpastie adâncă,
Pe-ale cărei margini triste nu mai crește iarbă chiar.
Și din care nu reurcă nici răsunetul afar'.
Unde se gândește, însă, stând în jețul ei trântită?...
Fața ei odată mută e acuma-nsuflețită...
Iat-o... Pare că vorbește făr-a zice un cuvânt...
Pare c-o-nfășoară vălul unei creșteri îngrijite...
Pare-a nu mai fi femeia cu simțirile tâmpite
Și c-a tresărit cenușa într-al inimii mormânt.

Care vis o nălucește?... Care înger o însuflă?
Iat-o... Se ridică, umblă... pe când vântul care suflă
Bate-n geamuri, bate tare, și le zguduie cumplit...
Fâlfâiesc în candelabre lumânările deodată...
Însă ea se îndreptează, palpitând transfigurată,
Spre clavirul ce-i zâmbește printre fildeșu-nvechit.
Degetele-i deșirate calcă clapele sonore...
Armonia se deșteaptă, lenevoasă, la-nceput,
Visătoare ca fecioara cugetând în timp de ore,
La bărbatul ce iubește fără ca să-l fi văzut.
E melancolia dulce dintr-o tainică-adiere...
E murmurul plin de șoapte al pârâului duios...
E o voce ce șoptește, ca să-și uite de durere,
Un refren din câte-un cântec simplu și copilăros.
Însă, fiecare notă, e o perlă care scapă
De sub degetele albe ce alunecă pe clapă
Ca să meargă să se spargă cu un sunet cristalin...
E o melodie sfântă de pe-o harpă inspirată,
Este dulcea sărutare de pe buza adorată,
Este-a îngerilor voce dintr-un cer de soare plin.
Și cu cât clavirul varsă note mai armonioase,
Cu atâta se fixează ochii ei deschiși și mari
Într-o ceață, pe sub care vede zilele-i frumoase
Strecurându-se întocmai ca fantasme legendari...
Vede casa-i părintească și cu streșinile-i late
Pe sub care se agață cuiburile dărâmate...
Rândunelele pe-alături dau ocoale neîncetat;
Mumă-sa-n pridvorul verde o privește cum se joacă,
Fetele vin la fântână, pe când popa-n toacă, toacă
La biserica din sat.
Soarele pe după dealuri cu încetul se ascunde
Și aruncă o privire poleită peste unde,
Roata morii se-nvârtește, vântul suflă prin zăvoi,
Turmele de la pășune trec mugind în jos pe vale...
Clopoțeii de la capre zăngănesc voios în cale...
Scumpa ei copilărie se rentoarce înapoi.

Însă scena se preschimbă, pe când râuri de-armonie
Se revarsă în cascade de sub degetele ei,
Și pe coardele sonore trece-ntreaga ei junie,
Trece prima ei iubire, primul vis de poezie,
Care face să vorbească inima unei femei.
Dreaptă ca o somnambulă, ea lovește-automatic
Fildeșul sau abanosul învechitului clavir,
Pe când ochii ei în zare urmăresc un chip simpatic
Rentregind cu-ncet conturul unui dulce suvenir.
Vântul scutură fereastra! Ea nu vede, nici n-aude!
Focul moare trist în sobă, lumânările pălesc...
Ea tresare ea renaște geme cu accente crude,
Căci și clapele au limbă, căci și clapele vorbesc.
E pierdut, pierdut trecutul! E pierdută fericirea...
În prezent, nici chiar nădejdea, viața moartă, și-njosirea...
În trecut, era iubire, erau raze, era trai...
În prezent, ticăloșia; în trecut, un vis de mai.

VI

Începuse, făr’ să știe, pe divinul Trovatore,
Operă care vorbește cu poeții-n orice ore,
Și pierdută-n reverie, ajunsese-n acea parte
Când durerea-n Mizerere printre inimi se împarte
Și când Verdi împrumută note de privighetori
Ca să zboare, dus de ele, pân-la cei nemuritori.
Ochii ei pierdeau cu-ncetul fixitatea lor grozavă,
Și pătrunsă de-o simțire dureroasă, dar suavă,
Degetele-i descărnate de abia mai izbutesc
Din clavir să redeștepte cântecul dumnezeiesc...
Mizerere! Mizerere! Dânsa-n lacrimi izbucnise...
Pe octavele-amuțite mâinile-i încremenise...
Ea uitase ce e plânsul de sunt ani îndelungați...
Armonie! Limbă sfântă, care e ș-a ta putere
Dacă faci să curgă lacrimi ca o dulce mângâiere
Chiar din ochii ce de ele se arată mai secați?

Care e ș-a ta putere, tu ce-nsuflețești îndată
Chiar cadavrul unei inimi într-un piept înmormântată,
Și aci ne faci să plângem și aci, ca să zâmbim?
Nu ești tu vreo voce dulce de prin ceruri exilată
Dacă tu ne faci cu ele ca prin farmec să vorbim?
Armonie! Limbă sfântă, limbă plină de simțire,
Tu dai cântecului aripi și-l înalți de la pământ...
Între suflete și ceruri ești trăsura de unire,
și când nu mai cânți în suflet, omul intră în mormânt.
Ea plângea... Era scăpată... Dar, c-o grea scârțâietură,
Ușa se deschise-atuncea, și-njurând de dumnezei,
Un băcan cu ceafa groasă, mirosind a băutură,
Puse-o lungă sărutare pe-ofilita ei figură...
Toți ne-avem destinu-n lume... El pe-al său, și ea pe-al ei.

Niponul

Fantasmagoric de colori,
Cu coperișuri lucitoare,
Sub largă purpură de flori
Niponul magic râde-n soare.

Idolatrat de călători
Pe marea lui străvăzătoare
Scamatorie de colori
Și jucărie răpitoare,
Niponul magic râde-n soare.

În noapte

Albastră era noaptea și fragedă natura,
În cer plutea răzleață o pulbere opal,
Dar valuri îndârjite urca în mine ura,
Domnea Satan în mine, magnific înger pal.

Erau muiate-n aur abisurile-albastre,
Safire luminoase eliptic gravitau,
Clipeau diamantate oștirile de astre
Și-n pace să reintre zadarnic căutau.

Și valuri îndârjite urca în mine ura,
Domnea Satan în mine, magnific înger pal...
Albastră era noaptea și fragedă natura,
Și-n cer plutea răzleață o pulbere opal.

Libelule

Libelule grațioase
Zboară-n aerul de vară...
Au corsete minuscule,
Și pe aripi radioase
Readuc speranță clară:

Zi de vară, libelule.

Peste tot metamorfoză,
Poezie, scânteiere,
Și sub gloria solară,
Delta fragedă și roză,
Iar, suavă mângâiere:

Libelule, zi de vară.

În atelier

„Voiesc, iubite pictor, o pânză cum n-a fost...
Să văd din întuneric că iese-n pielea goală
Satana care-n mine stârnește o răscoală

Pe când zadarnic caut de el un adăpost.

Îl văd frumos și searbăd, aproape o fecioară,
Având pe-o gingășie de Bacchus indian
O frunte visătoare sub păr de-atenian
Și-n buzele-i de flăcări cutremure ce-omoară.
Fă-l dulce totdeodată ca taina unui vis
Ce-n leagănu-i de aur te-adoarme cu blândețe
Atunci când plin de viață și beat de tinerețe
Te lași pe nesimțite s-aluneci spre abis.

Sau scoate-l dimpotrivă din negura cu șoapte,
Nălucă fără seamăn cu ochii scânteinzi,
Întocmai cum e-n clipa sălbaticei izbânzi
Când sufletul mi-l soarbe în fiecare noapte.“

Și jalnica ființă, furată de-aiurare,
Când pasul și-l mai duse prin largu-atelier,
Isterica privire pe niște lănci de fier
S-opri încremenită de-a lor străfulgerare.

Apoi, din frământarea lucioasă ce zărea
Că sapă împrejuru-i o roșie vâltoare
Din care e ajunsă de flăcări arzătoare,
Simți că se aruncă Satana peste ea.

Hora

Era zâmbitoare,
Cântând se ducea.
În cer era soare
Și flori pe vâlcea.

Pe lângă izvoare
Voioasă trecea.

În cer era soare,
Și flori pe vâlcea.

Sub ulmi la răcoare
Să șeadă-i plăcea.
În cer era soare
Și flori pe vâlcea.

Era zâmbitoare,
Cântând se ducea...
În cer era soare,
Și flori pe vâlcea.

Noaptea de ianuarie

I

Deznădejde fioroasă, strălucitu-mi-ai pe frunte,
Și încinsu-m-ai cu flăcări care-ntreg m-au mistuit,
Nu mi-ai pus pe piept o stâncă, mi-apăsași pe el un munte,
Dar mi-ai dat ș-a ta putere spre a nu fi de el strivit.
Îmi făcuseși o coroană ce ca pietre nestemate
Avea lacrimile mele ce luceau la focul tău;
M-ai ținut în orice clipă cu simțirile-ncordate,
Mi-ai fost soră preaiubită și mi-ai fost și crud călău.
Ca Iacov frumos și tânăr ce-adormise la fântână,
Deșteptat fără de veste de un înger lucitor,
Mă chemași la luptă cruntă și ai vrut să-mi fii stăpână
Și să-mi pui pe beregată uriașul tău picior...
Ca Iacov intrai în luptă ș-am ieșit ca el de-asemeni,
Și nici tu nu ești învinsă și nici eu învingător,
Dar alături de-oboseală ne-am culcat ca niște gemeni
Ș-am dormit, de este-o vreme, într-un somn îngrozitor.

Lumea care este-o mare cu talazuri furtunoase

Mi-a văzut a vieții navă ici și colo alergând,
Dusă-n voia întâmplării pe-adâncimi întunecoase,
Care n-au fost măsurate nici de ochi și nici de gând.
Spre limanul care-l caut mă tot duce-a mea simțire,
Dar pe când îl cred aproape nici în suflet nu-l găsesc,
Și pe veci aceeași groază port și-n minte și-n privire,
Către nici un țărm al vieții n-am s-ajung să odihnesc.

Lemnul dacă arde-n vatră a rămas cenușă rece,
Ce mai caut oare-n lume dac-am dat tot ce-am avut?
Sunt un soare care-apune, sunt un cântec care trece,
Sunt o frunză care zace pe al vieții negru lut.
M-am născut în niște zile când tâmpita burghezime,
Din tejghea făcând tribună, legiune de coțcari,
Pune-o talpă noroioasă pe popor și boierime;...
Zile când se-mparte țara în călăi și în victime
Și când steagul libertății e purtat de cârciumari.

II

Inimi reci ca vântul iernii, psalmodii pe-același metru,
Voi, ce vecinic înfrânate de al liniștii tic-tac
Regulat orele vieții bateți ca un cronometru,
Știu că versurile mele în adâncul vostru tac.
Ele nu vă spun nimica, sunt cuvinte fără viață,
Cel mult sunete deșerte pentru moartea ce vă-nghează;
Dar pe harpa mea de aur poezia va zbura
Și acum și totdeauna: și puteți rămâne mute...
Lara și Romeo vocea vor veni să-mi împrumute,
Și cu dânșii pe-ai mei umeri aplecați ca niște îngeri
Se vor smulge de pe buze-mi armonii muiate-n plângeri.

Credeți oare că un cântec când din suflet se revarsă
Se așteaptă să răsune printre suflete de morți?
Credeți oare că o frunte când de foc ceresc e arsă
Și străbate c-o scânteie l-ale raiurilor porți,

Vrea să știe de-omenire, când pe-a cerului cărare
Coronați de-o strălucire de lumini dumnezeiești,
Heruvimii se coboară într-a gândului cântare
Pentru-a-i da și consfințirea armoniei îngerești,
Sau că roua pică, poate, pentru frunze ce zac moarte
Prada pulberii în care le ia vântul să le poarte?

Însă voi, ce-ați plâns cu mine pe ruinele simțirii,
Frații mei de cugetare, frații mei de suferinți,
Voi, ce-ați fost luați ca mine pe-aripa nenorocirii,
Dând la vânturile soartei aspirații și credinți,
Voi, care-ați trăit ca mine între cearcăne înguste,
Sfâșiați de-al vostru suflet ca de lacome lăcuste,
Voi puteți a mă-nțelege, căci voi singuri ați trăit...
Este o poemă-ntreagă de-a fi plâns și suferit.
Voi care cunoașteți viața sub oricare formă voi,
Frunze veștede, purtate de răstriște prin noroi,
Voi care-ați umblat pe uliți fără haine, fără pâine,
Și v-ați dus prin ploi și zloată cum se duce câte-un câine,
Ridicând în lupta vieții frunți semețe de eroi,
Voi, nesiguri nici de astăzi și nesiguri nici de mâine,
Voi puteți a mă-nțelege, căci voi singuri ați trăit...
V-a fost frig și v-a fost foame, însă nu v-ați umilit.
Voi, care în nopți senine ați pândit pe sub ferestre
Pe când luna-mbracă zidul cu tapetele-i maiestre,
Pe când vântul pleacă fruntea teiului mirositor;
Inimi vecinic zbuciumate, sub al dragostei fior,
Tineri care, din femeie, v-ați făcut o zeitate,
Corpuri necorupte însă, suflete electrizate,
Voi puteți a mă-nțelege, căci voi singuri ați trăit...
Este o poemă-ntreagă să poți zice: „Am iubit“.

Voi ce-ați fost purtați pe aripi de-o cerească inspirare,
Geniuri ce-mbrățișarăți toată-nvățătura mare,
Voi ce-ați despicat natura c-o privire de vultur,
Cugete, adânci prăpastii ca al cerului azur,

Harpe tainice atinse de suflarea nemuririi,
Spirite-ale veciniciei, raze-ale dumnezeirii,
Voi puteți a mă-nțelege căci voi singuri ați trăit...
Sufletul e o poemă cu un cer nemărginit.

O! dar voi, care prin viața ce pe buni și răi adapă,
Treceți fără-a lăsa urme ca și câinele prin apă,
Grași, pedanți, burdufi de carte și de-nvățătură goi
Bogătași ce cu piciorul dați la inimi în gunoi,
Parveniți fără rușine, mizerabili ce la cârmă
Faceți salturi de păiațe pe frânghie sau pe sârmă,
N-am cu voi niciun amestec, căci în lume de-ați trăit,
Este o satiră-ntreagă faptul că v-ați zămislit.

III

Aide, soartă nempăcată, scoală-te din nou la luptă...
Sau dă-mi viață, sau dă-mi moarte căci din somn m-am
deșteptat;
Ia pumnalul laș dar sigur, dacă sabia ți-e ruptă
Să-l înfigi pân’ la prăsele într-un suflet revoltat,
Sapă-mi groapa cât de-adâncă, fă-mi dușmani chiar după moarte
Când topit îmi va fi corpul, voi fi câmpul plin de flori,
Inimile simțitoare au la piepturi să le poarte
Voi fi cer, parfum și șoaptă, și nu poți să mă omori.
Poți s-apeși peste-ai mei umeri cu puteri nenduplecate,
Poți să-mi storci cumplite lacrimi sau un rânjet fioros,
Voi găsi în orice timpuri câte-o inimă de frate,
Voi găsi în orice timpuri un răsunet mângâios.

Dar cum noaptea sta să piară, ca prin visele-adorate
M-am simțit mai viu, mai tânăr, cu durerile-alinate,
ș-am zâmbit..., uitând veninul care-n suflet mi s-a strâns,
Căci, firește, viața este tot ciudata comedie
Care-amestecă-mpreună și dureri și bucurie,
Punând lacrimi lângă zâmbet, punând zâmbet lângă plâns.

Homo sum

C-o admirare prefăcută sau c-un adânc entuziasm,
Zadarnic ziceți, dulci prieteni, că-mi uit făptura trecătoare;
Zadarnic singur, câteodată, pentru-a scăpa de-al meu marasm,
Încerc să cred că este astfel și să mă pierd cu ochii-n soare,
În pacea spațiului vecinic, în lumea sfintelor extaze.

Și tot zadarnic chem în suflet înflăcărarea unui psalm,
Făcând din cântec o minune prin împletirea unei fraze...
Mă redeștept curând același, și-n mine nu se face calm,
Ci lacrimi port sub orice vorbă pe când în cântece pun raze,
Minciuni cu care caut zilnic să-nșel necazurile mele.
Poet furat pe veci zadarnic de cerul larg și policrom,
Azvârle harpa de alb fildeș și uită calea către stele,
Te afli încă-n cercul vieții: Ești încă om, ești încă om.

Fântâna

I
Cunosc o fântână pe valea umbrită:
Un grangur de aur cântând m-a-ndemnat
S-adorm între frunze de plopi și răchită,
Să uit de orașul în care-am oftat.

Pe valea umbrită cunosc o fântână:
O mierlă cu care de vorbă am stat,
Aflând că durerea o sufăr stăpână,
A râs cât se poate, iar eu am oftat...

Pe valea umbrită cunosc o fântână.

II

Prin frunze ascunsă albește pe vale:
În lume ce caut și ce-am căutat?
De mine mi-e jale, de alții mi-e jale...
Oh! grangur de aur cu viers neuitat!

Albește pe vale prin frunze ascunsă:
Izvorul ei curge de zori sărutat,
Dar e a mea soartă la culme ajunsă...
Oh! tainică mierlă cu râs neuitat!

Fântâna sub frunze albește ascunsă.

Moise

Când scăzu al său prestigiu, răzvrătiți când fură toți,
Vrând să aibă glas profetic, suflet nalt de patrioți,
Biblic vers pe buze moarte, zeu semeț sub tâmple-nguste,
Moise fața și-o ascunse între mâinile auguste.

Preanțeleptul, de trei zile, în extazul lui de sfânt
Era stei de nemișcare și cu ochii în pământ...
Credincioși îi rămăsese vre o doi dar fiecare:
„Oare nu mai ești tu Moise?“ îi striga cu voce tare.

„Marea Roșie nainte-ți zid de apă nu stătu?
Faraonul înăuntru nu-l făcuși de s-abătu?
Oastea lui cea strălucită n-o târâși să piară-n valuri
Cât din toată grozăvia numai oase zac pe maluri?

Nu făcuși din piatra stearpă să țâșnească alb izvor
Care-a curs ca râu de lapte pe al mușchiului covor?
și-n pustie, pe când foamea ne-a fost aprigă dușmană,
Nu ne-ai dat îndestularea când ne-ai dat cereasca mană?

Scoală ceasul de restriște nu mai este“... Dar, tăcut,
Se-nălță de jos profetul între-ai săi neîntrecut,
Și urcându-se în munte sub a serii strășnicie,
Cu nori groși de ceață albă se-mbrăcă pe vecinicie.

Bătrâna stâncă

Bătrâna stâncă uriașă e neclintită de pe loc:
O sapă apele să scape de ea, și-n veci o pizmuiește
Țăranul prost, zicând c-ar face ogor din locul ce robește
C-un ceas-nainte ca s-o surpe de-ar fi să afle vreun mijloc.

Bătrâna stâncă simte gândul ce împrejurul ei rânjește,
Dar tace, și când suflă crivăț ea sfarmă viforul tăios,
Și ocrotită valea-ntreagă dă roade spornice voios,
Pe când chiar apa care-o sapă din sânul ei se limpezește.

Bătrâna stâncă e zadarnic de ani luată la mijloc...
În umbra ei pasc încă mieii ș-ajung vlăstarii brazi puternici,
Și fie-n mare sau mic număr, neputincioși sunt cei nemernici
Bătrâna stâncă uriașă e neclintită de pe loc.

Epigraf

Își dau albinele silință,
Muncind cu multă sârguință
S-adune sucul de prin flori;
Îl duc în stupi ș-apoi îndată
O miere dulce e-njghebată
Spre-a-mbogăți pe negustori;
Avem o soartă-asemănată
Strângând poetice comori:
Căci orișicare ne-ar fi ciuda
Ne e sudoarea ca și truda
Pentru librarii viitori.

Ospățul lui Pentaur

Templul nalt ce e din piatră cu-ngrijire prelucrată
În inscripții hieratici răspândite cu belșug
Prin al soarelui praf de aur scânteiază și s-arată
Uriaș prin înălțime, răpitor prin meșteșug.

Pe sfințenia tihnită stâlpi de umbră priveghează,
Pe când flăcări parcă urcă din nisipu-n zare-ntins;
Uși de bronz întredeschise pe-adâncimi ce-nfricoșează
Întunericu-l frământă cu năluci de aur stins.

Sfinxi pe socluri de-alabastru așezați pe două rânduri,
De la scara care duce pe platforma de porfir,
Roși de vânturi, arși de soare, dar senini de orice gânduri,
S-odihnesc cu moliciune printre flori de trandafir.

Dar în sala hipostilă, împrejurul unei mese,
Pentaur, poet și preot, stă cu oaspeți numeroși,
Cupe de-onix se ridică, daruri scumpe, lui trimese
De Ramses și de curtenii cei avuți și generoși.

Dintr-o singură fereastră cade-o trâmbă luminoasă,
Ce-nfășoară comesenii într-un nimb strălucitor,
Fundul templului se pierde sub un strat de umbră groasă,
Ce pe zei adăpostește de-orice gând pângăritor.

Robi frumoși cu piepturi goale și cu ochi șireți de vulpe
Ies fantastic ici și colo din noptosul labirint,
Au tunici cu fir cusute, calasirise pe pulpe,
Și înalță vase de-aur înflorite cu argint.

Un peșchir ca hiacintul masa toată o-nvelește,
Și pe purpura-nfocată, în lădițe de sandal,
Floarea tainică de lotus întristat se veștejește
Printre poame ce se urcă pe sub bolți piramidal.

Rânduiala domnitoare e de meșter plăsmuită:
Raci de mare ce spăimântă, stridii cu mărgăritari,
Având dreptul fiecare dintre scoica siluită
Să ia boaba încleștată în calcariile tari.

Plăsmuiți după natură, pești din cărnuri delicate,
Ce cu solzi de gelatină în argint se oglindesc,
Lângă păsări de tot felul, și întregi, și despicate,
Împreună cu vânaturi nencetat se grămădesc.

Tot ce e mai bun pe lume, strâns cu bani și iscusință,
Îmbrâncește înainte lăcomiile trupești,
și pe când se schimbă vorbe și se bea cu prisosință,
Pe metalice tripede ard parfumuri arăpești.

Sirieni cu forme clasici, copilandri prin etate,
Dar pișcați în ciuda vârstei de-al plăcerilor tăun,
Înmuiați în tinerețe ca-ntr-un lac de voluptate,
Peste masa largă mișcă evantalii de păun.

Și cum robii vin să cânte din cimbal și din chitară,
Pentaur ridică vocea, și pe harpa lui de bard
Epopeea strălucită curge falnică și clară,
Întrecându-se-n căldură cu privirile ce-i ard.

„Sub Ateș căzut în cursă, maiestatea-sa se luptă,
Părăsit de toți oștenii și aproape-nconjurat,
Brațu-i ager se înmoaie, spada sa e-n două ruptă,
Dar pe barbari să-i înfrângă sau să moară, a jurat.

Șetasar ce-i stă-mpotrivă, de prisos i se opune,
Maiestatea-sa năvală își repede al său car.
Calcă, culcă,-mpunge, rupe, taie, spintecă, răpune,
C-o mânie trăsnitoare în al ochilor focar.

Zeul Month îi dă iuțeala și Baal a lui putere,

C-o silință uriașă sparge zidurile vii,
Iar în urma lui se scurge sânge roșu din artere,
Ca un must de struguri negri de sub teascul unei vii.

și pe când se luptă capii cu grozava-nvălmășeală,
Călărimea nesupusă trăsnitoarei zăticniri,
Printre pulberea ce urcă licărind de-năbușeală
Pe monarc îl urmărește cu sălbatice răcniri.

Tarekenas l-acest nume se întoarce fiecare
Către oaspetele tânăr mai frumos ca zeul Ra
Vede-al regelui pericol, și sub două mii de care
Uruind pe roți de-aramă face câmpu-a tremura.

Un torent ce-și prăvălește cursul de-apă peste stavili
Nu s-asvârle printre pietre cu asalt mai mugitor,
Iar un fulger cât de aprig îndrumat de nalte pravili
Între nori când izbucnește nu e-atât de-asurzitor.
De sub roți, de sub copite, de sub spada ce se frânge
Printre coaste sfărâmate unde fierul s-a vârât,
Izvorăște, sare, curge, un întreg potop de sânge
Și-un morman cumplit de leșuri umple câmpul mohorât.

Șetasar, șirab, Patasa, peste câmpii păduratici,
Căutându-și mântuirea, fug de panică cuprinși,
Și Ramses, oprindu-și caii, dintre-oștenii asiatici
Nu mai vede în picioare decât turma celor prinși.“

„Lui Ramses și Tarekenas slavă-n veci nemărginită“
Este strigătul ce sala o străbate până-n fund,
Iar ecoul ce deșteaptă pe o scară nesfârșită
Printre-abisurile vremii se tot face mai profund.

Neron

Privire-adâncă. Searbăd. Ca cioc de vultur, nasul;
Sprâncene arcuite și trase cu compasul;
O frunte largă; buze ca veșteji trandafiri;
Pe ochi perdea de gene din pleoapele subțiri
Ce lasă să străbată cum stau întredeschise
O lume de concepții ș-o lume de abise.

De lebădă-i e gâtul; de marmură-al său piept,
Aci, de pe-o terasă, îl vezi semeț și drept
Privind albastrul Tibru, panglică lucitoare,
Pierdut cu mintea-n visuri, scăldat cu fruntea-n soare;
Aci, molatec, leneș, apleacă, feminin,
Grumazul său de fildeș pe toga sa de in.

Neron!... Palatul, noaptea, răsună de orgie
Precum răsună, ziua, orașul de urgie...
Banchete, flori, Falerno și cântece de-amor
Ciocnindu-se, adesea, cu țipete ce mor,
Pornesc, peste tot locul, un haos fără nume
Dar haosu-nsemnează o epocă, ș-o lume.

Neron!...
E Roma-n flăcări, în lacrimi și-n măcel,
Căci Cezarul o știe mai rea și decât el;
E vinu-n cupe de-aur și sângele pe scară;
Desfrâu de vin-năuntru, desfrâu de sânge-afară...
Dar astfel precum este: bizar și criminal,
Neron e încercarea de-a fi original.

Zi de iarnă

Se-nnorează ceru-albastru,
Nici o floare, nici un astru,
Căci și cer ca și pământ
Pus-au vara în mormânt.

Toate frunzele-adorate
Zboară-n vânt amestecate...
Corbi și ciori-nnegresc pe sus...
Rândunelele s-au dus.

Fulguiește de ninsoare
În pustiile ogoare,
Urlă crivățu-n copaci...
Vai de oamenii săraci.
De la munte pân’ la baltă
Numai crivăț ce te saltă;
Numai cer posomorât
Peste câmpul mohorât.

Bătătura e pustie
De belșug și veselie,
Și de-al verii cântec viu
Orice suflet e pustiu.

Sus la stânele din munte
Pe zăpadă își fac punte
Lupi prădalnici și mișei...
Vai de turmele de miei.

Pestetot numai zăpadă,
Ce s-adună în grămadă
Sau se-mparte-n fel de flori
Sub ai vântului fiori.

Prin pădurea troienită
Nu e cracă nenflorită,
Dar în loc de ghiocei
Pretutindeni e polei.

De prin coșuri iese fumul

Ce mereu își trage drumul
Sub al iernii cer senin...
Vai de cei fără cămin.

Prin orașe umblă-n sănii
Fel de feluri de jigănii
Ce-năuntru nici nu-ncap
De samur și de sângeap.

Tot prin falnice locașe
Își duc frunțile trufașe,
Dar de nas, de nu le-ajungi,
Sub mănuși au gheare lungi.

Viscol, crivăț nu-i atinge,
Soba-n veci nu li se stinge...
Sunt boieri sau boieriți...
Vai de oamenii cinstiți.

Avânt

Precum în largul mării corabia s-oprește
Când vântul nu mai suflă și pânza pe catart
Atârnă nenstrunată sub luna ce-i zâmbește
Cu razele ce-asupră-i zadarnic se împart;

Precum vioara tace când coarda se destinde
Ș-abia auzi în suflet cântând ca printr-un vis
Răsunete suave, voioase sau murinde,
Ce trec prin amintire c-un farmec nedescris;

Așa-n restriștea vieții, poetul, și el tace,
Cu inima rănită în pieptul sângerat,
Nimica nu-l mai mișcă, nimica nu-i mai place
Și-l află-orice simțire cu sufletu-nghețat.

Ca el e și matrozul corabiei oprite...
Avântul și-l legase de-al vasului înot,
Iar apa oglindește priviri nensuflețite,
Și mută se întinde oglindă pestetot.

Sunt triste, oh! sunt triste momentele acele,
Căci inima rănită a bietului poet
Adoarme ca și marea sub cerul plin de stele
Și nu mai cântă-ntr-însul speranță, nici regret.

Precum însă deodată la-ntâia adiere
Corabia tresare pe-al undei sân amar
Și pânzele se umflă ș-o-mpinge cu putere,
Jucând-o în buiestru ca falnic armăsar;

Tot astfel inspirarea deodată se ridică,
Și aripi nevăzute îl schimbă-n semizeu,
Se-ntinde pe hârtie a versului panglică,
Iar sufletul în urmă își lasă corpul greu.

Lirismul și satira se joacă pe-a lui frunte
Ca fulgere desprinse din foc dumnezeiesc,
Nou Moise, el se urcă atunci pe vârf de munte
Și alte legi sădește în sufletu-omenesc.

Deși în urmă-i urlă a urei aiurare,
Zâmbind, când să-l sfâșie cei răi se învrăjbesc,
Așa de sus țintește ș-atâta e de mare,
Încât cuprinde totul: ceresc și pământesc!

El vede armonia din lumile eterne,
Pricepe nesfârșitul ș-al totului mister;
Materia în față-i se fierbe și se cerne,
Urmează în adâncuri cometele ce pier;

Știința grănițată o calcă în picioare...

Atomele iau viață, le simte cum trăiesc...
Le-aude bucuria sau lunga lor plânsoare
În vecinica mișcare pe care-o-ndeplinesc;

Coboară printre oameni și știe să mângâie,
Și cântecu-i se varsă ca râuri de isop,
El curăță și spală de-a patimilor râie...
Insultele nu-l pleacă, să râure potop;

Căiește pe poporul ce merge la pieire,
Tiranu-ncremenește sub biciul lui de foc,
Dar vai! el care merge de-a drept la nemurire,
Adesea n-are-n viață nici pâine, nici noroc.

Vânt de toamnă

Mă zoresc să scriu degrabă...
Pentru ce, nu știu nici eu:
Mă zorește Dumnezeu?
Simt că viața mea e slabă?

Când apusul e mai falnic,
Norii toți când strălucesc,
Melancolic îi privesc
Și rămân cu ochiul jalnic.

Este oare, este oare,
Semn de moarte pe curând
Versul meu ce plânge blând
Ca susurul de izvoare?

Cu octombrie ce vine,
Fi-voi oare frunza-n vânt
Doborâtă la pământ
Și uitată de oricine?

De-aud clopotul de jale,
Fără voia mea tresar,
De-ntâlnesc funebrul car,
Mă întorc din a mea cale.

Tu ce ești a naște

Tu ce ești a naște, suflet rupt din mine,
Clipă dintr-o viață plină de suspine,
Poate la necazuri ai să mă blestemi
Și vei zice, poate, c-ar fi fost mai bine
Rămânând ce fost-ai să nu-nveți să gemi,
Tu ce ești a naște, suflet rupt din mine.

Zi oricare vorbă la nenorocire...
Oare eu născut-am cu a mea-nvoire?...
Însă niciodată nu uita că eu
M-am luptat în lume fără șovăire
Și mi-a fost în sprijin bunul Dumnezeu...
Zi oricare vorbă la nenorocire.
Către-aceleași lupte poartă al meu nume
Fără-a ști ce soartă vei avea în lume
Și la urmă trece-l altuia și tu...
Va veni răstriștea vrând să vă sugrume,
Dar și mie-mi strânse gâtul cât putu...
Către-aceleași lupte poartă al tău nume.

Viața e o mamă pentru mulți grozavă...
Orice zi le-aduce un pahar de-otravă...
Cerul este însă plin de străluciri,
Și a sărutării flacără suavă
Umple-al nostru suflet cu-ndumnezeiri,
Și e dulce viața chiar când e grozavă.

Se duce...

Se duce noru-n al său zbor
Ca gândul meu rătăcitor,
Aci de lună poleit,
Aci de noapte înnegrit.

Se duce râul pe costiș,
Încolăcit pe sub frunziș,
Aci șoptind un cântec blând,
Aci umflat și spumegând.

Se duce vântul printre foi,
Se duc și lucruri vechi și noi,
Se duce tot ce e de dus,
Pământul jos și luna sus.

Dar când e totul călător,
Schimbat mereu sau schimbător,
Al meu destin e nencetat
Neschimbător și neschimbat.

Stuful de liliac

Era o zi senină ca fruntea de fecioară
Ce e neturburată de-ai patimilor nori,
O zi în care șoapte de îngeri se coboară
Și vin pe-o adiere să cânte printre flori.

Subțiri ca o dantelă urcau mereu din apă
Clădiri de nori fantastici ocoale dând pe lac,
Și prins de-o rece stâncă pe care vântu-o sapă,
Gemea mușcat de vânturi un stuf de liliac.

Plăpândele lui ramuri abia înmugurite,
Văitându-se pe soarta ce-acolo le-a sădit,
Nainte de-a-și da rodul mureau învinețite
Când ea veni să șeadă sub stuful oropsit.

Atunci acele ramuri deodată înfloriră
Ș-o ploaie azurie vărsară peste noi...
O! Doamne, acele clipe ce repede pieriră...
Uscat e liliacul și nu mai suntem doi.

În arcane de pădure

În arcane de pădure întuneric ce spăimântă.
Frunza tace lângă frunză și copac lângă copac;
Noapte tristă, noapte mută, noapte moartă, cer opac
Dar privighetoarea cântă, dar privighetoarea cântă.

În arcane de pădure vijelie ce spăimântă,
Trăsnet roșu ce-nfășoară și surpare de potop;
Pentru ce e armonia o mânie fără scop,
Dar privighetoarea cântă, dar privighetoarea cântă.

În arcane de pădure grozăvie ce spăimântă,
Aurora-ntârziată nu s-arată sub frunziș,
Întunericul în cale i s-a pus în curmeziș
Dar privighetoarea cântă, dar privighetoarea cântă.

Pădurea

Nimica n-are ca pădurea mai multe farmece s-atragă
Un suflet ce iubește taina frunzișelor cu umbră dragă
Și nicăieri nu poți mai bine de lumea-ntreagă să te pierzi
Decât pe-ngustele potece sub bolțile cu frunze verzi.

Frumos e muntele ce-nalță spre ceruri fruntea lui semeață,
Frumos e câmpul ce se-ntinde ca și o mare de verdeață,
Frumoasă, marea liniștită sau cu talazul răzvrătit,
Însă nimica cu pădurea nu poate fi asemuit.

Ea n-are-n sânul ei castele, dar soarele când o izbește
O populează cu fantasme, și cântu-o face de vorbește,
Ș-aci zărești palate-nalte, ș-aci, când ele se desfac,
Ridică vocea orice frunză și-n om se schimbă-orice copac.

Și câte gânduri nu deșteaptă câte-un stejar mai vechi, ce știe
A veacurilor dispărute povestea cea de bărbăție,
El, ce sub umbra lui bătrână s-adăpostească a putut
Câte-un Mihai al țării noastre, trăit și mort necunoscut.

Pădure, cine nu iubește suava ta melancolie,
Tu ce ridici spre ceruri brațe visându-ți dulcea poezie,
Și care om venind în tine nu se pricepe înălțat,
Cu rănile în piept închise, cu doru-n suflet alinat?

Poetul dacă se așează la vreo răspânt’e cu fântână
Vorbește cu izvoru-albastru de-a codrului frumoasă zână,
Ce se tot face nevăzută de când nu sunt nici frați de cruci,
Nici verzișori frumoși ca zmeii, nici poteră și nici haiduci.

Și cântecele ce deșiră îi sunt adesea însoțite
De milioanele de frunze în soare-apune poleite,
Iar apa alergând la vale, cu un murmur nedefinit
Le duce fără de-a ști unde și nici de unde i-au venit.

Ciobanul dacă se zărește printre desișul tău cel verde,
De rând de-ar fi la-nfățișare, înfățișarea lui și-o pierde,
Și ca-ntr-o cadră ce-ar cuprinde pe un păstor al lui Virgil
Se-ntipărește o idilă pe chipu-i încă de copil.

Îl vezi alăturea cu mieii, pe care blând îi păstorește,

Cu pieptul gol, în vânt cu părul ce alba față i-o umbrește,
Ca-n vremuri clasice de simplu, dar și frumos și fericit
Precum n-a fost până acuma de nimeni încă-nchipuit.

Voinicul dacă pe sub seară și-adăpostește-a lui comoară
De dragoste înflăcărată sub umbra ta ce-l înfășoară,
Din om ce este-l faci să pară ca sântu Gheorghe de măreț
Și tremură sărmana fată sub buza lui de îndrăzneț.

Pădure, cadrul tău convine la bucurie și durere...
Dar cântecul ce pe-a mea buză începe azi a tresălta
Din nou ca să răsune liber și să reia a lui putere,
Pădure, are trebuință de cadrul și de umbra ta.

Cu gândurile mele singur aș vrea ca să mă pierd în tine,
Să simt o dulce voluptate sorbindu-ți aerul cel viu,
Să nu mai s-afle om să știe nici de-al meu nume, nici de mine,
Și tot așa să nu mai fie nici om de care eu să știu.

Tăcut, sub frunze ca nălucă să mă strecor fără-ncetare
Pe unde locul mai sălbatic s-ar întâmpla în drumul meu,
Iar dând uitării lumea-ntreagă și eu s-am parte de uitare,
Rănit de lupta unei viețe pe care n-am cerut-o eu.

Spre soarele ce se ridică să cânt cu frunzele ce cântă,
Cu paserile modulându-și concertul lor neîntrecut,
Cu șoptitoarele izvoare ce-n armonie se frământă
Pe patul de-albe pietricele ce le e vecinic așternut.

Și cufundat prin al meu suflet în armonie și verdeață,
Răpit din visele frumoase ce-n al meu cuget s-ar ivi,
Să simt și lumea să-nțeleagă că de-are traiul vreo dulceață,
E de-a uita că-l porți pe umeri ș-amenință a te strivi.

Între frunze

Grădina este plină de taina fericirii
Și nu e fir de iarbă de-alt fir nendrăgostit;
E mai, când nu e frunză să n-aibă al iubirii
Fior nedeslușit.

Micsandra spre rozetă se pleacă fermecată,
Garoafa râde-n soare cu roșul ei mănunchi,
Iar vița se ridică pe măr, amorezată
De verdele său trunchi.

Rochițele, în brațe subțiri, dar încordate,
Strâng vișinul, și cracă cu cracă-l cuceresc,
Cireșele, alături, sub frunze-mperecheate,
Roșesc și se iubesc.

Din totul se înalță un cântec către soare
De dragoste nespusă, de dulci îmbrățișări,
O falnică poemă de strofe arzătoare,
De tainice oftări.

Ascultă: e grădina întreagă, ce unește
Simțirea ei suavă cu cântecul din noi,
Și cerul din adâncu-i de aur ne privește
Zâmbindu-ne prin foi.

Epigraf

Să mă spele de insulte nu mă-ncerc să fac apel
La un veac ce nu cuprinde decât patimă în el
Și în care tot nerodul are dreptul să vorbească
Ca dovadă-ntemeiată de prostia cea obștească.
Cât e țara noastră toată văd mulțimi fără simțiri,
Creieri stinși de întuneric, inimi roase de-njosiri.

Dar când patru generații peste moartea mea vor trece,
Când voi fi de-un veac aproape oase și cenușă rece,
Va suna și pentru mine al dreptății ceas deplin,
Ș-al meu nume, printre veacuri, înălțându-se senin,
Va-nfiera ca o stigmată neghiobia dușmănească,
Cât vor fi în lume inimi și o limbă românească.

Faunul

În ochii mei adânci, pe brânci un faun veghează,
Visează strașnica plăcere ce poți s-o smulgi unui viol,
Hipnotizări ce pervertesc rânjind împrăștiază
Și-n fund de gingașe potire țâșnește-n silă vitriol:
În ochii mei adânci, pe brânci un faun veghează.

Catifelează lin și dulce cuvântul său suspin blajin
Dar când stăpân se crede-a fi, atunci pe pradă sare,
Brăzdează sânurile goale cu buze aprigi ca de Djin
Și e un Iad de foc ascuns ce, până nu tresare,
Catifelează lin și dulce cuvântul său suspin blajin.
Zadarnic anii trec, și trec rămâne Domn în scaun,
Și nu e om ca să nu-l poarte la pândă-n el pitit pe brânci,
Iar nu e ceas și pas, răgaz să poți avea de faun,
Ești robul lui, și totdeauna ca să trăiască el mănânci,
Zadarnic anii trec și trec rămâne Domn în scaun.

Noaptea neagră

Cu norii ce afar' s-adună
Acoperind și cer și lună,
De la fereastra mea, sub coaste,
Călări pe beznă, ca prin basme,
Zăresc un șir grozav de iasme
Ce sunt a iadurilor oaste.

Hop! Hop! Se duc mereu la vale,
Și parcă m-ar privi cu jale,
Și parc-ar râde câteodată...
Căci spăimântoasele lor rânduri
Sunt ghiana ce o port în gânduri,
Sunt mintea mea întunecată.

Cocoșul ce-nspre ziuă cântă
Cu glasul lui nu le spăimântă...
Hip! Hip! curg iezmele întruna,
Și dacă las perdeaua iute,
Atunci, odaia, pe-ntrecute,
Mi-o umplu, una câte una.

Ha! Ha! și grabnic mă-nconjoară
Râzând de-un râs ce mă doboară,
Iar în mijlocul lor, îndată,
Pe când mai mare e vârtejul,
Uscându-mi gura și gâtlejul,
Mă pun, și trag o horă lată.

Când aripi...

Când aripi al meu suflet avea, credeam în toate
Iluziile roze... Eram un semizeu,
Zburam spre empireu,
Mai sus de gloate...

Când aripi al meu suflet avea.

Purtam în grai argintul curatelor izvoare,
În cuget, visuri roze... De viață mă-ncântam,
De soare mă-mbătam,
Eram argint și soare...

Când aripi al meu suflet avea.

Era ca o-nflorire de zile minunate,
De crini și roze roze... Zâmbeam copilăros,
Voios și generos,
Străin de răutate...

Când aripi al meu suflet avea...

Ură

Dacă-aș fi trăsnet v-aș trăsni,
V-aș îneca dacă-aș fi apă,
Și v-aș săpa mormântu-adânc
Dac-aș fi sapă.

Dacă-aș fi ștreang v-aș spânzura,
Dacă-aș fi spadă v-aș străpunge,
V-aș urmări dac-aș fi glonț,
Și v-aș ajunge.

Dar eu, deși rămân ce sunt,
O voce-adâncă îmi murmură
Că sunt mai mult decât orice,
Căci eu, sunt ură.

Noaptea de iulie

A-nceput din nou să-mi fie dor de dulce fericire...
Văd că-mi trece tinerețea, văd că anii mi se duc,
Și mi-e sete de plăcere, și mi-e sete de iubire,
Însă umbrele visate nu se poate să le-apuc.

Numai aurul, el singur, îmi lipsește-n astă lume,
Numai el, dar fără dânsul sunt un biet neputincios...
Care suflet de-al meu suflet, care nume de-al meu nume
S-ar lipi să ia povara unui trai sărăcăcios?

Pică plâns al tinereții pe un sân ce nu palpită,
Ai avut cu ce să-l cumperi, e al tău până în zori...
Veștejește-te-a mea buză pe o buză veștejită,
și tu, suflete, visează că aduni cerești comori.

Însă tu, o! poezie, cu mantaua ta regală,
Îți acoperă vederea fugi în colțu-ntunecos,
Prin fereastră mă fixează luna rece și spectrală
Ca un doctor ce se uită la un chip de ofticos.

A! desigur, masca blondă avea altfel de privire
Când pe țărmurile de-aur ale lacului Leman
Surâdea printre frunzișuri la întâia mea iubire,
Vis mai lung decât un secol în cuprinsul unui an.

A! desigur că în noaptea ce-n trecutul vieții mele
E-nsemnată cu roșeața simțămintelor dintâi,
Dacă ea privea prin geamuri dintre pulberea de stele,
Nu venea c-un zâmbet rece lângă caldul căpătâi.

Poezie! Poezie! Ai dreptate totdeauna,
Dar fiindcă simt și astăzi că rămas-am tot al tău,
Dă, te rog, în jos perdeaua, ca să nu mă vadă luna,
Roag-o calea să-și urmeze, voi să scap de ochiul său.

Zi-i să meargă pe oriunde e suavă fericire,
Să-și încarce a ei rază cu al florilor arom,
Să zâmbească voluptății ce se naște din iubire,
Dar să uite pe oricine a uitat că este om.

Răsmelița morților

Domnea-n locașul vecinic o noapte-ntunecoasă,
Și unul după altul, falangă fioroasă,
Ieșeau de prin morminte scheletele de morți:
„Deschidă-ne iar viața lucioasele ei porți...
Destul de când mormântul ne supse și ne roase“,
Striga învălmășită răsmelița de oase,
„Destul de când ne-apasă mormântu-ngrozitor...
Vrem viață, vrem lumină, vrem soare-ncălzitor.“
Și țestele prin iarbă dau fuga-nsuflețite,
Purtate de schelete în grab’ reîntocmite,
Așa că cimitirul era ca un vârtej
În care câte-o țeastă fugea după-un gâtlej,
Iar deget după deget, și coaste după coaste,
Urmau în goana mare ca oaste după oaste...
Femurul, câteodată, un tibia prinzând,
Da jalnice ocoale, trosnind și șchiopătând,
și-n groaznicul amestec, ciocnindu-se în cale,
Albeau prin noaptea neagră coloane vertebrale...
Claviculă și cubit, și metatars, și stern
Păreau mișcate astfel de-același dor etern,
Iar oasele cu-ncetul la rând înghesuite,
Cu zgomot în schelete erau reîntocmite,
Și glasul ce din toate țipa îngrozitor
Era: „Vrem aer, viață, vrem soare-ncălzitor“.

Noaptea albă

Luna varsă în odaie
O fantastică văpaie,
Iar cu capul aplecat
Stă poetul care-odată
Pe o coardă fermecată
Lumea toată a-ncântat.

Fruntea lui nensuflețită
Pare-n raza strălucită
Ca un munte pleșuvit,
Ochii lui fără privire
Îți insuflă o-ngrozire
Ce te lasă-nmărmurit.

Printre florile de-afară
Doarme geniul pe scară
Ca un mort de nemișcat,
Pe când luna maiestoasă
O lumină îndoioasă
Pune-n cerul neschimbat.

Visul fatal

Nu mai am decât o sete, nu mai am decât un vis,
Vis ce-n inimă cu sânge conturat îl țin închis;
Orișiunde-l port cu mine, și c-o dulce voluptate
Mintea mea îl recitește pe când inima mea bate;
Negru, groaznic, fără milă, nu e-ntr-însul un cuvânt
Ca să nu mă facă singur uneori să mă-nspăimânt;
Ștreangul, fierul, focul, plumbul se-ntrețes să-l întocmească,
Și-n zadar se-ncearcă unii din priviri să mi-l citească

Înainte de momentul când... Dar visul meu cumplit
Dacă scris e să rămână un biet vis neîmplinit,
Din adâncul ei cel umed, cu aceeași nendurare
Groapa mea are să strige către ceruri: Răzbunare.

Cântecul și poetul

Când se naște într-o țară mică, cine e poet,

Dacă simte-a lui făptură că e roasă de-un regret,
E desigur de regretul c-a născut.
El cântă, scrie, și abia în câte-un suflet, află câte-o simpatie.
Încolo, cine-l citește, sau de pizmă e cuprins,
Sau cu inima închisă și-n citire nedeprins
Cartea i-o silabisește.

Dar de ce de insomnie doborât, poetul cântă,
Ș-având toate împotrivă inima și-o mai frământă
Să mai lase pe hârtie ca să treacă-al său condei,
Ce fixează note de-aur pe al foilor temei
Pentru ce mai împletește cu argint și cu mătase
Stofele predestinate urme multe să nu lase.
Visul ce ne tot șoptește?

Liliacul alb și roșu harpa sa o coronează,
Al său cântec, ca sideful strălucește, și vibrează
Mai curat decât un sunet de cristal. Armonios
Ca un țipăt de vioară sub arcușul mlădios,
Smulge lacrimi. Blând și dulce se înalță; câteodată,
De se-ncarcă cu mânie vânătă și nenfrânată
Este pentru vinovați.

Iată cântecul. Poetul pentru ce-l vibrează însă?
Pentru cine e parfumul sau durerea lui cea plânsă?...
Tot ce știu e că natura strălucindu-i în priviri
Ceru-n sufletu-i coboară cu supreme-ademeniri,
Îngeri dulci pe buze-i cântă... Dacă vreți să știți misterul
Pentru ce și pentru cine?... Întrebați natura, cerul,
Sau pe îngeri întrebați.

Către viitorime

Voi, care vă veți naște de-aci-într-un veac sau doi,
Voind s-aveți știință de cine-am fost și noi,

Luând spre deslușire istoria, îndată
Simțirea noastră-ntreagă, de fală îmbătată,
Striga-va: „Ca străbunii să fim de glorioși,
Pe când am fost cu toții mișei sau ticăloși.“

Mai mult decât minciuna nimica nu răpune...
E aspru adevărul, dar trebuie a-l spune:
Da, țara noastră toată, din cap pân’ la sfârșit
În zilele de astăzi e stârvul otrăvit,
Din care sântu soare cu flacăra-i suavă
Nu poate să mai scoată nimic decât otravă.

Și mișuie asupra-i un șir de viermi grețoși
Ce-l sug până la oase sătui dar lipicioși,
Blestem care desigur își are începutul,
Își are și prezentul, își are și trecutul,
Pe când sfârșitul, zilnic chemat și nesosit,
Se pierde printre veacuri, rămâne neghicit.

Dar cum? Din timpul nostru nimic nu va rămâne
Ca moaște respectate a zilelor bătrâne?
Ce? Zidurile Plevnei de sine au căzut
Și moartă ne-a fost țara soldați când am avut?
Ce? Poate să existe mai mare bărbăție
Decât să-ți dai sfârșitul pe câmp de bătălie?

Ei! Da. Prin vânt, pe zloată, flămânzi și dezbrăcați,
Martirii ce avurăm rămân necontestați...
Zburară, se luptară, muriră; foarte bine:
E drept că au fost ieftini cu sângele din vine,
E drept că fiecare a fost un semizeu,
Dar pentru ce, și cine, nu știu nici ei, nici eu.

Urmași, oricât de mare veți crede-a noastră fală,
Feriți-vă de-a trece sub poarta triumfală
Prin care-această țară de-un veac a defilat,

Căci dacă avem astăzi și rege și regat,
Putem de azi pe mâine s-avem și-mpărăție,
Dar fără libertate și fără Românie.

Gândului

Eu am stat ș-am cugetat
Și mijlocul l-am aflat
Viața mea s-o fericesc:
E să nu mă mai gândesc.

Gândul m-a îmbătrânit,
Gândul m-a nenorocit...
Fără gând de mă nășteam,
Nu plângeam, nu sufeream.

De-am gândi, sau n-am gândi,
Rău-n veci va izbândi,
Și cu gând și fără gând,
Ne vom duce toți pe rând.

Tot o soartă vom avea,
În zadar fugim de ea,
Căci de suntem pe pământ,
Ne-am născut pentru mormânt.

Gând mișel, grozav blestem,
Eu de azi nu te mai chem,
Numai rele mi-ai urzit
Și în veci m-ai amăgit.

Voi o clipă să trăiesc,
Nicidecum să nu gândesc
Să mă uit la stele sus
Fără lui să-i fiu supus.

Să trăiesc fără să știu
De sunt mort sau de sunt viu,
Și prin lume, călător
Să mă duc nepăsător.

Să mă-mbăt de dulci lumini,
De mirosul de pe crini,
De-al izvorului murmur
Și de-al cerului azur.

Și atuncea mizantrop,
Gând nemernic să te-ngrop,
Să te-ngrop în mine-adânc
Și să beau și să mănânc.

Piatră rece, orb și crud,
Nici un plânset să n-aud
Sub al cerurilor cort
Pentru orice patimi mort.

Și când ceasul va sosi
Dintre oameni a dosi,
Să mă duc fără să știu
De-am fost mort
sau de-am fost viu.

FLORI SACRE (1912)

Avatar

Domnea în Roma August, era sub cer de mai,
Îmi cântă-n suflet anul, zvoniseră dezastre,

Dar Tibrul printre dealuri curgea ca printr-un rai,
Și vii, în ochii sclavei, zării cicori albastre.

Vorbi în al meu sânge al patimilor grai,
Eram atletul plastic întors abia din castre,
Ș-am pus, sub piept zdrobind-o, când lung o sărutai,
Jăraticul de buze pe florile din astre.

Grădina în odihnă zăcea-ntre ziduri albe...
Ninseseră din piersici suave flori roz-albe...
Au curs de-atunci noiane de veacuri păgânești...

Uitată mi-este groapa sub flori și sub parfume,
Dar tot mi-aduc aminte... fu Cretus al meu nume,
Și-n for purtam tunică cu ciucuri elinești.

Noaptea de decemvrie

Pustie și albă e camera moartă...
Și focul sub vatră se stinge scrumit...
Poetul, alături, trăsnit stă de soartă,
Cu nici o scânteie în ochiu-adormit...
Iar geniu-i mare e-aproape un mit...

Și nici o scânteie în ochiu-adormit.

Pustie și albă e-ntinsa câmpie...
Sub viscolu-albastru ea geme cumplit...
Sălbatică fiară, răstriștea-l sfâșie,
Și luna-l privește cu ochi-oțelit...
E-n negura nopții un alb monolit...

Și luna-l privește cu ochi oțelit.

Nămeții de umbră în juru-i s-adună...

Făptura de humă de mult a pierit
Dar fruntea, tot mândră, rămâne în lună
Chiar alba odaie în noapte-a murit...

Făptura de humă de mult a pierit.

E moartă odaia, și mort e poetul...
În zare, lupi groaznici s-aud, răgușit,
Cum latră, cum urlă, cum urcă, cu-ncetul,
Un tremol sinistru de vânt-năbușit...
Iar crivățul țipă... dar el, ce-a greșit?

Un haos, urgia se face cu-ncetul.
Urgia e mare și-n gându-i ș-afară,
Și luna e rece în el, și pe cer...
Și bezna lungește o strașnică gheară,
Și lumile umbrei chiar fruntea i-o cer...

Și luna e rece în el, și pe cer.

Dar scrumul sub vatră, deodată, clipește...
Pe ziduri, aleargă albastre năluci...
O flacără vie pe coș izbucnește,
Se urcă, palpită, trosnește, vorbește...

„Arhanghel de aur, cu tine ce-aduci?“

Și flacăra spune: „Aduc inspirarea...
Ascultă, și cântă, și tânăr refii...
În slava-nvierii îneacă oftarea...
Avut și puternic emir, voi să fii.“
Și flacăra spune: „Aduc inspirarea
Și-n alba odaie aleargă vibrarea.

Răstriștea zăpezii de-afară, dispare...
Deasupră-i e aur, și aur e-n zare,

Și iată-l emirul orașului rar...
Palatele sale sunt albe fantasme,
S-ascund printre frunze cu poame din basme,
Privindu-se-n luciul pârâului clar.

Bagdadul! Bagdadul! și el e emirul...
Prin aer, petale de roze plutesc...
Mătasea-nflorită mărită cu firul
Nuanțe, ce-n umbră, încet, veștejesc...
Havuzele cântă... voci limpezi șoptesc...
Bagdadul! Bagdadul! și el e emirul.

Și el e emirul, și are-n tezaur,
Movile înalte de-argint și de aur,
Și jaruri de pietre cu flăcări de sori;
Hangiare-n tot locul, oțeluri cumplite
În grajduri, cai repezi cu foc în copite,
Și-ochi împrejuru-i ori spuză, ori flori.

Bagdadul! cer galben și roz ce palpită,
Rai de-aripi de vise, și rai de grădini,
Argint de izvoare, și zare-aurită
Bagdadul, poiana de roze și crini
Djamii minarete și cer ce palpită.

Și el e emirul, și toate le are...
E tânăr, e farmec, e trăsnet, e zeu,
Dar zilnic se simte furat de-o visare...
Spre Meka se duce cu gândul mereu,
și-n fața dorinței ce este dispare
Iar el e emirul, și toate le are.

Spre Meka-l răpește credința voința,
Cetatea preasfântă îl cheamă în ea,
Îi cere simțirea, îi cere ființa,
Îi vrea frumusețea tot sufletu-i vrea

Din tălpi până-n creștet îi cere ființa.

Dar Meka e-n zarea de flacări departe
De ea o pustie imensă-l desparte,
Și pradă pustiei câți oameni nu cad?
Pustia e-o mare aprinsă de soare,
Nici cântec de paseri, nici pomi, nici izvoare
Și dulce e viața în rozul Bagdad.

Și dulce e viața în săli de-alabastru,
Sub bolți lucitoare de-argint și de-azur,
În vie lumină tronând ca un astru,
Cu albele forme de silfi împrejur,
În ochi cu lumina din lotusu-albastru.

Dar iată și ziua când robii și-armează...
Cămile gătește, și negri-armăsari,
Convoiul se-nșiră în zori scânteiază,
Pornește cu zgomot, mulțimea-l urmează,
Spre porți năpustită cu mici și cu mari.

Și el ce e-n frunte pe-o albă cămilă,
Jar viu de lumină sub roșu-oranisc,
S-oprește, o clipă, pe verdele pisc,
Privindu-și orașul în roza idilă...

S-oprește, o clipă, pe verdele pisc...
Din ochiul său mare o lacrimă pică,
Pe când, de sub dealuri, al soarelui disc
În gloria-i de-aur încet se ridică...

Și lacrima, clară, lucește, și pică...

Din apa fântânii pe care o știe
În urmă, mai cere, o dată, să bea...
Curmalii-o-nfășoară c-o umbră-albăstrie...

Aceeași e apa spre care venea
Copil, să-și alinte blondețea în ea
Și-ntreagă, fântâna, e tot cum o știe.

E tot cum o știe, dar, searbăd la față,
Sub magica-i umbră, un om se răsfață...
Mai slut e ca iadul, zdrențos, și pocit,
Hoit jalnic de bube, de drum prăfuit,
Viclean la privire, și searbăd la față.

De nume-l întreabă emirul, deodată,
ș-acesta-i răspunde cu vocea ciudată:
La Meka, plecat-am a merge și eu.
La Meka? La Meka?... și vocea ciudată:
La Meka! La Meka! răsună mereu.

Și pleacă drumețul pe-un drum ce cotește...
Pocit, șchiop și searbăd, abia se târește...
Și drumu-ocolește mai mult, tot mai mult,
Dar mica potecă sub pomi șerpuiește,
O tânără umbră de soare-l ferește,
Auzu-i se umple de-un vesel tumult,
Și drumu-ocolește mai mult tot mai mult.

Iar el, el emirul, de-asemenea pleacă
Pustia l-așteaptă în largu-i s-o treacă...
Prin prafu-i se-nșiră cămile și cai,
Se mistuie-n soare Bagdadul, și piere,
Mai șters decât rozul de flori efemere,
Mai stins decât visul pierdutului rai.
În largu-i pustia, să treacă-l așteaptă
E dreaptă tot dreaptă dar zilele curg,
Și foc e în aer, în zori, și-n amurg
Și el naintează, dar zilele curg.

Nici urmă de ierburi, nici pomi, nici izvoare...

Și el naintează sub flăcări de soare...
În ochi o nălucă de sânge în gât
Un chin fără margini de sete-arzătoare...
Nisip, și deasupra, cer roșu ș-atât
Și toți naintează sub flăcări de soare.

Și tot fără margini pustia se-ntinde,
Și tot nu s-arată orașul preasfânt
Nimic n-o sfârșește în zori când s-aprinde,
Și n-o-nviorează suflare de vânt
Lucește, vibrează, și-ntruna se-ntinde.

Abia, ici și colo, găsesc, câteodată,
Verdeața de oază cu dor așteptată...
Săgeată, aleargă cal alb și cal murg,
Cămilele-aleargă săgeată și ele,
La cântecul apei se fac ușurele...
Izvor sau citernă în clipă le scurg
Dar chinul reîncepe, și zilele curg.

Și tot nu s-arată năluca sublimă...
Și apa, în foale, descrește mereu...
Când calul, când omul, s-abate victimă,
Iar mersul se face din greu și mai greu...
Cu trei și cu patru, mor toți plini de zile,
Dragi tineri, cai ageri, și mândre cămile.

Și tot nu s-arată cetatea de vise...
Merindele, zilnic, în trăiști se sfârșesc...
Prădalnice zboruri de paseri, sosesc...
S-aruncă pe leșuri cu ciocuri deschise,
Cămile, cai, oameni, cad, pier, se răresc...
Doar negrele paseri mereu se-nmulțesc
Și tot nu s-arată cetatea din vise.

Cetatea din vise departe e încă,

Și vine și ziua cumplită când el,
Rămas din toți singur, sub cer de oțel,
Pe minte își simte o noapte adâncă...
Când setea, când foamea, grozave la fel,
Pe piept, ori pe pântec, îi pun câte-o stâncă,
Prin aeru-n flăcări, sub cerul de-oțel.

Pierduți sunt toți robii, cu cai, cu cămile...
Sub aeru-n flăcări, zac roșii movile...
Nainte în lături napoi pestetot,
Oribil palpită aceeași culoare...
E-aprins chiar pământul hrănit cu dogoare,
Iar ochii se uită zadarnic, cât pot
Tot roșu de sânge zăresc pestetot
Sub aeru-n flăcări al lungilor zile.

Și foamea se face mai mare mai mare,
Și, zilnic, tot cerul s-aprinde mai tare...
Bat tâmplele... ochii sunt demoni cumpliți...
Cutremur e setea, ș-a foamei simțire
E șarpe, ducându-și a ei zvârcolire
În pântec, în sânge, în nervii-ndârjiți...
Bat tâmplele... ochii sunt demoni cumpliți.
Abia mai pășește cămila ce-l poartă...
Speranța, chiar dânsa, e-n sufletu-i moartă...
Dar iată... părere să fie, sau, ea?...
În zarea de flăcări, în zarea de sânge,
Lucește... Emirul puterea și-o strânge...
Chiar porțile albe le poate vedea...
E Meka! E Meka! ș-aleargă spre ea.

Spre albele ziduri, aleargă aleargă,
Și albele ziduri, lucesc strălucesc,
Dar Meka începe și dânsa să meargă
Cu pasuri ce-n fundul de zări o răpesc,
Și albele ziduri, lucesc, strălucesc!

Ca gândul aleargă spre alba nălucă,
Spre poamele de-aur din visu-i ceresc...
Cămila, cât poate, grăbește să-l ducă...
Dar visu-i, nu este un vis omenesc
Și poamele de-aur lucesc strălucesc
Iar alba cetate rămâne nălucă.
Rămâne nălucă, dar tot o zărește
Cu porți de topaze, cu turnuri de-argint,
Și tot către ele s-ajungă zorește,
Cu toate că știe prea bine că-l mint
Și porți de topaze, și turnuri de-argint.

Rămâne nălucă în zarea pustiei
Regina trufașă, regina magiei,
Frumoasa lui Meka tot visul țintit,
Și vede pe-o iasmă că-i trece sub poartă...
Pe când șovăiește cămila ce-l poartă...
Și-n Meka străbate drumețul pocit,
Plecat șchiop și searbăd pe drumul cotit
Pe când șovăiește cămila ce-l poartă...
Și moare emirul sub jarul pustiei
Și focu-n odaie se stinge și el,
Iar lupii tot urlă pe-ntinsul câmpiei,
Și frigul se face un brici de oțel...
Dar luna cea rece, ș-acea dușmănie
De lupi care urlă, ș-acea sărăcie
Ce-alunecă zilnic spre ultima treaptă,
Sunt toate pustia din calea cea dreaptă,
Ș-acea izolare, ș-acea dezolare,
Sunt Meka cerească, sunt Meka cea mare...

Murit-a emirul sub jarul pustiei.

Mai

Mai! Mai! și aurora cu lacrimi de topaze,
Mai: albele calicii de crini, dulci flori de-amor,
Și vocile de frunze, și raze, și extaze,
Ș-a traiului uitare, un chin de care mor.

Mai: barca ce se duce pe undele tăcute,
Și clarul dimineții, și veseli lopătari,
Și luni ce sparg văzduhul pe-azururi renăscute,
Și bălți de-argint, și trestii, și candizi nenufari.

Ș-oriunde, o natură tot tânără, tot blondă,
Și-n cer, pe car de flăcări, Apollon, crud și blând,
Lucind într-o părere de cursă vagabondă,
Jucându-și caii de-aur și-n inimi săgetând.

Imn la Satan

Satan, fermecător Satan, proteu ce ești ascuns în toate,
În iadul tău primesc să ard, fiindcă altfel nu se poate;
Te-ador, Satan, fiindcă tu ești zâmbet, rază și coloare,
Ești cugetări și ești simțiri, ești aur, vin, cântare, floare,
Ești tot ce e ispititor: plasticități de corpuri goale,
Și zbor spre cer și voluptăți ce sunt titanice răscoale...
O! singur zeu, fiindcă rău iar răul singur este forță
Al tău e-ntregul Univers, plecat sub sabie și torță...

Când ai lipsi, ar fi tăcerea și nemișcarea și robia...
Satan, oh! Iartă-mi neghiobia!

Satan, fermecător Satan,
Nemilostiv, cum e dorința,
și ager, cum e iscusința,
Tot mai activ din an în an;
Semeț cum este biruința...

Satan, dorință de știință,
Satan, dorință de frumos,
Satan, voință și putință,
Pe-altarul tău mă-aduc prinos...
Jos, jos fățărnicia...

Când ai lipsi, ar fi tăcerea și nemișcarea și robia...
În ochi adânci când scânteiezi, pe buze roșii când răsufli,
Averi de-avari le risipești prin simțuri reci furtuni când sufli;
Înnebunești pe prea cuminți, ce stau tâmpiți de-nțelepciune
Și schimbi deodată în focar ce-a fost mai stins ca un tăciune.
Tu, care culci sub sărutări în silnicia ta sublimă
Pe crinul fraged ca să smulgi beția rară printr-o crimă,
Oh!... singur rodnic pestetot, când spargi a cerurilor boltă
Și plumb topit în ea țâșnești a vieții aprigă revoltă,
Satan, oh! iartă-mi neghiobia.

Arhanghel de-aur și de foc,
Ce-nsămânțezi Dumnezeirea,
Urmându-ți vecinic siluirea,
Din timp în timp, din loc în loc,
Și ce-o supui să-ți rabde firea...
Satan, nenvinsă bărbăție,
Adolescent în orice timp,
Urmează-a ta împărăție
Și prăvălește-orice Olimp...

Când ai lipsi, ar fi tăcerea și nemișcarea și robia...
Oh!... Iartă-mi, iartă-mi neghiobia.

Castelul

Castelul în ruine domnește peste vale...
Din turnuri retezate se-mprăștie o jale,
Și stema ce pe-oricine să-nfrunte cuteza,

Mâncată e de vânturi, de soare și de apă,
Iar vremea ce tot curge o șterge și o crapă
Din ea rămas-a numai un leu, un coif, ș-o za.

Sub bolți încenușate păianjenul își țese
Dantela lui subțire din fire lungi și dese;
Căminul zace-n umbră, posac, iar de pereți
Abia se țin ici-colo, din cuie să nu cadă,
Portrete-ncondeiate în timpi de cruciadă,
Ce sparg întunecimea cu ochii lor semeți.

Un biet vătaf de curte, bătrân ca lumea veche,
Povești tulburătoare îți spune la ureche:
El a slujit străbunii baronilor de azi...
El a văzut castelul în vremuri uimitoare:
Născut în alte zile, crescu sub un alt soare:
Vlăstare fără viață au dat din-nalții brazi.

De-ar fi să-l crezi, când luna prin geamuri s-oglindește,
Și flori de-argint și aur pe lespezi răspândește;
Când bate orologiul de douăsprezece ori;
În ultimul răsunet al miezului de noapte,
Pe săli și coridoare aleargă fel de șoapte,
Și curțile răsună de cai rânchezători.

Văzut-a el de-asemeni, în sala de serbare,
Că sub cotlonul vetrei s-aprinde un foc mare;
Apoi văzu și chipuri din cadre coborând
Că-și scutură dantela manșetelor de praful,
Pe care l-a pus timpul, și l-a lăsat vătaful,
Și țintă că se uită în ochii lui pe rând.

Să-și capete iertarea ușor afla puterea,
Căci dușii de pe lume, mai toți, sunt buni ca mierea;
Iar ei, sub policandrul din mijloc, s-așezau,
Turnând năluci de vinuri în cupe vecinic goale,

Pe când, băieți de casă le dau grăbiți ocoale
Cu umbre de bucate din care nu gustau.

Vătaful spune multe, și chiar, băsmiri ciudate!
Că-n nopți scânteietoare de crini îmbălsămate,
Un tânăr, zmeu năprasnic cu ochi ce sorb și mint,
Pustiu adesea lasă pervazul cadrei sale
În timp ce alba zână din apa de pe vale
Sub lună-și stoarce părul în râul de argint.

Castelul are multe povești ce te minună,
Dar castelanul de-astăzi le crede o minciună,
Și când îl văd străbunii în zale îmbrăcați,
Roșesc, din înălțimea portretelor auguste,
De strâmta redingotă cu mânece înguste
A celui care-și zice nepot de cruciați.

Și timpul, care vecinic clădirile le sapă,
Apasă peste turnuri, le pleacă și le crapă,
Întinde pe creneluri, pe ziduri și pe porți,
Din mușchiul de paragini o fină țesătură
În care tot trecutul s-ascunde-n umbră sură,
Precum s-ascunde-n frunze un trist locaș de morți.

Vasul

Vasul e de aur virgin scânteiat cu plăci de nacru,
Încrustat cu pietre scumpe, zvelt, dar trainic ca un bronz;
Și, cuprindă ambrozie sau poșircă de vin acru,
Dea beția dezmățării sau extazul unui bonz,
Vasul e de aur virgin, sculptural, sublim și sacru.

Floare-aproape nereală se înalță hieratic,
O splendoare ca de soare răspândește împrejur,
Magistral și rece vecinic, deși viu ca un jeratic,

Nu e simț sub al său farmec să-i mai poată fi sperjur...
Floare-aproape nereală se înalță hieratic.

Gestul lui e o minune, gura lui, rubin și perle,
Corpul tot, plasticitatea unor zile ce s-au dus,
În gâtleju-i paseri rare se îngână-ncet cu merle,
Ș-orice limbă amuțește, ș-orice suflet e sedus...
Gestul lui e o minune, gura lui, rubin și perle.

Să bei viața-n el e dulce sau să bei sleirea forței...
Dar ascundă sau Tenedos, sau otravă și puroi,
Chio roșu, sau miresme, meargă tot în voia sorții,
Când e vasul de-aur virgin... moralistul e greoi,
Și în fond se bea tot viață chiar când bei balsamul morții.

Corabia

La țărm, corabia oprită
E ninsă de zăpada lunii
Și marea tace odihnită,
De biciuirile furtunii.
Catarg și pânze argintate
Abia ușor sunt legănate...
Magia nopții este sfântă...
Verzuiele unde dormitează.
Novicii râd... Cârmaciul oftează,
Matrozii melancolic cântă.

Orașul întreg scânteiază
Cu felinarele aprinse...
Muzicile vesel vibrează,
Curse priveghează-ntinse.
Novicii în port se coboară,
Spre râs și petrecere zboară;

Răscoala etății-i frământă...
Safire pe ceruri lăcrămează.
Din cap mișcând, cârmaciul oftează,
Matrozii melancolic cântă.

Mănăstirea

I

Mănăstirea-și doarme moartea lângă țărm de Acheron...
Oglindindu-se în undă, stâlpi ș-arcade se confundă,
Pe când clopotu-nviază trăgănat și monoton
Un fior ce din aramă zboară-n lung și-n larg pe undă.

Pretutindeni e-ntuneric, neagră moarte pretutindeni...
Sub uitare, ca-ntr-o vată, zace-al traiului transport;
S-au dus patimile toate, voci de tunet sau de grindini,
Lângă glaucele ape mănăstirea e un port.

II

Dar tăcere: rugăciunea, și un disc în noaptea brună...
Limbi bronzate graiul ritmic îl propagă împrejur,
Tinicheaua de pe turnuri albăstrită e de lună
Ș-a bisericii nălucă își dă brânci în clarobscur.

Tot așa se naște-n mine, sub mister, o frământare...
Oh! simțire, te crezusem întinată pentru veci.
Și afară din Gomora te-azvârliși prin o sforțare
Spre-a-mi repune-argint în suflet și un psalm pe buze reci.

III

Și deci iată că de lapte se fac glaucele ape,
Balta mucedă e toată fermecat mărgăritar,

Iar pe vechiul zid pe care liliacu-atârnă grape,
Licăriri de pietre scumpe licurici zglobii presar.
Iată însă și rogozul că-mprumută-o voce clară
Și-nstrunează profeția unei magici bunătăți,
Ce-n toți timpii și-n tot locul priveghează tutelară
Ca o stea ce strălucește din adânci eternități.

IV

Biată inimă pe care o crezusem pe veci moartă,
Înviere, și în tine, schit de taină, a tocat,
Și sub lacrimă lunară, strop de rouă-n orice soartă,
Flori de-argint albesc în cerul unui trai întunecat...

Iar în vraja răzlețită, scânteiază taina rară
Că-n afar' de clipa vieții sunt sublimele-aurori,
Că din iarna-înghețătoare naște calda primăvară,
Și că giulgiurile morții sunt drapări de-nvingători.

Cântecul ploaiei

Plouă, plouă,
Plouă cât poate să plouă.
Cu ploaia ce cade, m-apasă
Durerea cea veche, cea nouă...
Afară e trist ca și-n casă,
Plouă, plouă.

Plouă, plouă...
Plouă cât poate să plouă...
Zadarnic vor cântece clare
Ca florile umezi de rouă
Cei vecinic scutiți de-ntristare...
Plouă, plouă.

Plouă, plouă...
Plouă cât poate să plouă...
Ființa mea și simțirea
Sufăr și plâng amândouă...
Viața-și urmează-ndârjirea...
Plouă, plouă.

Plouă, plouă,
Plouă cât poate să plouă...
Rapănă-n geamuri ca-n tobe...
Spintecă inima-n două
Cântecul ploaiei de cobe...
Plouă, plouă...

Rimele cântă pe harpă

Rimele cântă pe harpă: ușor un zbor se zvonește
De paseri albe ce freamătă, și dimineața domnește.
Ulmul, salcâmul și plopul se auresc...
Își șoptesc, se iubesc.

Rimele cântă pe harpă: limpede curge izvorul,
Blondă e toată idila, blond e pe vale păstorul...
O! dimineață! O! viață! Sufletul ce se avântă cântă.
Sufletul ce se avântă cântă cu frunză, cu apă,
Și cu parfumul din floare de închisoare se scapă,
Urcă, esență divină deplină, și pur s-absoarbe-n azur.
Dor zadarnic

E umed cimbrul pe colină,
Măceșii par o florărie,
Sorgintea râde cristalină,
Ești tu, ești tu, copilărie!

Din roze ceruri ciocârlia

Zvonește cântece semețe,
Domnește-n toate veselia,
‘Napoi venit-ai, tinerețe!

Dar ce e vis, e o nălucă...
Rămân cu trista mea nevroză,
Cu dorul meu nespus de ducă,
Spre râul blond, spre ziua roză.

Lui Cetalo Pol

Străvezie palpitare de noblețe sufletească,
Scump copil furat de moarte printr-un gest fermecător,
Barca soartei, când te duse peste granița lumească,
A schimbat pe-nvinsul jalnic în măreț învingător.

Liliac cu flori anemici, veștejit în primăvară,
Chipul tău îmi rezâmbește ș-ale vieții tale zori,
De cum Mai reînviază cu blândețea lui solară
În potirele timide ale fragedelor flori.

Ți-a fost crudă întruparea, și ai plâns cât nu se poate,
N-ai știut nici chiar simțirea ce în mine-ai deșteptat,
Însă cel puțin mormântul te-a scăpat acum de toate,
Și-a lui pace te păstrează liniștit și mângâiat.

Lewki

I

De sidef și de-aur roșu sub al cerului azur,
Zvelta insulă apare, și sporește minunată,
Sărutată când de valuri, când de vânturi asaltată
Printre-ocolul spumei albe, crini regali, jur-împrejur.

Peste-al țărmurilor silex palpitează-o-nflăcărare,
Via purpură de sânge a solarei agonii;
Mari flamanzi prin aer zboară spre-ale visului domnii:
Un imperiu de spațiu fără legi și grănițare.

Ancorează, marinare! Iată: noaptea s-a lăsat...
Și tu, stâncă solitară, fii cu brațele deschise:
'Ți sunt frate, căci ca tine sunt și culme și abise,
Și-ți aduc un corp în zdrențe și un suflet sfâșiat.

II

Seară palidă, și-n ceruri, ochi de îngeri plini de raze...
Adierea își ascute fremătările pe stânci,
Se iuțește, se-ntremează, mișcă unda și-i dă brânci
Până ce-n galop o pleacă de-a-n călare pe talaze.
Și, ca orgă colosală, geme tot, se vaită tot...
Izbucnește-o disperare strigătoare către astre,
Ce zâmbesc din pacea naltă a tăriilor albastre,
Unde plânset nu se varsă, nici suspine nu se scot.

Strălucitule Apollo, scut în contra răutății,
Ajutor îmi adu grabnic, răzbunându-mă de trai,
Și din pacea mea răpită, și din stinșii ani de mai,
Cel puțin fă o licoare pentru cupa zeității.

III

A speranței mângâiere mă renfășură treptat...
Simt prea bine, buna zee că e-n zarea depărtată,...
Marea cântă și-nflorește, iar din unda spintecată
E Diana ce-o precedă pe talazul fermecat.

Și vibrează cer și apă... Fire, om și providență,
Sunt din nou iar bunătate, imn din veacul legendar,

Și din trunchiul mort cum naște viața verdelui lăstar,
Din coșciug, închis aproape, iese zbor de biruință.

Oh! și visul meu e tocmai c-ale undei legănări...
Sidefat e cu nuanțe, ghirlandat de roze albe...
Alabastrul frunții sale întrunește crini cu nalbe
Ce-n potire hieratici poartă mistice-mbătări.

IV

Lună! fin e însă tortul de pe fusul tău de aur,
Și divin e sentimentul ce măriți cu valul roz,
Când zefirii cântă-n sistru, ori în flaut de rogoz
Cu magii de filomelă, și cu tremolo de graur.

Toată zarea depărtării e un viu mărgăritar
Sub stelara radiere a zâmbirilor de Sfinge,
Dar, din vreme-n alta, strigă și se vaietă Syringe
În imensa dezolare de pe țărmul solitar.

Căci voind a lui s-o aibă, nimfa blondă, oricât plâns-a,
Fu în trestie schimbată de nesațiul lui Pan,
Și a lui, fără speranță, a rămas din an în an,
Iar surorile, zadarnic, brațe albe-ntind spre dânsa.

V

Sub troiane de ninsoare zace stâncă, zace val...
E-nflorirea fără seamăn de zăpadă selenară,
Ce prin aer se propagă ca un vis de primăvară,
Ce-ar zâmbi din flori de piersic și răsunet de caval.

Coronată cu zambile, cu narcise presărată,
Catifea sau țesătură de brocart muiată-n fir,
Verdea undă ce, ici-colo, e un aur de Ophir,
Se rostogole alene de fiori cutremurată.

Prin văpaia azurie, ca scântei din ochi de bard,
Nuferi candizi, viorele, flori albastre de cicoare,
Fulgerări de luciole, giuvaiere mișcătoare,
Joacă-n raza luminoasă a electricului fard.

VI

Și chiar sufletul meu este rază, cântec și magie!
Și colorile din juru-mi, nimb al cerului divin,
Le beau sacra voluptate, ce mă-mbată ca un vin,
Iar întreaga mea făptură e întreagă armonie.
Vai de răi! fără-ncetare de-al lor aur torturați,
Chinuiți de conștiință, îngrijați fără-ncetare,
Pentru ei, natura, vecinic, farmec n-are, voce n-are,
Și sub stele sau sub soare trec ca morții de-nghețați.

Rară gemă, blondă Lewki, stâncă unde, niciodată,
Nu s-a pus cămin statornic, ci cămin întâmplător,
Scânteiază tot mai dulce, și aruncă pe-al meu dor
Un reflex din nalta pace de sub bolta-ți înstelată.

Năluca unei nopți

Nori deși și zi apusă...
Alai
De cai
Tăcuți,
Dar iuți,
Cazaci
Dibaci,
Pe căi,
În văi
Adânci
Dispar,

Și iar
Apar
Pe stânci.
Cetatea doarme dusă...
Șireți
Băieți
La porți
Ca morți
Sosesc...
S-opresc,
Cuprind,
Dormind,
Pe turci,
Supun,
Foc pun
Răpun
Prin furci.
Tot cerul vâlvorează.
Crini blânzi,
Plăpânzi,
Și prăzi
De lăzi;
Apoi
Convoi
De feți
Isteți
Dau zor...
În zări,
Strigări,
Oftări,
Scad, mor,
Iar noaptea-naintează.

O umbră de dincolo de Styx

Efebul cu ochi palizi, flori mistice de-o clipă,
Năluca argintie din bruma unui vis,
A fost în scurta-i viață o muzică ce-n pripă,
Plângând pe-un flaut magic, se duse în abis.

Luntrașul cu chip palid i-a stat sinistru-n cale,
Lăsându-mă pe țărmuri să plâng rătăcitor,
Și mult timp mângâiere n-a fost pentru-a mea jale,
Dar traiul e un balsam, și omul, uitător.

Și totuși, floarea clipei, chiar astăzi câteodată,
Efebul din Novara cu ochii de mister,
Reurcă din adâncuri, lumină sidefată,
Ca luna oglindită de mare și de cer.

La țărm îl readuce luntrașul fără milă...
Îl smulg ca printr-un farmec de-al morții adăpost,
Tot nalt, tot zvelt, tot tânăr plăpând ca o zambilă
Și-n repedea lui umbră mă văd precum am fost.

Oh! suflet orb

Oh! suflet orb m-absorbi întruna
Și nu mă vezi, nici nu m-auzi,
Rămâi, cu ochii morți și cruzi,
Și reci, mai reci de cum e luna.
Veghez asupră-ți totdeauna...
Visez, vibrez și nu m-auzi,
Rămâi cu ochii morți și cruzi,
Și sunt arcuș, și nu ești struna.

Și reci, mai reci de cum e luna
Sunt ochii tăi și morți și cruzi,
Și nu mă vezi, nici nu m-auzi,
Și sunt arcuș, și nu ești struna.

Iar suflet orb m-absorbi întruna,
Te simt, te-aud, și nu m-auzi,
Și ochii tăi sunt stinși și cruzi,
Și reci, mai reci de cum e luna.

Perihelie

Nu, de lume nici o vorbă și de glorie nici una:
Scumpi prieteni, luptătorul de-altădată nu mai sunt;
Eu privesc tot înainte, voi în urmă totdeauna,
Eu mă duc cu ochii-n ceruri, voi cu ochii în pământ,
Nu: de lume nici o vorbă și de glorie nici una.

Clar azur și soare de-aur este inima mea toată,
Și pe când rămâne corpul sub destinul cunoscut,
Peste sufletu-n urcare este greu ca să mai poată
Să apese-amărăciunea din prezent sau din trecut,
Clar azur și soare de-aur este inima mea toată.
Oh! lăsați pe-oricare suflet în a lui perihelie,
Fericiți-l când pământul pentru dânsul a murit,
Prosternați-vă când aripi, mai presus de vijelie
Îl răpesc în adâncimea unui vis nețărmurit,
Oh! lăsați pe-oricare suflet în a lui perihelie.

POEMA RONDELURILOR (1927)

RONDELURILE PRIBEGE

Rondelul lucrurilor

Oh! lucrurile cum vorbesc,
Și-n pace nu vor să te lase:
Bronz, catifea, lemn sau mătase,
Prind grai aproape omenesc.

Tu le crezi moarte, și trăiesc
Împrăștiate-n orice case,
Oh! lucrurile cum vorbesc,
Și-n pace nu vor să te lase.

Și câte nu-ți mai povestesc
În pustnicia lor retrase:
Cu tot ce sufletu-ți uitase
Te-mbie sau te chinuiesc.
Oh! lucrurile cum vorbesc.

Rondelul orașului mic

Orașul mic te fură-ncet
Cu ale lui tăcute strade,
Cu oameni proști, dar cumsecade,
Ce nici nu știu că sunt poet.

Cu centrul intim și cochet,
Și fără case cu arcade;
Orașul mic te fură-ncet
Cu ale lui tăcute strade.

Prin umbra parcului discret,
Nu se strecoară mascarade
Și nu s-aud în el tirade
Despre-al politicii secret.
Orașul mic te fură-ncet.

Rondelul de aur

Căldură de aur topit,
Și pulbere de-aur pe grâne,
Ciobani și oi de-aur la stâne,
Și aur pe flori risipit.

În toți, și în tot, potopit,
El bate din aripi păgâne.
Căldură de aur topit,
Și pulbere de-aur pe grâne.

De-al soarelui jar cotropit,
Pământul, sub vrajă, rămâne,
Și orice femei se fac zâne,
Cu suflet din flacări răpit
Căldură de aur topit.

Rondelul lunii

Deși pe cer e-aceeași lună
Dar unde e cea de-altădată?
Minciuna vieții ce mă-mbată
E azi o altfel de minciună.

Ca și atunci, duios răsună
Cavale-n noaptea înstelată,
Și-n cer zâmbește-aceeași lună
Dar unde e cea de-altădată?

A ei lumină argintată
Cu roze albe mă-ncunună,
Și cântă tot pe vechea strună,
Dar pentru mine e schimbată,
Deși pe cer e-aceeași lună.

Rondelul crinilor

În crini e beția cea rară:
Sunt albi, delicați, subțiratici,
Potirele lor au fanatici
Argint din a soarelui pară.

Deși, când atinși sunt de vară,
Mor pâlcuri, sau mor singuratici,
În crini e beția cea rară:
Sunt albi, delicați, subțiratici.
În moartele vremi, mă-mbătară,
Când fragezi, și primăvăratici,
În ei mă sorbiră, extatici,
Și pe aripi de rai mă purtară
În crini e beția cea rară.

Rondelul țiganilor

Țiganii merg fără-ncetare
Nu știu nici ei când au pornit,
Dar se tot duc necontenit,
Împinși de-o vecinică chemare.

Cu galbeni ochi pierduți în zare,
De când se știu, s-au pomenit
Țiganii merg fără-ncetare:
Nu știu nici ei când au pornit.

Mereu țigani, cu mic, cu mare,
Au tot născut ș-au tot murit
Și tot spre visul nemplinit,
Răpiți de-aceeași aiurare,

Ţiganii merg fără-ncetare.

Rondelul cercetașilor

Mai mari, mai mici, trec cercetașii,
Un prinț din suflet i-a desprins,
Pe toți în ochi cu foc nestins,
La tot spre-a fi cu el părtașii.

Ca mâine ei vor fi ostașii
Sub steagul țării neînvins,
Cu mici, cu mari, trec cercetașii
Un prinț din suflet i-a desprins.

Oricât le suntem naintașii,
De focul sfânt ce l-am aprins,
Ne este sufletul cuprins,
Ș-ai noii țări vedem fruntașii
Când mari, sau mici, trec cercetașii.

Rondelul plecării

Am să mă călătoresc
Sunt furat ca de ispite,
S-o voiesc, să n-o voiesc,
Spre ținuturi negândite.

Vara este pe sfârșite.
Flori în suflet veștejesc.
Am să mă călătoresc.
Sunt furat ca de ispite.

Luminișuri strălucite
Viața mea o cuceresc,

Aripi tainice îmi cresc,
Aripi zilnic mai grăbite.
Am să mă călătoresc.

Rondelul orașului din Indii

Spart a fost orașul mare
De a vremii vitregie:
Peste moarta gălăgie
Cresc copacii până-n zare.

S-a uitat ce-a fost urgie,
Ce-a fost fală și-nălțare:
Spart a fost orașul mare
De a vremii vitregie.

Într-a soarelui magie
Strălucesc porfiruri rare,
Urme șterse tot mai tare
Din străvechea energie...
Spart a fost orașul mare.

Rondelul morii

Șoptiri și cântece vrăjite
O-mpăciuire torc sub plute,
Ca flaute și alăute
La scocul morii părăsite.

Amărăciunile trăite
În stinse zări rămân pierdute.
Șoptiri și cântece vrăjite
O-mpăciuire torc sub plute.
Mucigăirile-nverzite

Îmbracă jgheaburile mute
Cu florile lor nentrecute,
Iar peste apele-adormite,
Șoptiri și cântece vrăjite.

Rondelul contemporanilor

Acești contemporani ai mei
Fac nencetat același sport:
De treizeci de-ani îmi tot zic mort
Tot mai pizmași și mai mișei.

Strigoi, adesea-mi zic tot ei
Bătrân, în ultimul resort:
Acești contemporani ai mei
Fac nencetat același sport.

Deși par lei și paralei,
N-au cu talentul vreun raport,
Și n-au nici sfinți, nici dumnezei,
Trântiți în viață de-un avort...
Dar sunt contemporanii mei.

Rondelul meu

Când am fost ură am fost mare,
Dar, astăzi, cu desăvârșire
Sunt mare, căci mă simt iubire,
Sunt mare, căci mă simt uitare.
Ești mare când n-ai îndurare,
Dar te ridici mai sus de fire
Când ți-este inima iubire,
Când ți-este sufletul iertare.

Știu: toate sunt o-ndurerare,
Prin viață trecem în neștire,
Dar mângâierea e-n iubire,
De-ar fi restriștea cât de mare,
și înălțarea e-n iertare.

Rondelurile celor patru vânturi
Rondelul cupei de Murano
Nu e de aur: e de raze.
O-ntind grifonii ce-o susțin.
E dătătoare de extaze,
Cu ea-n onoarea ta închin.

În scânteierea-i de topaze
Cuprinde-al nemuririi vin.
Nu e de aur: e de raze.
O-ntind grifonii ce-o susțin.

E arta pură, fără fraze,
E cerul tot de soare plin.
Talaze largi, după talaze,
E sufletescu-avânt deplin,
Nu e de aur: e de raze.

Rondelul privighetoarei

Privighetoarea-nvietoare
A-ntremătorilor fiori,
Deșteaptă prin caișii-n floare
Ale zefirilor viori.

E ca-ntr-o albă sărbătoare
Printre-ale pomilor ninsori
Privighetoarea-nvietoare

A-ntremătorilor fiori.

Și printre tihna lucitoare
Ce-și varsă luna din comori,
De viață e redătătoare
Pentru-orice searbezi muritori,
Privighetoarea-nvietoare.

Rondelul trecutului

Iată Pometeștii, iată Adâncata,
Scurtul pod de bârne este retrecut.
Renviază mama, îmi zâmbește tata...
Vreme câtă curs-a parcă n-a trecut.

Jar și vâlvorare soarele urcat-a.
Arde grâu-n flăcări pân' la brâu crescut.
Iată Pometeștii, iată Adâncata,
Scurtul pod de bârne este retrecut.
Iarba pe tot șesul de cosit e gata.
Apele-și deșiră graiul nentrecut.
Pentru viața de-astăzi mi-a sosit răsplata:
Copilandrul vesel din nou m-am făcut...
Iată Pometeștii, iată Adâncata.

Rondelul oglindei

Din al oglindei luciu rece
De apă-adâncă, se desface
O liniște de dulce pace,
Ce-ntregul suflet mi-l petrece.

Obida vrând să mă înece,
Zadarnic firea și-o preface.

Din al oglindei luciu rece
Uitarea numai se desface.

Chiar dorul vieții-n mine tace
Izvor ce gata e să sece;
Și pe-al meu chip, ce-n umbră zace,
Un fel de vis de opium trece
Din al oglindei luciu rece.

Rondelul domniței

Ieșind din balta Craiovița,
Unde-a fost crai Craiovisin,
Văpaie, vezi plutind domnița
Mai argintată ca un crin.
Sub lună-i tremură cosița,
În suflet poartă ca un chin,
Plutind pe balta Craiovița,
Unde-a fost crai, Craiovisin.

Își duse viața-ntr-un suspin,
Nedându-și nimănui gurița,
Dar a rămas mironosița
Din veacul cel detot creștin,
Plutind pe balta Craiovița.

Rondelul orașului de altădată

Era orașul de-altădată
Sub plopi de-argint, muiați în soare,
O verde oază fermecată
Cu repezi ape cântătoare.

Pe-oricare străzi cântau izvoare,

Și sărutat de flori ce-mbată,
Trăia orașul de-altădată
Sub plopi de-argint, muiați în soare.

Prostimea chiar era bogată.
Prin curți aveau, mai toți, cuptoare.
În beciuri se țeseau covoare,
Ș-o viață-n veci îmbelșugată
Trăia orașul de-altădată.

Omnia vulnerant, ultima necat

Pe rând orice ore rănesc,
Iar ultima vecinic omoară...
Tot sufletul mi-este-o vioară
Ce plânge duios că trăiesc.

Și nici nu mai cerc să zâmbesc
Când viața s-arată ușoară.
Pe rând orice ore rănesc,
Iar ultima vecinic omoară.

Oricâtă cerească comoară
Ar fi într-un lut omenesc,
Zvârlit de pe clipa ce zboară
Recade în iadul obștesc;
Pe rând orice ore rănesc.

Rondelul ajungerii la cer

În cer s-ajunge dintr-un salt,
Sau nu s-ajunge-n veci de veci...
Te-aruncă-n el un cântec-nalt,
În care-al vieții plâns îneci.

Spărgând fluidicul său smalt,
Ca o săgeată de-aur treci.
În cer s-ajunge dintr-un salt,
Sau nu s-ajunge-n veci de veci.
I se mai dă-n sfârșit asalt
Sub jar de patimi când te pleci,
În al tău suflet când n-ai alt
Decât fiorii dulci și reci...
În cer s-ajunge dintr-un salt.

Rondelul ctitorilor

În zugrăveala-nvechită,
El, searbăd; ea, cu ruje-aprinse,
Biserica de ei clădită
O țin cu degete întinse.

Nălucі din vechiul timp desprinse,
Știu viața lor că e sfârșită
În zugrăveala învechită,
El, searbăd; ea, cu ruje-aprinse.

Și nu-și blesteamă-a lor ursită...
Dar orice candeli când văd stinse,
Și sfânta slujbă părăsită,
Ei plâng cu lacrimi neînvinse
În zugrăveala învechită.

Rondelul coroanelor nepieritoare

Coroane-n veci nepieritoare
Dintre frunzișurile mari
Ale bătrânilor stejari:

Mi-așterne umbra sub picioare.

Ducându-mi pașii solitari,
Pe sub pădurea cântătoare,
Coroane-n veci nepieritoare
Simt în frunzișurile mari.

Aleea e-n apus de soare.
Se urcă flacări tot mai tari,
Și se răsfrâng, scânteietoare,
Printre copacii seculari,
Coroane-n veci nepieritoare.

Rondelurile rozelor
Rondelul rozelor ce mor
E vremea rozelor ce mor,
Mor în grădini, și mor și-n mine
Ș-au fost atât de viață pline,
Și azi se sting așa ușor.

În tot, se simte un fior.
O jale e în orișicine.
E vremea rozelor ce mor
Mor în grădini, și mor și-n mine.

Pe sub amurgu-ntristător,
Curg vălmășaguri de suspine,
Și-n marea noapte care vine
Duioase-și pleacă fruntea lor...
E vremea rozelor ce mor.

Rondelul lui Saadi

Drapate-n purpură regească.
Sau înfoiate-n rochi de-argint,

Saadi-n frunzosul labirint
Făcut-a roze să-nflorească.

De-atunci nu pot să veștejească,
Și viața noastră o tot mint,
Drapate-n purpură regească,
Sau înfoiate-n rochi de-argint.

Natura lor nu și-o dezmint...
Știu tot așa să amăgească,
S-adoarmă, și să liniștească,
Și să ne spună că nu mint,
Drapate-n purpură regească.

Rondelul rozelor din Cișmegìu

De flăcări, de aur, pembè, argintate,
Nebună orgie de roze oriunde,
De bolți agățate, pe ziduri urcate,
Și printre frunzișuri de pomi ce le-ascunde.

Pe ritmuri persane în strofe-așezate,
Melodic, coloarea, coloarei răspunde...
De flăcări, de aur, pembè, argintate,
Nebună orgie de roze oriunde.

Un neamț a fost magul grădinii uitate.
Răpit fu de visul cu tainice unde,
Și dându-le viață ce-n suflet pătrunde,
Lăsatu-le-a-n urmă, în roze-nchegate,
De flăcări, de aur, pembè, argintate.

Rondelul marilor roze

Mari roze bogate și grele
Abia mai pot capul să-și țină
De luxul ce poartă pe ele,
Scăldate-n albastra lumină.

Miresme plutesc prin grădină,
Iar roua deșiră mărgele
Pe roze bogate și grele,
Ce-abia mai pot capul să-și țină.

Avântul simțirilor mele
Mă duce-ntr-o sferă senină
De ceața lumeștilor rele,
În care, pe frunte-mi se-nclină
Mari roze bogate și grele.

Rondelul beat de roze

De roze e beată grădina
Cu tot ce se află-mprejur:
E beat și cerescul azur,
Și zâzâie, beată, albina.
Se clatină parcă lumina,
Un tunet e simplu murmur.
De roze e beată grădina
Cu tot ce se află-mprejur.

Dar iată... A mea nu e vina...
Chiar eu, în gentil trubadur,
Visând, lângă-al apei susur,
Mă schimb, așteptându-mi regina...
De roze e beată grădina.

Rondelul cascadelor de roze

Urcând pe pomi, zâmbind pe casă,
Se surpă rozele grămadă,
Sau întocmesc câte-o cascadă
Pe vreo alee mai retrasă.

Parfumul lor purtat în stradă,
Întinde-a lui subțire plasă...
Urcând pe pomi, zâmbind pe casă,
Se surpă rozele grămadă.

De-oricâte stavili nu le pasă:
Sunt un torent, sunt o cascadă,
Ce-n voia soarelui se lasă,
Dar ce, de cum sfârșesc să cadă,
Reurcă-n pomi, zâmbesc pe casă.

Rondelul privighetoarei între roze

A nopții sublimă măiastră
E-ascunsă-ntre roze, și cântă,
Grădina ce-mi stă sub fereastră
În raze de-argint se-nveșmântă.

O vrajă și albă ș-albastră
Din ceruri, spre lume s-avântă.
A nopții sublimă măiastră
E-ascunsă-ntre roze, și cântă.

Chiar roza ce moare în glastră,
De legile firii înfrântă,
Tresare, în pacea sihastră,
La glasul, cu care-o-nmormântă
A nopții sublimă măiastră.

Rondelul rozelor de august

Mai sunt încă roze mai sunt,
Și tot parfumate și ele
Așa cum au fost și acele
Când ceru-l credeam pe pământ.

Pe-atunci eram falnic avânt...
Priveam, dintre oameni, spre stele;
Mai sunt încă roze mai sunt,
Și tot parfumate și ele.

Zadarnic al vieții cuvânt
A stins bucuriile mele,
Mereu când zâmbesc uit, și cânt,
În ciuda cercărilor grele,
Mai sunt încă roze, mai sunt.

Rondelul rozei ce înflorește

O roză-nflorește, suavă...
Ca nor risipit e necazul.
Puternic mă poartă extazul
Spre-o naltă și tainică slavă.

Nu-mi pasă de-a vieții otravă,
De chinul ce-și urcă talazul:
O roză-nflorește, suavă;
Ca nor risipit e necazul.

Stăpân sunt de-acum pe răgazul,
Să-mi fac din ursită o sclavă,
Și nu mai e viața grozavă,
Deși mi-a brăzdat tot obrazul:

O roză-nflorește, suavă.

Rondelul lui Saadi ieșind dintre roze

Saadi, dintre roze ieșind,
Uită să-și blesteme amanul...
Sădise pe veci Gulistanul
Și sufletu-și dete zâmbind.
Aflai ca și el talismanul
Tot raiul să pot să-l cuprind.
Saadi, dintre roze ieșind,
Uită să-și blesteme amanul.

Turbat-a în voie dușmanul.
El cupa de fiere golind
S-a dus în amurg șovăind,
Ș-a fost mai slăvit ca sultanul
Saadi, dintre roze ieșind.

RONDELURILE ROZELOR DE AZI ȘI DE IERI

Rondelul rozelor de azi și de ieri

Umbrit de rozele ce-au fost,
Visând sub rozele de-acum,
Aș vrea obștescul adăpost
Să-mi fie la un colț de drum.

Știu al vieții mele rost
Simțirea din al lor parfum,
Umbrit de rozele ce-au fost,
Visând sub rozele de-acum.

Oricui va spune pe de rost

Că nu-mi vrui soarta nicidecum
Născut în ceasul cel mai prost;...
Dar am trăit, nu prea știu cum,
Umbrit de rozele ce-au fost.

Rondelul nopții argintate

În noaptea de lună-argintată,
Pe pleoape când somnul se lasă,
În vis îmi clădesc câte-o casă
Ce toată e-n roze-mbrăcată.

De zgomot și oameni retrasă,
Locaș ca din basme s-arată,
În noaptea de lună-argintată,
Pe pleoape când somnul se lasă.

Vreo sarcină-asupra-i n-apasă:
De-ai mei creditori e-apărată,
Parfumul de roze ce-mbată
Extazul în suflet îmi lasă
În noaptea de lună-argintată.

RONDELURILE SENEI

Rondelul înecaților

Pe sub poduri, Sena toată
Este moarul tristei seri;
Ies în față-i și înoată
Înecații cei de ieri.

Nici plăceri și nici dureri
Să-i mai miște n-o să poată.

Pe sub poduri, Sena toată
Este moarul tristei seri.
Sunt aleșii cei din gloată...
Veștejite primăveri
De-a necazurilor zloată,
Și le cântă mângâieri,
Pe sub poduri, Sena toată.

Rondelul florilor de lună

Flori de lună ce s-agață
Schimbă apa în brocart;
Printre frunze prinde viață
Câte-un cântec de Mozart.

Spre Saint-Cloud, ce doarme-n față,
Val de val se duce spart;
Flori de lună ce s-agață
Schimbă apa în brocart.

Peste-a Senei verde față
Dulci și lungi fiori se-mpart,
Și de țărmi ce se răsfață,
Când corăbii se despart,
Flori de lună se agață.

Rondelul Parisului iad

Printre valuri care plâng,
Și sub bolți întunecate,
Șiruri de-astre încețate
Felinare se răsfrâng.
Pe tot țărmul drept și stâng,
Iad, urlând de răutate,

Pe când valuri care plâng
Curg sub bolți întunecate.

Chiar din zări mai depărtate,
Deznădejdi, ce nu se-nfrâng,
În grozav vârtej se strâng
Zbuciumând tot mai turbate,
Printre valuri care plâng.

Rondelul dezastrului mondial

Nori se bat la orizon.
Tot apusul sângerează.
Urlă groaznic un ciclon,
Sena din adânc oftează.

Bubuiri ce nu-ncetează
Sunt un tunet unison.
Nori se bat la orizon.
Tot apusul sângerează.

State noi se-nființează,
Prăbușit e câte-un tron...
Moartea-și plimbă monoton
Coasa ei ce vieți retează.
Nori se bat la orizon.

Rondelul uriașului

Monstruos se-ntinde-orașul.
Viciul joacă-n el pe brânci.
Are case, lanț de stânci.
Dracii-n toate și-au locașul.

Rânjitor pândește-apașul,
Floarea mlaștinii adânci,
Monstruos se-ntinde-orașul.
Viciul joacă-n el pe brânci.

De cum n-ai ce să mănânci,
Face-ndată pe trufașul,
Și-n mocirlă dându-ți brânci,
El rămâne uriașul.
Monstruos se-ntinde-orașul.

Rondelul ticăloșilor

Istovite târâturi
Trec aproape-n pielea goală.
Poartă negre-adâncituri
Pe sub ochii lor de smoală.

Pe neghiobi îi bagă-n boală,
Schimbă-n robi pe cască-guri.
Istovite târâturi
Trec aproape-n pielea goală.

La Montmartre e răscoală
Când, din craci făcând figuri,
Cu murdare strâmbături

Dau pe față ce-au sub poală,
Istovite târâturi.

Rondelul înălțimilor

În mansarda lui mereu
Sărăcia e stăpână.
Geniu-și reazemă pe-o mână
Fruntea lui de tânăr zeu.

Zilnic soarta și-o amână,
Zilnic duce-al vieții greu.
În mansarda lui mereu
Sărăcia e stăpână.

Dar prea mult nu este până
Va urca în empireu...
Se și crede-n Eliseu,
Și el stă de-o săptămână
În mansarda lui mereu.

Rondelul Franței burgheze

Unde este marea Franță?
Ce văd ochii, te sfâșie.
Oh! neroada burghezie,
Și trufașa ignoranță.
Cerul este de leșie.
Un lințol pentru speranță,

Unde este marea Franță?
Ce văd ochii, te sfâșie.

Între minte și prostie
S-a scurtat orice distanță.
Vrut-au toți egali să fie,
Și sunt toți, cu siguranță.
Unde este marea Franță?

Rondelul duminicilor de la Bellevue

La Bellevue e val de lume.
Flori de zarzăr. Cer de mai.
Sărbătoare. Râs și glume.
Soare vesel. Colț de rai.

Sena curge numai spume.
E-nflorită ca un plai,
La Bellevue e val de lume.
Flori de zarzăr. Cer de mai.

Dragoști, muzici și parfume
Sunt al zilei dulce grai,
Dar în fundul bietei hume
Tot e groaznic orice trai.
La Bellevue e val de lume.

Rondelul sfârșitului

Omenirea e ca moartă.
Vii sunt numai flori și plante.
Ea-și deschise neagra poartă
Ce clădită-a fost de Dante.

Stema ei de diamante
Nimicită-a fost de soartă.
Omenirea e ca moartă.
Vii sunt numai flori și plante.

Spre-ale visului ghirlante
Nici-o aripă n-o poartă;
Obosit e chiar Atlante,
De povara ce tot poartă.
Omenirea e ca moartă.

RONDELURILE DE PORȚELAN

Rondelul lui Tsing-Ly-Tsi

Tsing-Ly-Tsi stă-n prispa de-aur,
Cu ochi mici ca de ghierlan,
Sub de-argint frunzos tezaur,
Casa e de porțelan.

Lângă ea, pe-același plan,
Pomi albaștri, zbor de graur;
Tsing-Ly-Tsi stă-n prispa de-aur,
Cu ochi mici ca de ghierlan.
Spre-a-și croi al vieții plan,
Asudat-a ca un faur;

Un măreț de smalt balaur
Poartă prins l-al său colan.
Tsing-Ly-Tsi stă-n prispa de-aur.

Rondelul podului de onix

Pod de onix se-ncovoaie,
Arcuind o boltă naltă;
Cade foaie după foaie
Peste-azurul de pe baltă.

Dinspre-apusul ce tresaltă
Sângeroase curg șiroaie;
Pod de onix se-ncovoaie
Arcuind o boltă naltă.

Mandarini, stând laolaltă,
Spun că semne sunt de ploaie;
Iar o luntre, cam greoaie,
Printre ape se tot saltă,
Pe sub pod ce se-ncovoaie.

Rondelul pagodei

De mari fluturi sărutată,
Pe-o movilă artificială,
E pagoda argintată
De zâmbirea matinală.

Umbra pomilor, mișcată,
O dezbracă, virginală,
De mari fluturi sărutată
Pe-o movilă artificială.

Picurând, diamantată,
Porțelanul roz i-l spală
Roua tainic deșirată
Pe fațada sculpturală,
De mari fluturi sărutată.

Rondelul apei din ograda japonezului

Apei lui de prin ogradă,
Prea domol curgând la vale,
Bolovani, dintr-o grămadă,
Japonezu-i pune-n cale.

Spumegată, vrea să vadă,
Împrejurul casei sale,
Apa lui, ce prin ogradă
Prea domol o ia la vale.

Și schimbând-o-ntr-o cascadă
De consoane și vocale,
Uită-a vieții grea corvadă,
Dând răsunet de cristale,
Apei lui de prin ogradă.

Rondelul muzmeiei

În jinrikișă ușurică
Muzmeia mică e purtată.
Frumoasă ca o păpușică,
În kimono e îmbrăcată.

Pe când zăduful de-aur pică,
Spre ceainăria depărtată,
În jinrikișă ușurică
Muzmeia mică e purtată.

De-al soartei greu a fost cruțată.
Simțiri, nici gânduri n-o ridică.
Atât e: o păpușă mică,
De tineri nostimi așteptată,
În jinrikișa ușurică.

Rondelul opiumului

Fumându-și opiumul uitării
Pe rogojini din pai de-orez,
Fo-hi, spre piscul aiurării,
E dus de visul lui chinez.

Scăpat de chinul zbuciumării,
Senin ca după-un meterez,
Fumează opiumul uitării
Pe rogojini din pai de-orez.
Iar când sosește-al nopții miez
Ce-l urcă-n slava îmbătării,

Deplin se dă halucinării
Ce-atunci e singurul său crez,
Fumându-și opiumul uitării.

Rondelul Mării Japoneze

Smaraldul mării răpitoare
E jocul vecinic de colori
În verdea flacără de soare
De lângă țărmii ninși de flori.

Liliachii, se duc izvoare
Sub pomi, plăpânzi ca niște zori,
Smaraldul mării răpitoare
E jocul vecinic de colori.

Copii, de griji neștiutori,
Sunt japonezii-ntre popoare,
Ș-orice dureri le sunt ușoare.
Căci poartă-n suflet, zâmbitori,
Smaraldul mării răpitoare.

Rondelul crizantemei

O crizantemă în mișcare
E-mpărăteasa strălucită
Printre roșatica-nserare
Peste grădină răspândită.
Minune-abia închipuită,

Și mai mult mică decât mare,
O crizantemă în mișcare
E-mpărăteasa strălucită.

Îi este fața zugrăvită
Spre-a fi aceeași arătare
De tinerețe neclintită,
Ș-a fi crezută de oricare
O crizantemă în mișcare.

Rondelul Ioshiwarei

Prin vitrine așezate,
În cartierul Ioshiwara,
Vezi păpuși nenumărate
Cât de lungă este vara.

Sunt aproape-asemănate;
În obraji le arde para
Prin vitrine așezate.
În cartierul Ioshiwara.

Cam la fel sunt vestmântate...
Poate grea le-ar fi povara,
Dar fiind prea zorzonate
Nu le tulbură ocara,
Prin vitrine așezate.

Rondelul chinezilor din Paris

Ei nu vorbeau, ci ciripeau,
Căzuți din lună în Paris,
Și cum naintea mea mergeau,
Păreau ieșiți ca dintr-un vis.

Să-i vadă mulți se întorceau:
Aveau un chip de nedescris...
Ei nu vorbeau, ci ciripeau,
Căzuți din lună în Paris.

Din țară singuri s-au proscris...
Însă de câte ori priveau
Albastrul hainelor deschis,
De ea aminte-și aduceau,
Și nu vorbeau, ci ciripeau.

Epigraf final

De-aș fi ori încă nu pe ducă,
Mă simt la fel cu orișicine:
Clipire-nchisă-ntre suspine,
Și-ntre năluci ce pier nălucă.

DIN PERIODICE

Geniurilor

Buffon laisse gronder l'envie,

C’est l’hommage de sa terreur.
Que peut sur l’éclat de ta vie
Son obscure et lâche fureur!...
(LEBRUN)

Invidia neagră în van se tot luptă
C-o inimă vilă, perfidă, conruptă.
Să sfarme aceea ce voi ați creat,
Căci Iadul la ceruri s-atingă nu poate
Și-n sumbru-ntuneric Satana să-noate
Mereu e forțat!

În van contra voastră pigmeii cutează
Să-și verse veninul de care turbează,
Pigmeii ce-n lume nici urmă nu las’!...
Ei vor ca să zboare cu aripi de ceară
Și lesne le-nmoaie lumina solară
Spre soare-nainte de-a face un pas!

Audacie mare pe dânșii-i domnește
Când micul lor suflet amar vă hulește!...
Triumful lor însă e-n veci momentan!
Byron n-a fost oare, chiar el, a lor pradă?
Și-ndată pigmeii putură să vadă
Că luptă în van!
O! Geniuri! vouă această cântare
Închin, căci voi singuri fuserăți în stare
Invidia oarbă a nesocoti,
Urmând înainte pe calea frumoasă
Atâta de dulce ș-atât de spinoasă
Ce-atâția cutează a disprețui!

Și ție, junime, în care străluce
Scânteia cea sacră cu flacăra-i dulce,
Debilele-mi versuri și ție dedic;
Mergi dar înainte și nu privi-n urmă

Mulțimea de oameni compacți într-o turmă
Cu sufletul mic!

Derâdă! derâdă! ființele brute
Și geniul vostru ș-a voastră virtute!...
Voi mergeți-nainte!... Lăsați-i pe ei!
Desfrâul le roade și viață, și minte...
Tartarul cel negru le este părinte!
La formă sunt oameni, la suflet, pigmei.

Nălucirea

Când noaptea vine placidă, lină,
Când alba lună suie pe cer,
Când vântu-n frunze duios suspină,
Când dulci arome plană-n eter,
Ades mi-apare fața-i blondină,
Plină de farmec și de mister.
Să fie feea rimelor grele?
Sau e-al meu angel privighetor?
Sau este roua zilelor mele,
Chipul Speranței consolator?...
Când mi s-arată, uit orice rele,
Uit orice rele și orice dor!

Fața-mi pălită o reanimă,
Fără de voie-mi încep să cânt,
Și poezia vine, sublimă,
Să mă-nvelească cu-al său vesmânt!...
Să mă oprească nu este rima
Dintr-acest sacru, tainic avânt.

Viața ce este grea pentru mine
Mi se-nveselește cum mi-a zâmbit,
Și împletindu-mi ore senine,
Piere spre ziuă chipu-i dorit!
Piere... cu noaptea, însă revine,
Ca să mă facă iar fericit!

Ea este feea rimelor grele,
E ș-al meu angel privighetor,
Este și roua zilelor mele;
E-o nălucire dulce d-amor!
Cum mi s-arată, uit orice rele,
Uit orice rele ș-orice dor!

Fecioare albe și virginale,
Ochii sunt două raze d-azur,
Și tot de roză buzele sale,
Cu zâmbet tânăr și pur!
Formele-i nu pot s-aibă rivale
Într-al lor palid și vag contur!

Talia-i este atât de subțire,
Sânul îi este-atât de plăpând,
Încât te-aruncă în rătăcire,
Ai vrea în brațe s-o strângi palpitând!
Vană dorință!... E-o nălucire
Ce într-o clipă vezi dispărând!

Când noaptea vine placidă, lină,
Când alba lună suie pe cer,
Când vântu-n frunze duios suspină,
Când dulci arome plană-n eter,
Mi se arată fața-i blondină
Plină de farmec și de mister!

Ore sublime de reverie,

De inspirare trec atunci eu,
Și-n valuri dive de poezie
Exal cu-ncetul sufletul meu!
Ea, înclinată pe-a mea hârtie,
Zâmbind, conduce pana-mi mereu!

Când se întâmplă să nu-mi apară,
De întristare sunt înnegrit!
Chiar Poezia repede zboară
Când nu mai vede chipu-i iubit;
Dar la vedere-i se-ntoarce iară
și mă inspiră necontenit!

Ea este feea rimelor grele,
E ș-al meu angel consolator,
Este și roua zilelor mele;
E-o nălucire dulce d-amor,
Cum mi s-arată în cântecele,
Uit orice chinuri, uit orice dor!

Destul

I

Acum destul cu plânsul, căci inima ți-e seacă,
Și chiar de ți-ar fi plină, e timp să-i zici destul:
Poporul nostru este de lacrime sătul,
Și ele nici în versuri nu pot ca să mai treacă;
Zadarnic poetașii într-însele se-neacă,

Hârțoagele lor toate rămân făcute sul.

II

Ei!… S-a trecut cu moda de lacrimi și suspine
Și cu acele crunte dureri imaginari,
Ați cărunțit cu totul, sărmanilor cobzari!
Dar de s-a dus o vreme, o nouă vreme vine,
Și ea c-un bici pe care în mâna sa îl ține
Plesnind vă strigă vouă: „Alți timpi, alți lăutari!“

III

Rubinele pe buze, mărgăritarii-n gură
Și crinii de pe sânuri și ochii ca de mură
Sunt niște mărunțișuri ce nu-și mai au vrun curs:
Cu lacrimile false ce-ntruna s-au tot scurs,
S-au poticnit în coastă și se tot duc de-a dură
Târâte de ridicol în repedele-i curs!

IV

Acuma este timpul puterii, bărbăției,
Copilul de ieri, astăzi e un băiat viril:
S-a scuturat la Plevna de jugu-epitropiei.
De-ar fi copil, și astăzi ar rămânea copil;
Cu doina nu mai merge pe fruntea României,
Deplin ca să renaștem ne trebuie-un Virgil!

Imn

Tăcut mă urc pe colină:
Soarele s-a înălțat,
Câmpul se scaldă-n lumină,
Aerul e parfumat!
Văd raze, scântei și rouă,
Petale de flori ce plouă
Și lumea îmi pare nouă,
Fii, Doamne, glorificat!
Se pare c-o legătură
Este-ntre cer și pământ!
Cerul nu este natură?
Natura, Dumnezeu sfânt?
El e-n făpturile sale,
Tot omul și-l află-n cale
De plângi, el plânge cu jale,
De cânți, al lui e-al tău cânt!
Pământul de-l stăpânește,
Este că-l stăpânim!
Crima de-o pedepsește,
Este c-o pedepsim!...
Din univers se compune,
Totul la Tot se supune.
Și iarba care se-nclină,
Și astrul luminător,
Și vântul care suspină,
Și râul tânguitor!
Și stelele nenumărate
Cu lumile nemăsurate,
Și florile care-nfloresc

Pe văile care rodesc!
Și nu e-mpărat sau rege
Afară dintr-astă lege!
Unii i-au zis Rațiune,
Făcându-și iluziune;
Alții-n materie-l pun;
Mulți după plac îl compun!
Dar eu, care-l simt în mine,
Dar El, care-mi curge-n vine,
Creieru-mi care-l conține
Îmi strigă cu toți împreună
Este oriunde voiești:
Pe buzele noastre s-adună!...
Cugeți prin el și trăiești!...
În inima noastră palpită,
În craniul nostru s-agită!
Este și-n noi, și-n natură,
Este și-n orice făptură!
Materie, Verb, Idee,
Stau în trăsura de unire,
Și Trinitatea se-ncheie
Cu vorba: dumnezeire!

Sentință

Un arbor când puternic spre domele-nstelate
Înalță-ale lui ramuri de frunze încărcate,
Făcând la ceilalți arbori o umbră-omorâtoare,
Pe când, prin rădăcine mereu cuceritoare,
Păstrează-n stăpânire tot locul apucat,
Așa încât lăstarii de-abia găsesc la soare
Un loc să-și mai înfigă plăpândele picioare,

A meritat securea și trebuie tăiat!

Amintiri

În mintea omului rămâne
Tabloul fericirii stinse...
Astfel tresar și-n al meu suflet
Reamintirile întinse;
Aci revăd o albă casă...
O horă, fete, fluturi, salbe,
Frunzișuri, vii și flori pe câmpuri
Și porumbei cu aripi albe!

Aci mă văd pe alte țărmuri
Pribeag prin țările străine,
Pe margine de-albastre lacuri
Cu negre stânci și vechi ruine!

Aci revăd, revăd un tânăr...
La braț el poartă o femeie...
Le bate inima-n unire
Și află-a raiurilor cheie!

Pădurea-n umbră le-nfășoară
Amorul lor ca un tezaur
Și soarele prin frunze-apune
În fundul unui cer de aur!

Dar, Doamne, pentru ce pe lume
Când verși atâta fericire
Ne-o iei îndată ce ne-ai dat-o
Ș-abia ne lași o suvenire?

Nebunul din Golia

Închis într-o chilie sub bolți mai depărtate,
Cu urletele sale lăsate-n libertate,
Zăcea frumosul tânăr de optsprezece ani;
Părea un cal sălbatic cu nările umflate
Ce știe că-ntre oameni se află-ntre dușmani!
Din cap până-n picioare făcut pentru iubire,
În ochi purta un trăsnet cu palidă lucire...
Părea tot într-o vreme un înger ș-un demon...
Sub galbenele-i tâmple purta un Lord Byron!
Sprâncenele-i arcate urcau sub a lui frunte
Ca tinere lăstare sub umbra unui munte,
Și părul, în inele căzându-i pe grumaz,
Punea negreți albastre pe straniul obraz!
În cap purta cu apă un coif de gumelastic...
Pe buze-avea un zâmbet când dulce, când sarcastic,
Privindu-ne cu ochii prăpastiei din el!...
Abia puteau să-l ție doi oameni deodată,
Iar chipul, ca o noapte de trăsnet luminată,
Brăzdat era de plugul delirului de-oțel!

Te înțeleg, o! Țepeș...

Te înțeleg, o! Țepeș-vodă,
Țepeș-vodă mare domn,
Ș-aș voi să te văd astăzi

Deșteptându-te din somn!

Simt în mine câteodată
O mânie ca ș-a ta,
și de-ar fi ca să-ți iau locul,
Țepeș, eu te-aș imita!
Visurile tale sumbre
Pentru mine nu sunt noi...
Țepeș, Țepeș, lasă-ți groapa,
Să mai vii și printre noi!

Cântec

Și pentru ce n-ar fi permis
Al vieții mele tainic vis
Să-l împlinești,
Iubindu-te, să mă iubești?
Să mă iubești!

Făgăduind, ziceai că ții,
Prin cuget dacă-mi aparții
De ce, de ce
N-ai vrea să calci peste orice?
Peste orice!

De mă iubești, să te supui,
O sărutare să depui
Pe fruntea ta,
Și morții-n gropi vor tresălta!
Vor tresălta!

Pe buza ta, pe-obrazul tău,

Oh! lasă-mă să fiu călău,
Călău de flori,
Și vor cânta privighetori!
Privighetori!
Pe ochii tăi și pe-al tău sân,
Trecând amorul meu păgân,
Amorul meu,
Tu poți să-l faci un semizeu,
Un semizeu!

Natura este-n haină nouă...
Privește! flori de zarzări plouă...
Sub ele, noi,
Vom fi la umbră amândoi
Cu amândoi!

Alea jacta est

Dorințe îndrăznețe
Din visuri de junețe
Ce mintea-mi conținu,
Din voi mai este vruna
Când soarta-ntotdeauna
La toate zise nu?

și totul când m-apasă,
Ce drept mi se mai lasă
Afară de-a muri...
O țintă, o dorință
Să caut cu credință
Din nou a-mi făuri?

Nimic!... Orișice cale
Mi-e-nchisă, și cu jale
În cugetu-mi privesc...
Speranța mi-este stinsă
Ș-o negură întinsă
În locu-i întâlnesc!

Din ce în ce mai multe
Amarnice insulte
Întâmpin nencetat,
Cât inima-mi sărmană
Întreagă este-o rană
Ș-un hoit de sfâșiat!

Albastra boltă-mi pare
Cernită de-ntristare
Ca sufletu-mi în dor,
Iar lacrimile mele
Întunecă și stele,
Și soare-ncălzitor.

E iarnă, este gheață
Întinsă pe-a mea viață
Precum pe niște văi
Zăpada se întinde
Și-n giulgiu-i cuprinde
Păduri, izvoare, căi.

Și cum ascunsă tace
Privighetoarea-n pace
Prin scorburi de copaci,
Așa și tu, biet suflet,
Abia având răsuflet,
Te-ascunzi în piept și taci!

Epoca

Unui om în toată firea e moral să-i zici smintit,
Dar nebunului pe nume dacă-i zici, e necinstit.
Trebuiește-ntotdeauna spre a fi-n moralitate
Să te faci apărătorul caselor de sănătate;
La nebun să zici cuminte, pe neghiob să adorezi
Și de s-află în Mărcuța geniu să-l decretezi.
În nimica, de-azi-nainte, răul nu-și mai are leacu,
Și o nație mai bine nu s-a dat de-a berbeleacu,
Iar desigur niciodată dezmățarea n-a domnit
Într-o epocă fatală, sub un aer mai tâmpit...
În tot locul predomnește o sfruntare colosală...
Imoralul ia cuvântul și-ți vorbește de morală...
Cine crezi că ți-e prieten ți-e dușman neîmpăcat...
N-ai să faci un singur bine, c-ai făcut și un ingrat,
Cine crezi că e mai nobil e mai plin de lașitate...
Tot netrebnicul se crede scriitor de-nsemnătate...
Nu e om care sub masca unui vecinic carnaval
Ca lozincă să nu poarte: „Interesul personal“.
Legile sunt o minciună: slove puse pe hârtie...
Ziaristica mai toată cuib nerod de mișelie.
Cei de sus își umplu punga; cei de jos, cu mare zor,
Se silesc ca să-i ajungă pentru-a-și umple și pe-a lor.
„Patria“ e-n orice gură, „Pentru patrie“ sunt toate...
Toți voiesc la mal s-o scoată, însă nimenea n-o scoate.

Naufragiu

Țărmurile sunt departe, marea urlă-nfuriată,
Luntrea cade sfărâmată;
Tânărul pescar ce are cap de înger, corp de-atlet,
Înghițit se duce-ncet.

Brațul său, în care mușchii stau ca funii încordate,
E destins pe jumătate.
Ș-aplecându-se pe gâtu-i, al său chip atins de val
Poartă-al morții semn fatal.

S-a sfârșit! Dar sub făptura ce de-a lungu zace-ntinsă
Apa-n brațele-i cuprinsă,
De-o simțire nențeleasă e pătrunsă până jos
Și se mișcă zgomotos.

Cântec voluptuos

Ale sângelui furtune cine nu le-a cunoscut,
Cine n-a simțit căldura soarelui ce-i curge-n vine
N-o să știe niciodată ce ascunde-adânc în sine
Învelișul meu tăcut.

Fără nici-o-nsuflețire e ș-o apă liniștită,
Însă mintea ce cutează, însă ochii ce pătrund,
Clocotind sub mii de forme, află viața încâlcită
De la creștet pân’ la fund.

Oh! Ascultă... Iată noaptea ce de mult o așteptăm...
Cu zgârcenia nu merge când te-apuci să faci pomană...
Să chemăm o voluptate mai presus de cea umană
Și în ea să ne-ngropăm.

Nimic, nici chiar speranța...

Nimic, nici chiar speranța în suflet nu mai cântă
Când mut e viitorul și aripa ți-e frântă...
Departe lași în urmă al visurilor rai...
Și lacrima, chiar dânsa, când pică pe hârtie,
E rece ca înghețul din inima pustie
De florile din mai!

Nimic, nici chiar speranța în ochi nu licărește
Când ziua după ziuă bolnavă se târăște...
Și poate ca să fie de aur cerul plin,
Și poate s-aibă stele albastra adâncime,
Verdeață nouă, câmpul, pădurea, -ntunecime
Și râul alb, suspin!

Nimic, nici chiar speranța în groapă după tine
Atunci nu mai voiește să vie, și nu vine!...
Și poate ca să fie orice după mormânt:
Dreptate omenească făcută unui nume,
O viață viitoare, și-n tainica ei lume
Noi aripi, nou avânt!

Aripi

Prin al vieții mare poate, mintea mea o rătăcesc,
și de bunăvoie singur cu speranțe m-amăgesc,
Îmi creez năluci de aur, întâmplări nepomenite,

Urmărindu-le sub farmec, cu privirile uimite.
Poezie! Tu atuncea, și când umblu, și când stau,
Îmi pui aripile-albastre ce avânturile-mi dau;
Nu e stavilă pe care să n-o trec prin cugetare
Și-ntâmplările-așteptate le aștept fără-ncetare!

Aci dau de o comoară ce se află-n al meu drum
Și mă-mbăt de bogăție cum te-mbeți de un parfum.
Aci văd că tot poporul mă ridică la mărire,
Fermecat de-o vorbă numai, de-o mișcare, de-o privire,
Aci sutele de veacuri ce-au să nască vin pe rând
Cu minuni strălucitoare ca să umple al meu gând.
Aci-n fruntea unei oaste vitejești mă văd deodată,
Coifurile scânteiază, tobele încep să bată...

Aci statele din lume vânturându-le, în mine
Simt din nou tumultul vieții și renasc dintre ruine.
Aci singur și de lume izolat, adâncul cer
Îmi deschide poarta sacră a obștescului mister
Și cu gândul ce sclipește la lumina poeziei
Văd în stelele de aur alfabetul veciniciei!
Aripi! printre câte visuri poleite mă purtați!
Câte raze pe-a mea frunte puneți dacă vă mișcați!

De cât soare acest suflet nu mi-l umpleți? Ce splendoare
De albastru și de roșu nu-ntrevăd mângâietoare!
Câte perle de-armonie se deșiră-n jurul meu
Când prin inimă mă faceți să vorbesc cu Dumnezeu!
Aripi! Voi sunteți misterul ce mulțimea nu pricepe,
Focul sacru ce sub tâmple lumile și le concepe,
Șoaptele ce se preschimbă într-un cântec nesfârșit,
Dus de-a îngerilor voce pân’ la cer nemărginit!

Palidă umbră

Palidă umbră, care mister
Unul spre altul mereu ne-atrage?
Vrem de sub farmec a ne sustrage
Și dăm de-aceeași forță de fier.
Palidă umbră, care mister?

Fost-am vreodată îngeri frumoși
Uniți pe-albastrul largului spațiu?
O voluptate fără nesațiu
Ne face ochii mai luminoși.
Fost-am vreodată îngeri frumoși?

Sau împreună ars-am în iad?
Coboară-n suflet de-ți amintește...
Al meu ce-mi spune e că iubește,
Și dacă suntem îngeri ce cad,
De ce n-am arde ș-aici ca-n iad?

Palidă umbră, reflex bizar
În care s-află iadul și raiul,
Cu unul arde-mi repede traiul,
Cu altul aripi urzește-mi iar,
Palidă umbră, reflex bizar.

La visul profan

Frumos ca îngerii din cer
E visul ce-n adânc mister
Urzesc!

În mii de feluri îl prefac,
Căci albele conture-mi plac.
O! Vis frumos, cât te iubesc!

Când din-nălțime te cobori
Cu ochii tăi scânteietori,
O! vis,
Vis parfumat de buze dulci,
Tu vii cu mine să te culci,
Ș-alunec în al tău abis!

Frumos cum nu e pe pământ
Nici om, nici cuget, nici pământ,
Vis alb
Încoronat de primăveri,
Că te iubesc n-o știi de ieri
Nici tu, nici corpul tău rozalb.

În schimb de mă iubești și tu
Fiindcă soarta nu putu
Să-mi ia
Nici inimă, nici ochi, nici minți,
Oh! strânge-mă la sâni fierbinți,
Să nu mai simt durerea mea.

Fă-mi loc în floarea ta de crin
Să nu m-ajungă alt suspin
Decât
Suspinul unei voluptăți
Într-însul cu eternități,
Ce sunt scutite de urât.

Primește-n ochii tăi profunzi,
Privirile să mi le-ascunzi...
Voiesc
Să mai sărut cum sărutam,

Să-ți dau tot sângele ce am
Și sub plăceri să-nnebunesc!

Iar când vom fi transfigurați,
Ca doi columbi înaripați,
În sus
Luând-o prin văzduhul alb,
Eu corp albit, tu corp rozalb.
Să dispărem către apus!

Suo tempore...

Uimit când stau cu ochii țintă
Ș-un vis fantastic urmăresc,
Se schimbă lumea ca prin farmec
Ș-o văd așa cum o doresc!
Ce zile de-aur, ce lumină
În al concepției secret!
Visează, suflete,-nainte
Cât vei visa voi fi poet.

Iubirea pestetot se-ntinde,
Frăția predomnește-n tot,
Ciupercile înveninate
La soare capu nu-l mai scot.
Oricare suflet e grădină
Ș-orice grădină e buchet...
Ah! bate, inimă,-nainte,
Cât vei bătea, voi fi poet.

Prietenia reînviază,
Rudenii nu mai sunt deloc.

Și nu mai e nici defăimare,
Nici persecuții, nici noroc.
Cad legi și camere și tronuri
Sub al mulțimilor decret.
Profetizează, al meu suflet...
Profetul singur e poet!

Raze

Dacă raze de-astă dată voi s-adun cu-mbelșugare
E că frunțile brăzdate de al grijilor făgaș
Sub a razelor coroană aflã-o sfântă alinare
Și să urle pasiunea nerozescului oraș.

Cerurile pentru mine nu mai pot să fie stinse,
Îmi vând partea mea de lume pentru partea mea de cer,
Către ziua veciniciei zbor cu aripe destinse,
Și să mă strivească soarta sub călcâiul ei de fier.

Razele de astă dată îmi vor fi îmbrăcămintea,
Tot ce am avut cu lumea de-mpărțit am împărțit.
Iar de-mi las în urmă corpul, e că-mi duc nainte mintea
și să nu mă înțeleagă decât cine-a suferit.

Vânt de stepe (Cântec al slavului de sud)

Spre locuri unde nu se află societăți organizate,
Pustii, întinse, fără urme de plug, de-orașe sau de sate,

Nemărginiri ce-n timpul verii sunt oceane de verdeți,
Cu flori albastre, cu flori roșii, în raza clarei dimineți,
Cu aerul umplut de-arome sălbatice și mușcătoare,
Ce răzvrătind musculatura o reîncarcă cu vigoare,
Uitând ce sunt și unde m-aflu, îmi duc al cugetului cort,
Și renăscând la viață nouă, naufragiat ajuns la port,
Sunt principe stăpân pe stepă cât pot cuprinde cu vederea...
Îmi crește păru-n stufuri negre și-n ochi îmi fulgeră plăcerea,
Sunt june, sunt puternic, liber, încalec repede-armăsar,
Apun ici-colo ca nălucă și dincolo din nou răsar...
Jiletca mea e de mătase cu fir de aur ceaprezată,
Cămașă am cu mâneci roșii, și cizma mea e-mpintenată
De-un fel de bold ce poartă-n vârfu-i o boabă chiar de diamant...
Am pantaloni ce cad în cute și am mustață de amant,
O Varinkă cu ochi albaștri ca stelele sub fruntea serii
Pe granița pustietății m-așteaptă-n vântul primăverii
Și împletindu-și a ei coadă cu fir de-argint și cu panglici,
Îmi zice: „Suflete, aleargă, de-un veac de când te-aștept aici!“

Când toate trec și-mbătrânesc

O! poezie, pe când toate în lume trec și-mbătrânesc,
Când nu mai sunt nici eu băiatul cu inimă nevinovată,
Când zilele copilăriei sunt o ghirlandă scuturată,
În mine iar te regăsesc,
O! Poezie.

Te regăsesc și tot aceeași: cu tinerețe coronată;
Tot călătoare printre stele, sau din nălțimea înstelată
Tot coborând și printre oameni și rencepând să răscolești,
O! Poezie,
Tu singură nu-mbătrânești.

Pe sânurile

Era-ntr-o vreme depărtată, apusă, dusă de atunci…
Era-n odaia unui palid student abia pe pragul vieții,
Dar peste tot, răscolitoare, plutea mireasma tinereții,
Și ai venit a te supune la zdrobitoare și dulci munci…
Era-ntr-o vreme depărtată, apusă, dusă de atunci.

Și ai sunat, de bunăvoie, la poarta mea întunecoasă…
Nici te-așteptam, nici te chemasem, dar gândul meu te aducea,
Și te-ai predat hipnotizării ce fără voie poruncea,
Și ți-am răpit, de bunăvoie, o pubertate îndoioasă,
De bunăvoia ta sunaseși la poarta mea întunecoasă.
Și sânurile tale macre cu al meu piept le-am frământat…
Din creștet până la picoare te-am sărutat, frumoasă floare,
Ș-ai plâns cu lacrimi sângeroase ce-au curs mai jos de cingătoare…
Dar Eros, meșter vecinic dulce, sub spasmul lui te-a leșinat,
Și sânurile tale macre ca un satir le-am frământat.

Eram frumos, dacă ții minte, pe sânurile tale macre…
Sfiala te împalidase, plăcerea mă cutremura;
Voiseși ș-apoi nu voiseși; porniseși chiar a tremura,
Aveai albeți ca ale lunii, aveai roșeți ce erau sacre,
Dar m-ai răbdat, frumos și tânăr, pe sânurile tale macre.

Zadarnice sunt toate

Zadarnice sunt toate, căci trebuie să mori,
Ridice-se un suflet la orice înălțime,
Străbată universul pe aripe sublime,
Sau uite-se la dânsul cu ochi nepăsători,
Zadarnice sunt toate, căci trebuie să mori!

De-aș ști...

De-aș ști că lacrimile mele
S-ar preschimba-n mărgăritare,
Din ele ca să-ți fac avere,
Le-aș plânge fără de-ncetare.

De-aș ști că sângele din mine
S-ar preschimba în râu de aur,
Arterele mi le-aș deschide
Să-ți fac din ele un tezaur.

Apolog

Mickiewicz spune că un om,
Văzându-și mama-n nesimțire,
Mâhnit adânc de-acel simptom,
Cheamă pe doctori cu grăbire
Consult făcură între ei
Dar nu căzură la-nvoire.
Mult lăudații semizei
Se tot certau pe leacuri multe

La capul jalnicei femei…
Curgeau și vorbe și insulte,
Zâmbiri amare fără spor,
și alte lucruri zise culte…
Dar omul nostru din popor
Privi icoana minunată
Și le grăi ca din topor
Și mi-i luă la goană-ndată;
Apoi la mamă-sa cătă
În letargie cufundată…
Iar când din plânset încetă
Strigându-i: „mamă“, în simțire,
Prin farmec ea se deșteptă.
Astfel ș-o țară în pieire
Mormânt și lanțuri le sfărmă
Călcând pe-a soartei îndârjire
Pe loc ce-i strigă fiii: „Mamă“.

Expoziția de la Ateneu

De cum ne cheamă o clipă în lumea ta de vise
Uităm orice durere în noi se zămislise;
Extazul ne răpește murim pentru real;
În clara atmosferă a cânturilor tale
Ne fură flori albastre și cânturi de cavale
Și ne simțim deodată intrați în ideal.

Doinesc izvoare limpezi atunci din orice parte,
Pier rănile de-orgoliu și grijile deșarte…
O nouă tinerețe ne toarnă al ei vin;
Copacii vechi c-o umbră de pace ne-nfășoară,
Iar vesela magie prin frunze și-o stecoară

Universalul suflet al spațiului divin.

Sonetul din zări

Eu vin din zări cumplite din trista țară-n care
Mimosa simțitoare ori lotusu-azuriu
Sunt serbede vedenii închise-ntr-un sicriu,
Iad negru unde viața e plânset sau oftare.
Acolo e târârea o lege pentru-oricare
Și toți sunt stârpitura grozavului pustiu...
Din tot ce-a fost pe suflet nimic nu mai e viu
Decât un smârc de vicii și altul de-aiurare.
Și totuși împotriva prostiei rânjitoare,
Sub ura pentru rază și ura pentru floare,
Sub noaptea frământată de chinuri ce zdrobesc,
Lipsit chiar de speranță, sleit chiar de credință
Prin neguri îmi trag brazda cu vechea sârguință,
A mea, această țară căci este, ș-o iubesc.

Chitară

Cu ochi mari te urmăresc
Printre flori cu vii răsfrângeri,
Însă frații tăi sunt îngeri
Și mi-e visul omenesc,
Cu ochi mari te urmăresc.
Sunt migdali și albi și rozi
Și e iarbă și e soare,

Umbră, apă șoptitoare,
Viața, dragoste, nerozi.
Sunt migdali și albi și rozi.

Sub măceși și liliac
Cântă însă taina veche...
La ureche, la ureche,
Eu ți-aș spune-o după plac,
Sub măceși și liliac.

Epoda de aur

Sub cerul de zori printre nori
Surpare de roze din raze
Și ochi rourați de extaze
Și flori peste tot și fiori...

Iar apa sub ulmi și sub sălcii.
Caișii zâmbesc sub ninsori
Și trec ciripiri de chitare
Prin iarbă, prin crăci și prin flori,
Și cântă și preajmă și zare...

Și cântă sub fagi și păstorii.
Dar sânge nu curge din nori,
Înalță fanfare de goarne,
E palid argintul din zori...
Un monstru ia cerul în coarne:
E soarele taur de aur.

Romanța frunzei de chiparos

Eu cunosc un loc retras
Unde nimeni n-o să poată
Să urmeze-al nostru pas...
Vino: Uită lumea toată.

Pământeștile păreri
Îl cred plin de-ntunecime,
Însă mint căci nicăieri
Nu ard flăcări mai sublime.

Viața nu e pentru noi
Lumea e de rele plină...
Ești o floare sunt lumină
Vom fi cerul amândoi.

Sonetul nestematelor

Aci sunt giuvaiere ce-mpart cu dărnicie.
Cristalizate fost-au de mine-n focul vieții,
Și-n apa lor răsfrânt-am minunea tinereții,
Iar de-artă șlefuite sunt azi pentru vecie.

Făcut-am cea mai aspră și grea ucenicie,
Dar tot le-am smuls din suflet în faptul dimineții,
Mai limpezi decât ochii de vis ai frumuseții,
Și tot le-am dat, în urmă, nespusa trăinicie.

De-acuma, vârsta poate pecetiea să-și pună
Pe omul de-azi și mâine, iar moartea să-l răpună.

Aceste nestemate cu apă neclintită,

Sfidând a clevetirii pornire omenească,
Și stând într-o lumină mereu mai strălucită,
Să piară n-au vreodată și nici să-mbătrânească.

Sonetul puterii

Târnăcopul, pila, mâna, mușcă stânca cu-ndârjire.
Vâna de-aur bănuită e adânc în munte-ascunsă...
Strălucirea ei curată nicăieri nu e răspunsă,
Ci mereu se depărtează, ca furată de-o vrăjire.

Mă cuprinde, câteodată, o-ntristare ș-o-ngrijire:
Străbătea-voi, prin voință, până-n taina nepătrunsă,
Sau rămâne-va ș-aceasta vechea Mekă neajunsă,
Și plătit voi fi de munca fără seamăn, c-o rânjire?

Dar deși, dintre unelte, pe granit mi-au fost sfărmate,
Rând pe rând, aproape toate, în asalturi necurmate,
Și cu toate că, grămadă, zac tocite, și chiar rupte,
Nici acum în al meu suflet nu stă-nfiptă disperarea.
Simt izbânda-n depărtare printre trudă și noi lupte,
Căci unealta neatinsă ce păstrat-am e: Răbdarea.

POSTUME

Tinerețea eternă

Cine vrea în toată viața tot mereu să-ntinerească,
Cu bătrâni să nu s-adune, cu bătrâni să nu vorbească:
Pe cât timp în suflet cântă dulci visări, entuziasm,
Pe cât timp se desfăşoară al speranței veșnic basm,
Ochiul viu scântei împarte, ești scutit de bătrânețe,
Și etatea te-nfășoară în eterna tinerețe.

Romanța garoafei

Garoafele ce le-ai purtat
Au sângerat și s-au uscat.
Dar alte flori de foc nestins
Pe buze ele mi-au aprins.

În ochii tăi, de raiuri porți,
Al tinereții soare porți
Și neștiind de ce nicicum
Eu te respir ca un parfum.

Mă-mbăt de tine ca de-un vin,
De câte ori spre tine vin,
Un vin de struguri de șiraz
Ce pune flacări pe obraz.

Când dormi străbat în al tău somn
Și-ți sunt și rob, și-ți sunt și domn,
Iar cu plăceri ce istovesc
Te-nnebunesc, și-nnebunesc.

Știu că voiești și nu voiești,
Știu că dorești, și nu-ndrăznești
Dar eu voiesc, și îndrăznesc,
Și te urăsc, căci te iubesc.

M-am dus departe

M-am dus departe-n lumea cugetării,
Dezgrănițat-am lumile simțirii
Și deslușit-am fundurile zării...
Lăsat-am omul pradă omenirii,

Ghicit-am vieți oriunde e lumină,
Lumină unde cugetul n-atinge,
Dar ce folos? Tot omul mă învinge,
Și tot ca el, e inima mea plină.

Cărări în van croitu-mi-am prin stele,
Zadarnic zborul în sus mi se tot duce,
Nu le pricep, nu mă pricep nici ele.

Moartea este o minciună

Sub a soarelui lumină șoapte umblă prin grădină,
Fluturi zboară sub cais... Bătrânețea e un vis.
Apa cântă la fântână și cu trestia se-ngână,
Iar sub soare sau sub lună Moartea este o minciună.

Noaptea de august

Atâta știu, că era noapte, dar nu și veacul când era...
Terasa de granit înaltă părea-n lumină că plutește
Și pe un cântec de teorbă că urcă și se-nsuflețește,
Pe când mai jos nedeslușirea unui oraș se resfira
Treptat mai ștearsă și mai stinsă, pe când, în sus, fără-ncetare
Curgea o-ntreagă adâncime și se lărgea o-ntinsă mare,
O mare ce, nețărmurită, se tot ducea cu gând cu tot,
Sub înserarea viorie și înstelarea-nfloritoare,
Când spre-o planetă, când spre alta, și dintr-un soare spre alt soare...
Ș-atâta știu: că era noapte, și ca să știu mai mult nu pot,
Decât c-acea terasă albă și largul cântec de teorbă
Erau și zbor nebun de aripi, erau și zbor de-naltă vorbă,
Dar spre-a cuprinde clipa de-aur n-a fost Parnas și nici Olimp,
Și de-a fost ieri, sau cine știe în ce trecut de loc și timp,
Se desprindeau din armonia ce depărta de ea pământul,
Priceperi ce-n eternitate își împingeau mereu avântul,
și ce spirale nesfârșite, nălțimea nu-și mai măsurau
Neprăvălindu-și-o vreodată nici chiar atunci când coborau.
Și hotărând că-n tot ce este nu e nimic decât cuvântul,
Căci singur el mișcare sfântă, în orice parte să-l trimeți
Ființă dă oricând voinței, schimbând-o-n sori și în planeți;
Sau peste tot fluidizând-o în proteismul cugetării,
Ce poartă timpul, ca și locul în revărsările mișcării,
Și ce din ea destăinuiește colori și forme și simțiri,
Alcătuind chiar vecinicia prin nencetatele-i clădiri
Căci vecinicia ce nu-ncepe și nu sfârșește niciodată
Se zămislește-n toată clipa printr-o zidire nencetată.

Dar punți de stele peste-abisuri muiau adâncu-n strălucire
Și se simțea că-n orice parte e Dumnezeu, că-n orice parte
Aceeași viață neînvinsă își duce valul mai departe.

Că sori ce n-ar fi din lumină pentru privirile-omenești
Mai sus azvârl-această viață ce-n veci de-a noastră se desparte,
Că forme care n-ar fi forme trăiesc sub alte bolți cerești,
Că ochi privesc din orice goluri, dar că nu-ncap în orice minte
Pe când nemărginirea-ntreagă e o-ncâlcire de cuvinte
Cu tâlcu-n repedea schimbare a trecătoarelor clipiri
Și că e-ntotdeauna altul ce minte-n veci și-n veci nu minte,
Că-și potrivește înțelesul pe-orice vârtej de-nsuflețiri
Și fie că priveam abisul, și fie că priveam pământul,
Răpit de-aceeași adâncime, sporit simțeam că mi-e avântul.
Urcam spre culmea Prea Tăriei eram pe sânul Prea Tăriei
Și noaptea se urca cu mine spre culmea vecinicei lumini.
Cu chei de aur deschisesem porți ce pe veci păreau închise,
Pe Isis nudă o scosesem din cupa florilor de crini
Din taina sfântă a mișcării înțelegeam pe Dumnezeu,
Căci o trăiam în întregime trăind pe-a sufletului meu,
Ghiceam în pulberea de aștri nenumărate oști de îngeri,
Iar bucurii ce au să vie se desprindeau din orice plângeri,
Știam că Dumnezeu e vecinic și vecinic mă simțeam și eu.

INEDITE

Chipul poeziei

Când eu treceam cântând pe vale,
Cântând și surâzând,
Adeseori mi-ieșea în cale
Un chip ceresc și blând.
Îmi surâdea cu-nduioșare
Cel chip de mic copil
Și-mi lumina a mea cărare

Sub soarele d-april!

D-atunci adeseori în viață
Cel chip l-am revăzut,
Dar întristat într-a lui față
Și-n reverii căzut...
Ursita-mi fu fără-ndurare...
Îi cer însă umil
Ca să expir într-o cântare
Sub soarele d-april.

Noaptea de octombrie

Unde oare se tot duce apa ce din matcă-afară
A ieșit de-atâta vreme sfărâmând orice zăgaz,
Întinzându-și nimicirea din o țară-n altă țară,
Și în veci fără cruțare, neavând, nici dând răgaz?
În zadar se-ncearcă unii drumul ei să-l stăvilească,
Nu mai e putere-n lume revărsarea să-i oprească.
Și e groaznică urgia, însă e dumnezeiască.
Șterge-n clipă o cetate, trece munții dintr-un salt.
Lasă-n urmă numai leșuri și târăște-ncoa și-ncolo
Dărmături muiate-n sânge cu popor după popor...
Se cutremură pământul zguduit de-un lung fior,
Iar toți zeii vechi se surpă, ș-amuțit e chiar Apollo.
Printre țipete și lacrimi lumea-ntreagă se scufundă,
Ce-a rodit de veacuri mintea este astăzi dus la fund,
Unde-au fost ogoare-odată este-o mare fără fund.